Dzisiaj 20 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Szymon Nawrocki, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber.

Wydawnictwo Tow. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70.

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda.

Nr. 400

Poznań, sobota dnia 3 września 1927

Rok XXII

Litwa a Niemcy

Wybory w Kłajpedzie zaostrzyły niewątpliwie stosunki litewsko-niemieckie.

Litwini gospodarzą się w Kłajpedzie bez ceremonji, uprawiają wobec tamtejszego żywiołu niemieckiego politykę nieco odmienną od polityki ustępstw, jakiej świadkami w stosunku do Niemców jesteśmy w Polsce. A mimo tej stanowczości, rzec można nawet — bezwzględności, wynik wyborów stwierdził, że wpływ litewski na obszarze kłajpedzkim wyraża się zaledwie w 12 procentach ogółu mandatów.

To rezultat mało pocieszający dla Litwinów. Nie tracą oni jednakowoż bynajmniej fantazji, lecz idą po raz obranej drodze dalej naprzód. Gubernatorem Kłajpedy prezydent Litwy mianuje b. ministra wojny Merkisa, reprezentującego właśnie metodę silnej ręki; prasie nakłada się kaganiec cenzury; redaktorów pism niemieckich wydala się z terytorjum kłajpedzkiego i t. p.

Dla obserwatora zewnętrznego zakrawa to nieco na ironję losu, i to podwójnie. Raz dla tego, że Litwini należeli do niedawna do owych benjaminków międzynarodówki masońskiej, która w nich widziała mały, „biedny" i oczywiście „demokratyczny" naród, przez wieki, a i obecnie krzywdzony przez „imperjalistyczną" i „reakcyjną" Polskę. A tu tym czasem ów „biedny" i „krzywdzony" naród pokazuje zęby, i to kierowane dużym apetytem, ni mniej ni więcej, tylko — Niemcom, narodowi dużemu, ale także „biednemu" i „pokrzywdzonemu", tym razem przez Traktat Wersalski, i również umiłowanemu przez masonerję międzynarodową.

To jedno. A po wtóre jest istotnie ironją losu, że do konfliktu z Niemcami dochodzi ze strony Litwinów, przed wojną i w czasie wojny stale protegowanych i wygrywanych przez Berlin przeciw narodowi polskiemu.

Wystarczy przypomnieć — co wyszło na jaw w opublikowanych w swoim czasie na łamach pisma naszego przez red. Krysiaka tajnych dokumentach „Ostmrakenvereinu", — a mianowicie konszachty kierowniczych czynników polityki niemieckiej z przywódcami litewskimi, konszachty, robiące z ludu litewskiego ogniwo pierścienia nienawiści antypolskiej, którym Berlin chciał Polskę otoczyć szczelnie i doszczętnie zdusić.

A w czasie wojny? Ogół Litwinów stawił bez zastrzeżeń na kartę zwycięstwa niemieckiego. Nie tylko w kraju, pod okupacją, tak samo za granicą, przedewszystkiem w Lozannie, w Szwajcarji, gdzie istniała centrala polityki litewskiej. Tamtejsi politycy litewscy ani nie myśleli o wysuwaniu postulatu kłajpedzkiego, żeby się tylko nie narazić Niemcom. To my, politycy polscy, podnieśliśmy ten postulat wyraźnie i głośno na rzecz Litwy, a na koszt Niemiec. Bardzo znacznie za nami dopiero i bardzo trwożliwie, a śmielej dopiero, gdy się już niemiecka potęga militarna zaczęła kruszyć, podjęli tę rewindykację lozańscy kierownicy polityki litewskiej. I mowy niema o tem, żeby paryska konferencja pokojowa była Litwie przyznała obwód kłajpedzki, gdyby polityka polska zawczasu tak nie była sprawy postawiła i spopularyzowała, zarówno w szerokich sferach koalicyjnej opinji publicznej, jak wśród tamtejszych mężów stanu.

I postąpiła — śmiemy twierdzić — rozumnie, bo przyznanie Litwie Kłajpedy nietylko bezpośrednio osłabiło w pewnym stopniu Niemcy na niebezbiernym odcinku wschodnio-pruskim, ale uczyniło to i pośrednio, wbijając klin niezgody między Niemcy i ich litewskiego pupila. Nie wysnuwamy jednakowoż z obecnych starć litewsko-niemieckich w Kłajpedzie wniosków zbyt optymistycznych, i zbyt daleko sięgających, ani na dziś, ani na jutro, i wskutek tego też zupełnie trzeźwo oceniamy stosunek rządu litewskiego i litewskiej polityki do Polski, do czego powrócimy.

Tajemnicze okoliczności zabójstwa Trajkowicza

Warszawa, 3 9. (AW). Zarządzone śledztwo w sprawie zabójstwa interesenta Trajkowicza nie wyświetliło dotychczas okoliczności zabójstwa. Stwierdzono, że morderstwa dokonano o godz. 10-ej rano, gdy tymczasem M. S. Z. zostało powiadomione dopiero o godz. 11-ej. Eksterytorjalność poselstaw sowieckiego jest również czynnikiem, utrudniającym w wysokiej mierze śledztwo. Pewne znaki, jak ślady krwi zamordowanego Trajkowicza wskazują na fakt dwukrotnego przenoszenia trupa. Śledztwo toczy się w dalszym ciągu.

Warszawa, 3. 9. (AW). Funkcjonarjusz pocztowy Wojciech Brandt, jedyny pośredni świadek zabójstwa w poselstwie sowieckiem, poza oczywiście funkcjonarjuszami poselstwa, zeznał, iż w dniu zajścia znajdował się w sąsiedniej poczekalni. W chwili, gdy wyliczał pieniądze za przekazy pocztowe, usłyszał odgłosy awantury i natychmiast wpadł do pokoju, skąd dochodziły. Zobaczył, iż kilku kurjerów poselstwa usiłowało wypchnąć za drzwi młodego człowieka, stawiającego opór. Po dłuższem szamotaniu się udało im się wypchnąć go na korytarz, skąd wycofali się wszyscy funkcjonarjusze. W chwili, gdy zatrzasnęły się drzwi, z budki telefonicznej oddano 5 strzałów. Gdy Brandt wszedł do poczekalni, zobaczył człowieka na wpół leżącego, z którego ust sączyła się krew. Brandt zauważył, że należy zawołać lekarza, na co jeden z kurjerów odpowiedział: „Takiego szkoda ratować". Wtedy Brandt pobiegł do pobliskiego komisarjatu policji i zaalarmował władze. Wstęp do poselstwa otrzymano dopiero 1 i pół godziny po zajściu.

Zabity Trajkowicz był narodowcem rosyjskim

Warszawa, 3. 9. (Tel. wł.) — W dzisiejszej rannej prasie znajdują się także szczegóły, dotyczące Trajkowicza. Trajkowicz liczy lat 20; ojciec jego był przed wojną adwokatem w Wilnie, podczas ewakuacji wyjechał do Rosji i mieszkał w Jekaterynosławiu. Dwaj bracia zostali w walkach z bolszewikami rozstrzelani. Pozostała rodzina popadła w nędzę i wróciła do Wilna. W Baranowiczach zmarł ojciec Trajkowicza, potem matka, wreszcie siostra, a przed pół rokiem starszy brat. Trajkowicz został sam z siostrzenicą. Po rodzicach pozostał mu wprawdzie duży majątek, cztery domy na przedmieściu, ale ponieważ Trajkowicz nie był pełnoletni, miał wyznaczonego kuratora. Był to chłopak bardzo oczytany, wyjątkowo nerwowy. Brał czynny udział w życiu młodzieży rosyjskiej w Wilnie. We wtorek pożegnał swoją siostrzenicę, oświadczając, że jedzie do b. opiekunki Kędzierskiej do Warszawy, od której otrzymał właśnie list. Dzisiejszej nocy urządzono w jego mieszkaniu rewizję i zabrano jakieś dokumenty. (w)

Warszawa, 3. 9. (AW). Według informacyj zamordowany Józef Trajkowicz był działaczem rosyjskiej młodzieży, zbliżonym ideowo do Kowerdy.

Wody w Małopolsce opadają

Wielkie straty w zagłębiu naftowem

Warszawa, 3. 9. (Tel. wł.) — Według ostatnich doniesień napływających z województw Małopolski, wody opływają, wpływając do Dniestru i do Sanu. Naprawa torów kolejowych i mostów ma być dokonana w ciągu 2—3 dni. Uruchomienie pociągów spodziewane jest w poołwie przyszłego tygodnia. (w)

Lwów, 3. 9. (AW.) Reasumując wiadomość o katastrofie powodzi, dzienniki stwierdzają, że pod wodą znajduje się 11 powiatów Małopolski Wschodniej, a kilkadziesiąt tysięcy ha plonów uległo zniszczeniu. Na terenie tych nawiedzonych powodzią powiatów zupełnie zalanych wodą zostało 132 gmin, zupełnemu zniszczeniu uległo 20 objektów drogowych. Na jednej rzece Opór znikło bez śladu 7 mostów. Takiej żywiołowej katastrofy Małopolska dotąd nie pamięta.

Lwów, 3. 9. (AW.) Korespondent AW. dowiaduje się od jednego z dyrektorów kopalń nafty, że wyrządzone szkody przez powódź idą w miljony. Praca we wszystkich szybach została wstrzymana na przeciąg 3 dni.

Lwów, 3. 9. (AW.) W Kałuszu jest zalana część miasta oraz saliny. Szkody w kopalniach potasu TESP przekraczają pół miljona złotych. Pociąg osobowy, który zatrzymano niedaleko Kałusza w obawie przed podmyciem toru, dotychczas tam pozostaje. Dziś alarmowano miasto o dostarczenie żywności dla 200 pasażerów.

Wspomnienia legjonowe

Pod powyższym nagłówkiem, jak przypomina w ostatnim numerze „Szaniec", ukazała się przed kilku laty książka, w której rozmaici znani oficerowie legjonowi zamieścili swoje wspomnienia. Szczególnie aktualne są wspomnienia gen. Romana Góreckiego, obecnego prezesa Banku Gospodarstwa Krajowego. Wspomnienia dotyczą drugiej połowy lutego 1918 r., kiedy oficerowie legjonowi z brygady gen. Hallera postanowili przejść front austrjacki i połączyć się z korpusem Muśnickiego. Uchwałę tę powzięli Żymierski, Zając, Helmann, Rudka, Wierzchlejski i Górecki. Oficerowie zawiadomili o tem brygadjera Hallera, przy którym znajdował się ówczesny major Zagórski. Na żądanie Zagórskiego postanowiono przejść front z armatami.

Niestety ani gen. Górecki, ani gen. Zagórski nie mieli wówczas szczęścia. Aresztowani przez Austrjaków znaleźli się razem w Neumamajesztt i zostali oddani pod sąd. Po przesłuchaniu i podpisaniu protokółu zapytał gen. Górecki audytora, „kiedy to się skończy."

„Na to — pisze gen. Górecki — odpowiedział mi: „Prawdopodobnie będzie pan odwieziony do Kołomyi i tam zostanie pan doraźnie stracony." Przyszedłem do naszej [illegible] opowiedziałem to Boldowi i Zagórskiemu, który oświadczył, że jego to samo czeka, potem dodał: „Wiesz co, Górecki, czem się cieszę, oto będziemy w Warszawie dwa krzyże mieli, tak zaraz obok siebie." Potem sobie żartowaliśmy, mówiąc: „Stara szlachta, dobra krew, Zagórscy i Góreccy". Potem napisałem bilet do audytora, żeby mi pozwolił jeszcze pożegnać się z kolegami. Zagórski także się podpisał. Za chwilę zjawił się audytor i oświadczył, że nie ma nic przeciw temu, żebyśmy się jeszcze pożegnali, ale ponieważ to może się odbyć tylko w jego obecności, więc pójdzie z nami. Poszliśmy więc, t. j. Zagórski i ja. Boldowi powiedzieliśmy, że nie ma co się żegnać, bo wróci z pewnością do nich. Poszliśmy do tego budynku, gdzieśmy byli zakwaterowani, ale nie zastaliśmy już nikogo. Wyjechali już do Łużan, a stamtąd do Huszt na Węgry. Wobec tego wróciliśmy do chałupy naszej, dziękując audytorowi za trud.

Wieczorem przyszedł oficer i oświadczył, że przyszedł po maj. Zagórskiego i prosił, by ten zaraz wszystkie swoje rzeczy spakował: „Więc i nas rozdzielą" — powiedziałem z żalem, bo byliśmy już pewni, że zostaniemy razem do ostatniej chwili, ale i to nie wytrąciło nas z równowagi i nie odebrało spokoju. Zagórski prędko spakował rzeczy, które żołnierze zaczęli wynosić. Ucałowaliśmy się na pożegnanie, poczem Zagórski mi powiedzia: „No, Romek, trzymaj się mocno". „Może być major o mnie spokojny" — odrzekłem, poczem Zagórski wyszedł, a ja zostałem sam."

Tak było w r. 1918. W r. 1927 „sanacja moralna" wyniosła gen. Góreckiego na najwyższe stanowiska, gdy tymczasem gen. Zagórski zginął wśród dzikich jej okrzyków: „o jednego nikczemnika mniej".

Komunizm w armji litewskiej

Warszawa, 3. 9. (Tel. wł.) Władze litewskie zlikwidowały w Polisie jaczejkę komunistyczną. Wśród żołnierzy litewskich aresztowano 21 osób.

Dzisiaj dodatek ilustrowany „ILUSTRACJA POZNANSKA"

1946 D 328

Walka z pornografją a Liga Narodów

Dnia 28 września 1922 trzecie Zgromadzenie Ligi Narodów, zatrwożone spustoszeniem moralnem, sianem przez wytwory i wydawnictwa pornograficzne, orzekło w formie uroczystej: „Na mocy art. 24 Traktatu wzywa się Radę Ligi Narodów do upoważnienia Sekretarjatu do udzielenia pomocy członkom Ligi i wszystkim innym Państwom, biorącym udział w ruchu międzynarodowym, dążącym do zwalczania wydawnictw pornograficznych wszelkiemi sposobami, jakieby były potrzebne w tym celu. Wzywa się Radę Ligi Narodów do zwrócenia uwagi wszystkich Państw na Umowę Międzynarodową z 1910 r. Państwa, które podpisały Konwencję lub też przystąpiły do niej, wzywa się do wprowadzenia w czyn jej rozporządzeń; Państwa zaś, które do niej nie przystąpiły, usilnie są proszone o przystąpienie do niej w możliwie najkrótszym czasie. Wzywa się Radę Ligi Narodów do zakomunikowania projektu nowej konwencji wraz z kwestjonarjuszem wszystkim Państwom, z prośbą o skierowanie swych uwag do Sekretarjatu L. N., który po uporządkowaniu skieruje całość do Rządu Francuskiego, prosząc Go w imieniu Rady, ze względu na inicjatywę podjętą przez ten Rząd, o zwołanie, pod protektoratem Ligi Narodów, nowej konferencji, która zebrałaby się w Genewie dla opracowania nowego tekstu Konwencji."

Ta nowa konferencja, zwołana na zaproszenie Rządu Republiki Francuskiej, zebrała się w Genewie dnia 31 sierpnia 1923. Obradami kierowali Gaston Deschamps, delegat Francji, przewodniczący i Sir Prabhashankar Pattani, delegat Indyj, wiceprzewodniczący. W konferencji wzięło udział 38 Państw, między niemi i Polska, którą wraz z W. M. Gdańskiem reprezentowali delegaci pp. Sokal i Modzelewski. Konferencja po długich naradach, po gruntownem zbadaniu odpowiedzi na kwestjonarjusz i po uwzględnieniu zmian, zaszłych od roku 1910 w położeniu międzynarodowem, ułożyła tekst nowej Konwencji w sprawie zwalczania obiegu i handlu wydawnictwami pornograficznemi, który wraz z protokółem końcowym podpisano dnia 12 września 1923.

Na mocy ustawy z dnia 31 lipca 1926 (Dz. U. R. P. 93 poz. 537). Pan Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikował dnia 13 stycznia 1927. konwencję. Dokument ratyfikacyjny został przez rząd polski złożony w Sekretarjacie Ligi Narodów dnia 8 marca 1927. Tekst ratyfikowanej Konwencji został ogłoszony w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej dnia 17 sierpnia 1927 w numerze 71 pod poz. 621.

Tak więc stworzone zostały nowe podstawy prawne dla walki z tą plagą społeczną, którą określamy wyrazem pornografji.

Powołaną konwencją układające się strony przyrzekły przedsięwziąć wszelkie środki w celu wykrycia, ścigania i ukarania każdego, który dopuści się jednego z czynów wymienionych. Czynami temi są: 1. sporządzanie lub przechowywanie pism, rysunków, rycin, malowideł, druków, wizerunków, afiszów, emblematów, fotografji, filmów kinematograficznych lub innych pornograficznych przedmiotów (object obscéne) w celu handlowania niemi, lub rozpowszechniania bądź publicznego ich wystawiania; 2. wwóz, przewóz, wywóz bądź zlecenie wwozu dla powyższych celów pomienionych przedmiotów lub puszczenie tychże w obieg w jakikolwiek sposób; 3. handel nawet niepubliczny powyższemi przedmiotami, wszelkie transakcje dotyczące ich w jakikolwiek sposób, rozpowszechnianie ich, wystawianie ich publiczne lub zawodowe zajmowanie się ich wypożyczaniem; 4. ogłaszanie lub oznajmianie w jakikolwiek sposób w celu ułatwienia wyżej wzmiankowanego karalnego obiegu lub handlu, że pewna osoba uprawia w jakikolwiek sposób którykolwiek z czynów wyżej wymienionych; ogłaszanie lub oznajmianie w jaki sposób i przez kogo wspomniane wytwory mogą być dostarczone, bądź wprost, bądź pośrednio.

Konwencja nie określiła pojęcia wyrazu pornograficzny (obscène), gdyż po uważnem rozpatrzeniu kwestji doszła konferencja do przekonania, że niemożliwem jest umieścić w konwencji takie określenie tego wyrazu, które byłoby do przyjęcia przez wszystkie Państwa. Konferencja uznała, podobnie jak w roku 1910, że należy pozostawić każdemu państwu staranie o nadanie temu wyrazowi określenia, jakie ono uzna za najściślejsze!

W tym braku określenia podstawowego pojęcia Konwencji mieści się poważne niebezpieczeństwo dla zasady uniwersalności proklamowanej w konwencji.

W artykule IV. Konwencji zobowiązały się układające się strony, których prawodawstwo nie byłoby w tej chwili wystarczające, aby zapewnić realizację Konwencji, przedstawić lub zaproponować swym ciałom ustawodawczym niezbędne zarządzenia. Do rzędu państw, których ustawodawstwo jest niewystarczające dla urzeczywistnienia postanowień konwencji musi się zaliczyć także Polskę, gdyż troistość jej kodeksów karnych oddziedziczonych po zaborcach, nie pozwala jej władzom ścigać skutecznie objawów pornografji na całym obszarze państwa.

Dalsze postanowienia Konwencji zawierają zasady formalnej natury. W art. V. zobowiązały się strony, których ustawodawstwo nie byłoby wystarczające, wprowadzić doń postanowienia o rewizjach w miejscowościach, gdzie jest podstawa do przypuszczenia, że są tam sporządzane lub znajdują się przedmioty pornograficzne, oraz wprowadzić również do tego prawodawstwa ich zajęcie, konfiskatę i zniszczenie.

Przedmiotem gorących debat na Konferencji była jeszcze jedna kwestja, poruszona przez delegata Francji, która nie mogła być wcielona do konwencji, gdyż większość delegatów nie miało idących w tym kierunku instrukcyj, a mianowicie kwestja namawiania do poronienia i szerzenie propagandy, przeciwko zachodzeniu w ciążę.

Wszystkie jednak delegacje zaznaczyły, co stwierdzono w akcie końcowym, że uznają w zupełności wielką wagę powyższej kwestji i jej doniosłości pod względem moralnym i społecznym! Wszyscy delegaci wyrazili życzenie, co również stwierdzono w protokóle końcowym, „aby nadszedł dzień, kiedy okoliczności pozwolą na rozważanie możliwości międzynarodowego porozumienia co do wspólnej obrony państw przeciwko tej społecznej klęsce, która spowodowała konferencję z roku 1910 do wydania następującego oświadczenia: „Delegaci wszystkich państw i krajów, uczestniczących w konferencji uznają jednogłośnie niebezpieczeństwo, na jakie ta niecna propaganda naraża narody, godząc w samo źródło życia."

Gdy Kościół Katolicki nawoływał świat do przestrzegania czystości i stawiał na index książki o niemoralnej treści, świat kpił z tych nauk i zarządzeń! Dziś, gdy fale potopu zgnilizny moralnej zalewają świat i grożą narodom ruiną, świat umawia się w solennej formie, aby środkami policyjnemi wprowadzić w czyn naukę moralną Kościoła Katolickiego. Konwencja Genewska z dnia 12 września 1923. to jeden z hołdów XX wieku, który świat, reprezentowany w Lidze Narodów, mimo swej woli musiał złożyć Chrystusowi!

Dr. J. Hryniewiecki.

Zbrodniczy harem marjawicki

Zeznania ex-marjawity

„Gazeta Warsz. Por." przystępuje do publikacji zeznań świadków, przyczem zaznacza, że jakkolwiek treść tych zeznań jest wysoce drażliwa, tak drażliwa, że wielokrotnie trzeba pomijać całe ustępy — nie cofa się jednak przed ich ogłoszeniem — z tej jedynie przyczyny, — żeby czarno na białem udowodnić, czem jest marjawityzm, na dno jakich zbrodni stoczyła się sekta, prowadzona przez Kowalskiego, Próchniewskiego, Przysieckiego i Feldmana. Argumentów tych trzeba użyć z tego względu, że prasa „sanacji moralnej" — stara się rzecz całą zbagatelizować lub też przenieść na grunt walki politycznej.

Przekonania i sympatje polityczne marjawitów są rzeczą drugorzędną. Są to zbrodniarze, którymi w imię sprawiedliwości — sądy nasze zająć się muszą.

Rozpoczynamy za „Gaz. Warsz. Por." od zeznań K. Dz. ex-duchownego sekty, — zeznań — najmniej drastycznych,*) a jednak przytaczających fakty wprost potworne:

„Po wstąpieniu mojem do marjawitów w Płocku i po przebyciu tam kilku miesięcy jako kleryk - zakonnik, dowiedziałem się, że zakonnica Helena Miłkowska (żona „biskupa" Rostworowskiego) ma porodzić dziecko. Zakonnice i bracia zakonni na wiadomość o tem, zaczęli się buntować, odmawiać posłuszeństwa przełożonym, nie chcieli pracować, a tylko żądali od Kowalskiego, aby im wytłumaczył, co to znaczy. Kowalski odpowiedział nam, że jest to małżeństwo święte, którego nikt grzeszny nie zrozumie, aż przestanie szemrać. Dzieje się to wszystko — wyjaśniał Kowalski — za sprawą Ducha św. Większość braci nie uwierzyła tym wyjaśnieniom, ale pozostali w klasztorze, bo cóż mieli robić? Jedni bowiem pieniądze swoje oddali Kowalskiemu, inni od młodych lat pracując w klasztorze, stargali swe zdrowie i nie mieli gdzie iść.

„Biskup" Przysiecki tłumaczył mi następnie, że każdy duchowny marjawicki ma żonę, przeznaczoną mu przez Kowalskiego z objawienia — nie może pojąć tej, którą sam chce... Mnie wyświęcono na duchownego 25 grudnia 1925 r. i zaraz tego dnia Kowalski miał objawienie, żeby mnie ożenić z siostrą Teodotą. Zawezwał mnie przeto do pokoju Feldmana, gdzie byli już zebrani: Próchniewski, Feldman, Kopystyński ze swojemi żonami. Zastałem tam również trzy żony Kowalskiego, t. j. siostrę Miłość, Celestynę i Klementynę. Przywitawszy mnie, Kowalski przemówił do mnie w ten sposób: „Żona twoja wie już wszystko, ale ty nie jesteś jeszcze wtajemniczony, przeto słuchaj. Kiedy żyła mateczka (Kozłowska), miałem z nią stosunki małżeńskie i przez nią łączyłem się... z niebem (w oryginale znajduje się inny wyraz — bluźnierczy). Również żona twoja, siostra Teodota doznała tego szczęścia i przez stosunek ze mną połączyła się... z niebem. Po tej przemowie, która równała się uroczystości zaręczyn, oświadczono mi, że ślub nasz odbędzie się w Felicjanowie, dnia 27-go grudnia 1925 r."

Bezpośrednio po ślubie K. Dz. przekonawszy się, że żona jego była istotnie gruntownie... wtajemniczona, zwrócił się ponownie do Kowalskiego z pretensjami. Wówczas Kowalski powtórzył mu z całem namaszczeniem, że każda siostra, którą wydaje za mąż, musi przejść przez jego łoże, gdyż jest to konieczna rytualna forma, nadająca związkom małżeńskim cechę świętości! (Jus primae noctis!)

„Oprócz Kowalskiego, dodaje K Dz. dopuszczali się gwałtów nad zakonnicami i inni duchowni marjawiccy. Wiem np., że duchowny Tadeusz Bucholc zniewolił siostrę Bożennę, siostrę Stefanję Książkównę i siostrę Witalisę. Kowalski mówił mi, że dzieci zrodzone z małżeństw duchownych z siostrami zakonnemi są utwierdzone w łasce, są bez grzechu pierworodnego.

Każdy duchowny, który wstąpił w związki małżeńskie, jest również utwierdzony w łasce i nie może grzeszyć. Mówił mi również Kowalski — że mateczka Kozłowska miała równocześnie czterech mężów, t. j. jego (Kowalskiego), Próchniewskiego, Przysieckiego i Feldmana.

W dalszej części swych zeznań opowiada K. Dz. o wspólnych „rajskich" kąpielach Kowalskiego z „siostrzyczkami" w klasztorze. Gdy niedość wtajemniczone siostry podnosiły z tego powodu protesty — uspakajała je pierwsza żona Kowalskiego. Wiłucka, obecnie przełożona klasztoru marjawickiego, mówiąc: „Widocznie jesteście duchowo nieczyste, skoro się wstydzicie..."

„Podczas pobytu w Gniazdowie — czytamy w zeznaniu — Kowalski kazał się zakonnicom i dziewczętom z internatu marjawickiego w Płocku rozebrać do naga, sam również się rozebrał. Chłopcy z internatu zobaczywszy siostry i dziewczyny bez ubrań — gwizdali i wołali: Ewa, a gdzie jest Adam. Takie same sceny powtórzyły się w czasie naszego pobytu nad Przemszą, gdzie zatrzymaliśmy się dla odpoczynku.

Dodać tu muszę, że wśród dziewczyn z internatu, które Kowalski znie walał do rozbierania się, a następnie wciągał w głąb lasu — najmłodsze liczyły zaledwie dziewięć lat".

„W lipcu 1926 r. byliśmy nad morzem, na Helu. Tam w obecności sióstr i dziewczynek (z internatu marjawickiego) Kowalski kazał nam się porozbierać i wspólnie kąpać. To samo powtórzyło się w dniu następnym. „Arcybiskup" Kowalski zanurzywszy się w wodzie zabawiał się łapiąc zakonnice i dziewczyny za nogi, a „biskup" Przysiecki sceny te fotografował.

Podczas kąpieli zbierał się na brzegu tłum, liczący około 1000 osób, który z oburzeniem począł reagować na nasze zachowywanie się. Z trudem udało się nam uniknąć pobicia. Po powrocie z podróży Próchniewski głosił na kazaniach, że podróż ta miała na celu większą chwałę Bożą".

Zeznania K. Dz. stwierdzają w całej rozciągłości fakty, na które parokrotnie kładliśmy już nacisk szczególny:

Rozpuście nadali dygnitarze „duchowni" marjawityzmu cechę sakralną, rytualną, podnieśli ją do wyżyn konieczności, wypływającej z systemu, z założeń religijnych sekty. Dlatego też rozpusty, gwałtów uprawianych systematycznie w „klasztorach" marjawickich nie traktujemy tylko jako wykroczeń prywatnych przeciw moralności, ale jako plugawą, ohydną systematyczną rozwięzłość rytualną, naigrawanie się z świętości Kościoła i narodu.

Dlatego też ukaranie winnych nie będzie dla nas rzeczą dostateczną. Zło trzeba wykorzenić ze szczętem, t. j. należy przeprowadzić likwidację sekty!

*) Pełne imię i nazwisko świadka znane jest władzom śledczym, przed którymi złożył zeznanie formalne „Gaz. Warsz. Por." nie podaje go ze względów zrozumiałych.

Wymowne konfiskaty

Uległ konfiskacie nr. 194-y „Polaka Katolika" za artykuł, omawiający usunięcie ze szpitala sióstr Rodziny Marji od roku 1918-go zajmują się w szpitalu Ujazdowskim pielęgnowaniem chorych, pomagają w oddziale chirurgicznym i zajmują się kuchnią. Przeszły najcięższe czasy szpitala podczas inwazji bolszewickiej. Z dniem 1 września rząd usuwa je z tego stanowiska a miejsce ich mają zająć metodyści i organizacja Y. M. C. A.

Konfiskacie uległ w Łodzi „Rozwj" za omawianie zniknięcia gen. Zagórskiego.

Poprawa w zdrowiu min. Zaleskiego.

Warszawa, 3. 9. (Tel. wł.) W stanie zdrowia min. Zaleskiego nastąpiło znaczne polepszenie. Zaleski będzie mógł wyjechać do Genewy około 15 b. m. (w)

O adresy oficerów rezerwy.

Warszawa, 3. 9. (Tel. wł.) Dzisiaj został wydany dodatek do Dziennika Personalnego Minsterstwa Spraw Wojskowych, zawierający alfabetyczny spis oficerów rezerwy i pospolitego ruszenia o nieznanych adresach. (w)

Lord Rothermere zaproszony do Pragi.

Warszawa, 3. 9. (Tel. wł.) Pisma czechosłowackie donoszą, że dyrekcja Targów Praskich zaprosiła lorda Rothermera do Pragi, aby przekonał się o postępach gospodarczych Czechosłowacji. (w)

APOLLO
Restauracja — Dancing
Piekary 17. Fr. Ratajczaka 15.
Od 1 września
zmiana programu!
Staruszkiewicz
niezrównany humorysta - autor
Morawska
świetna wodewilistka
Atrakcja! Atrakcja!
Wszechświatowej sławy balet
„CARTANA"
składający się z siedmiu uroczych baletnic.
Urbański - Relówna - Waldow
znakomite subretki
Duet Marlof Duet Cattalano
Pw 2995 85,947

Prowokacja niemiecka w Król. Hucie

Co na to władze?

Królewska Huta, 3. 9. (AW) Do niebywałych prowokacyj społeczeństwa polskiego doszło na posiedzeniu rady miejskiej w Królewskiej Hucie Frankcja niemiecka, posiadająca w radzie większość, wysunęła jako kandydatkę na członka kuratorjum polskiego gimnazjum miejskiego w Królewskiej Hucie niejaką Ernstównę, która w procesie „Volksbundu" skazana została na karę więzienia i znajduje się obecnie na wolności za kaucją. Spodziewać się należy, że władze nadzorcze nie zatwierdzą tego prowokacyjnego wyboru.

Nieprawdziwe pogłoski o inicjatywie Polski

Polska nie ma zamiaru proponować ogólnego paktu o nieagresji

Paryż, 3. 9. (Radjo wł.) Delegat polski przy Lidze Narodów, p. Sokal oświadczył genewskiemu korespondentowi „Matina" w związku z wiadomością, rozpowszechnioną wczoraj przez genewskiego korespondenta „Petit Parisiena", jakoby Polska miała zamiar przedłożyć projekt ogólnego paktu o nieagresji — że wiadomość ta jest zupełnie nieprawdziwą. Rząd polski nie ma wcale takiego zamiaru. Natomiast jest rzeczą więcej niż pewną że delegat polski będzie interwenjował podczas rozpraw w sprawie rozbrojenia.

Briand przybył dziś do Genewy

Genewa, 3. 9. (Radjo wł.) Briand przybył dzisiejszym nocnym pociągiem z Paryża do Genewy w towarzystwie swego szefa gabinetu i wziął udział w dzisiejszem przedpołudniowem posiedzeniu Rady.

Sprawa budowy samolotów w Gdańsku

Uchwała Rady Ligi Narodów

Genewa, 3. 9. (Radjo wł.) Rada Ligi Narodów na swem dzisiejszem posiedzeniu przedpołudniem uchwaliła znieść ograniczenia, nałożone swego czasu przez Radę na w. m. Gdańsk w sprawie budowy samolotów na terenie wolnego miasta.

Na propozycję sprawozdawcy, którym jest obecny przewodniczący Rady Villegas (Chile), Rada uchwaliła pozwolić na przyszłość wolnemu miastu na nieograniczoną budowę samolotów. Jednak wysoki komisarz Ligi Narodów w Gdańsku będzie miał prawo w razie wątpliwości co do sposobu użytkowania samolotów, budowanych na terenie w. miasta, zwrócić się z apelem do Rady Ligi, która z kolei będzie mogła przedłożyć zbadanie tej sprawy komisji lotniczej Ligi Narodów.

Rada ambasadorów ogranicza manewry niemieckie

Berlin, 3. 9. (Tel. wł.) Tutejsze koła dyplomatyczne nie zostały zaskoczone faktem, że w ostatniej chwili zredukowano rozmiary jesiennych manewrów Reichswehry. Zaniechanie ćwiczeń II-go korpusu, który miał wykazać sprawność bojową, w kontakcie z marynarką wojenną, ma być spowodowane protestem komitetu wojskowego przy radzie ambasadorów, uważającego, że projektowane manewry niemieckie nie dadzą się pogodzić z przepisami Traktatu Wersalskiego. S. B.

Królewiec, 3. 9. (AW.) W środkowej części Prus Wschodnich w okolicy Bischofsstein rozpoczęły się manewry pierwszej dywizji Reichswehry pod dowództwem generała Esebecka. Manewry odbywają się z współudziałem związków militarystycznych młodzieży niemieckiej.

Przed zerwaniem stosunków francusko-sowieckich?

Paryż, 3. 9. (Radjo wł.) „Matin" donosi, że poseł francuski w Moskwie na polecenie Brianda złożył u Cziczerina protest przeciw temu, że poseł sowiecki w Paryżu, Rakowski, podpisał manifest III Międzynarodówki, nawołujący do rewolucji światowej. Cziczerin zdezawuował Rakowskiego i w ten sposób Francja uzyskała zadośćuczynienie. Jednak mimo, że Rakowski dostał naganę jako poseł, to z drugiej strony pogratulowano mu z powodu jego postępku jako człowiekowi partji. Zdaniem „Matin'a" tego rodzaju sytuacja na dłuższą metę jest niemożliwa. Rakowski musi być odwołany.

Zdecydowana walka z komunizmem we Francji

Paryż, 3. 9. (Radjo wł.) Na wczorajszem, bardzo ożywionem posiedzeniu francuskiej rady ministrów podniósł się cały szereg głosów, domagających się zerwania stosunków między Francją a Rosją. Rada ministrów, w myśl propozycyj ministra Sarraut, wypowiedziała się za prowadzeniem w dalszym ciągu zdecydowanej kampanji przeciw komunizmowi we Francji. Cały Paryż z okolicą ma być systematycznie oczyszczany z agentów komunistycznych.

Pisma ogłaszają statystykę rezultatów kampanji antykomunistycznej. Od chwili powstania gabinetu jedności narodowej wydalono ogółem z granic Francji 8500 „uciążliwych" cudzoziemców, z czego 250 komunistycznych agentów różnych narodowości. Od początku r. 1927 skazanych zostało ogółem 100 komunistów. 14 głównych kierowników organizacyj komunistycznych i 30 najbardziej znanych agitatorów siedzi w więzieniu. 52 komunistów znajduje się jeszcze przed sądem. W związku z ostatniemi niepokojami w Paryżu skazano 36 osób 19 pism komunistycznych zostało zawieszonych, znaczną liczbę komunistycznych burmistrzów zawieszono w urzędowaniu.

Rząd belgijski przeciw ankiecie w sprawie „franctireurów"

Przed dymisją Vandervelde'go?

Bruksela, 3. 9. (Radjo wł.) Jak wiadomo, rząd niemiecki zwrócił się do rządu belgijskiego z propozycją zbadania sprawy t. zw. franctireurów, tj. wolnych strzelców, którzy walczyli z wojskami niemieckiemi w Belgji w czasie wielkiej wojny. Na wczorajszem swem posiedzeniu belgijska rada ministrów odmówiła jednak urządzenia ankiety w sprawie franctireur'ów Posiedzenie to, na które przybył z Genewy Vandervelde, trwało tylko godzinę. Vandervelde przemawiał gorąco za ankietę, jednak natrafił na bardzo poważny opór wśród swych kolegów. Natychmiast po zakończeniu posiedzenia udał się Vandervelde z powrotem do Genewy.

Po posiedzeniu rząd ogłosił następujący komunikat:

Na podstawie deklaracji belgijskiego ministra spraw zagranicznych z dn. 13 lipca 1926, która zawiera oświadczenie, że rząd belgijski dopuści do przeprowadzenia międzynarodowego śledztwa w sprawie t. zw. wolnych strzelców, choćby badanie to nawet miało być spóźnione, rząd niemiecki polecił przedstawicielowi swemu w Brukseli donieść w dniu 22 sierpnia rządowi belgijskiemu, że Rzesza przyjmuje propozycję urządzenia ankiety i ponadto proponuje rozciągnięcie tej ankiety na wszelkie sprawy, związane z wojną. Przedstawiciel Rzeszy oświadczył dalej, że zdaniem rządu niemieckiego metoda ta mogłaby znaleźć zastosowanie także w innych państwach. Belgijski minister spraw zagranicznych potwierdził rządowi niemieckiemu otrzymanie tego doniesienia i zawiadomił, że propozycja ta w najbliższym czasie będzie rozpatrzona przez belgijską radę ministrów.

„Na dzisiejszem swem posiedzeniu belgijska rada ministrów stanęła na stanowisku, że propozycyj niemieckich przyjąć nie można, jakkolwiek wynikają z chęci ułagodzenia międzynarodowej atmosfery. Zdawało się niewątpliwem, że w danych warunkach ankieta taka podnieciłaby nadmiernie wszelkie namiętności, co sprzeciwiałoby się woli obu rządów do uspokojenia i poprawienia wzajemnych stosunków obu państw. Belgijski minister spraw zagranicznych wyjaśni powody swego stanowiska w Radzie Ligi w Genewie w rozmowach z przedstawicielami państw, które podpisały traktat lokarneński."

Bruksela, 3. 9. (Radjo wł.) Z powodu uchwały rządu belgijskiego w sprawie ankiety, dotyczącej „franctireurów", stanowisko Vanderveldego jest silnie zachwianie.

Dziś w południe Vandervelde wraca z Brukseli do Genewy.

Berlin, 3. 9. (Radjo wł.) W związku z odmową rządu belgijskiego co do urządzenia ankiety w sprawie „franctireurów", nacjonalistyczna „Deutsche Ztg." wzywa swych czytelników do nadsyłania materjału w tej sprawie.

Zmienne koleje walk w Chinach.

Londyn, 3. 9 (Radjo wł.) Donoszą z Chin, że armja północna gen. Sun-Czuan-Fanga, który wyparł armję południową na południowy brzeg rzeki Jang-Tse, poniosła obecnie poważną porażkę.

Próby woisk północnych przekroczenia Jang-Tse pod Nankinem zostały odparte z ciężkiemi stratami. Wojska północne straciły tam 1800 ludzi w jeńcach. Sun-Czuan-Fang atakował Nankin oddziałami, złożonemi z 20 000 ludzi i ciężkiej artylerji. Walki te nie zostały dotychczas rozstrzygnięte.

„Daily Mail" donosi, że cholera czyni straszliwe spustoszenia wśród wojsk południowych. W Nankinie cholera przybrała charakter epidemiczny. Setki niepochowanych ciał i zanieczyszczona woda w rzece powiększają niebezpieczeństwo zarażenia się. Ludzie umierają podobno na ulicach; brak odpowiedniej ilości lekarzy, by opanować epidemję. Również w Szanghaju liczba wypadków cholery znacznie się powiększyła.

Poznańska Giełda Pieniężna

Poznań, 3 września 1927

Na dzisiejszej giełdzie nie zaszła żadna poważniejsza zmiana, jednakże zauważyć można większą chęć realizacyjną.

Z papierów Pozn. Ziem. Kredyt. były obroty jedynie 8 proc. listami dolarowemi, które notowały 94—93,75—94 proc. w oddaniu (przy dewizie 8,93). — 6 proc. listy zbożowe bez obrotów. Pozn. listy zastawne przedwoj. oddawano po 50,00 (za 1 000 mk. nom., zaś obligacje prowincj przedwojenne były w transakcjach po 92.00 (za 1 000 mk. nom.). Z papierów państwowych oddawano premjówki dolarowe po 57,00 (za sztukę 5-dolarową).

Z akcyj bankowych notował Bank Przemysłowców 2,50 w płaceniu.

W dziale akcyj handlowo - przemysłowych dokonywano transakcyj Herzfeldem po 52,00 i Cegielskim po 41,00. Akcje Unji doznały lekkiego osłabienia, notując 25,00—24,65 w płaceniu. Wytw. Chemiczną oddawano po 1,00. Transakcje nie kwalifikujące się do notowania, były Lubaniem po 85,00, R. Mayem po 92,50 i Tri po 22,00.

Z papierów nieoficjalnych oddawano Bank Polski po 134,00.

Z dniem dzisiejszym odpada kupon dywidendowy od akcji „Żar" w Nowym Tomyślu w wysokości 40 proc. czyli od akcji 10 zł 4 zł.

Cedula urzędowa z dnia 3 września 1927.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

8 proc dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredyt. 94—93,75—94 proc.

(Kurs w złotych)

4-proc. Pozn. listy zastawne przedwoj. 50,00.

4-proc. Pozn oblig. prowincjon. przedwoj. 92,00.

5-proc. Pożyczka premjowa serja II 57,00.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Przemysłowców I—II em. 2,50.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Cegielski H. I em. zł 41,00.
Herzfeld - Viktorius I em zł 52.00.
„Unja" (dawn. Ventzki) I—III em 25,00—24,65.
Wytwórnia Chemiczna I—VI em. 1,00.
Tendencja: Bez zmiany.

PŁODY ROLNICZE

GIEŁDA PŁODÓW ROLNICZYCH.

Berlin, 3 września 1927.

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Pszenica marchijska	265,00—270,00
wrzesień	279,00—279,50
październik	000,00—278,00
grudzień	000,00—278,50
Tendencja dla pszenicy mocna.	
Żyto marchijskie	240,00—245,00
wrzesień	251,00—253,00
październik	247,00—248,00
grudzień	243,75—245,25
Tendencja dla żyta zwyżkowa.	
Jęczmień jary	220,00—267,00
Jęczmień zimowy	203,00—209,00
Jęczmień pastewny	000,00—000,00
Tendencja dla jęczmienia bardzo spokojna.	
Owies marchijski	200,00—216,00
wrzesień	000,00—000,00
październik	000,00—000,00
grudzień	000,00—000,00
Tendencja dla owsa słaba.	
Kukurydza loco Berlin	000,00—198,00
Tendencja dla kukurydzy spokojna.	
Mąka pszenna	34,50— 37,25
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia	32,50— 34,25
Tendencja mocna.	
Otręby pszenne	00,00— 16,00
Otręby żytnie	15.25— 15,50
Rzepak	295,00—305,00
Groch Victorja	44.00— 50,00
Groch jadalny polny	24,00— 27,00
Groch pastewny	21,00— 22,00
Peluszka	21,00— 22,00
Bób polny	22,00— 23,00
Wyka	22,00— 24.00
Lubin niebieski	00,00— 00,00
Lubin żółty	00,00— 00,00
Seradela nowa	00,00— 00,00
Makuch rzepakowy	15,60— 16,00
Makuch lniany	22,60— 23,00
Wytłoki suszone	00,00— 00,00
Śrót Soya	20,10— 20,60
Płatki ziemniaczane	23,00— 23,50

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 3 września 1927.

Wypłaty na Warszawę: 46,85—47,05
Noty wielkie: 46,875—47,275
Noty małe: 00,00—00,00

Giełda warszawska

z dnia 3 września.

Waluty: Gotówka.

Dol. Stan. Zjedn.	tr.	0,00	sp.	0,00	kup 0,00

Dewizy:

Belgja	tr.	000,00	sp.	000,00	kup	000.00
Londyn	„	043,48	„	043,59	„	043,37
Nowy Jork	„	008,93	„	008,95	„	008.91
Paryż	„	035,05	„	035,14	„	034,96
Praga	„	026,51	„	026,57	„	026.45
Szwajcarja	„	172,40	„	172,83	„	171.97
Wiedeń	„	126,06	„	126,37	„	125.75
Włochy	„	048,60	„	048,72	„	048,48

Papiery państwowe i obligacje.

5-proc. poż. premj. dol.	000,00	000,00	056,00
5 proc. poż. konw.	000,00	000,00	062.00
pożyczka kol. konw.	000,00	000,00	058,00
pożyczka kolejowa	000,00	000,00	102,60

Akcje w złotych:

Bank Polski	136,50—137,00
Bank Dyskontowy	00,00—133,50
Bank Handlowy	00,00—123,00
Bank Zachodni	00,00— 20,50
Bank Zw Sp Zarobk.	00,00— 82,00
Elektrownia w Dąbr.	00,00— 66,00
Siła i Światło	100,00—105,00
Częstocice	00,00— 03,00
Michałów	00,00— 00,60
Firley	49,00— 50,00
W I Węgla	00,00— 91.00
Nobel	47,00— 47,50
Cegielski	00,00— 40,75
Fitzner	05,50— 05,40
Lilpop	29,50— 29,75
Modrzejów	09,00— 09,10
Ostrowieckie Zakłady	90,00— 91,50
Parowozy	50,00— 53,00
Pocisk	02,35— 02,30
Starachowice	62,25— 62,50
Zawiercie	00,00— 35.50
Żyrardów	00,00— 17,50
Borkowski	03,00— 03,45

Po czterech tygodniach

Mija dziś cztery tygodnie, jak zginął gen. Zagórski, a sprawa jego nie ruszyła ani o krok naprzód i dotychczas nic nie wiadomo, co się z nim stało. Władze w dalszym ciągu zachowują wymowne milczenie, różniąc się w taktyce od postępowania rządu włoskiego po zamordowaniu Matteotiego, kiedy Mussolini dzień w dzień dawał wyjaśnienia parlamentowi, a przebieg sprawy, wyświetlonej zresztą po 24 godzinach, rozwijał się na oczach całego narodu.

U nas śledztwo w sprawie gen. Zagórskiego w dziwne obfitowało wypadki. Zwraca na nie uwagę „Robotnik", który pisze, że — choć komunikat urzędowy z 12 sierpnia wspominał o rozpisaniu listów gończych za gen. Zagórskim, jednak treść ich pozostawała w tajemnicy. Dopiero 29 sierpnia, czyli w 17 dni po ukazaniu się komunikatu rządowego, a w 22 dni po zaginięciu gen. Zagórskiego, ukazał się tekst listu gończego w „Gazecie Śledczej". Doprawdy zadziwiający pospiech!

„Robotnik" prostuje również wiadomość, podaną przez prasę „sanacyjną", jakoby sprawą gen. Zagórskiego zainteresował się specjalnie premjer Piłsudski.

„W dniu wczorajszym — pisze — donieśliśmy za prasą „czerwoną", iż sprawą śledztwa w sprawie zniknięcia gen. Zagórskiego zainteresował się premjer marszałek Piłsudski i zażądał szczegółowego raportu o stanie śledztwa. Wiadomość ta okazała się nieprawdziwą. „Przegląd Wieczorny" zdemontował ją w całej rozciągłości."

Dziś już jednak cała uczciwa opinja, odgrodziwszy się wyraźnie od gorszącego stanowiska prasy „sanacyjnej", domaga się wielkim głosem wyświetlenia sprawy gen. Zagórskiego, stając na stanowisku, jakie od pierwszej chwili zajęła prasa narodowa, najbardziej, jak się okazuje, wrażliwa na zasady moralne i najbardziej dbała o praworządność w państwie. Jest to niewątpliwie dla prasy narodowej duży triumf, a zarazem świadczy to dobrze o poczuciu prawnem społeczeństwa, które nie pozwoli już, aby afera gen. Zagórskiego mogła zejść z porządku najdrażliwszych spraw państwowych.

Dalsze próby przelotów nad Oceanem

Londyn, 3. 9. (Radjo wł.) Angielski lotnik oceaniczny Courthenay wystartował dzisiaj rano o godz. 6 min. 25 z portu Plymouth do lotu nad Oceanem. Couthenay lecieć będzie przez wyspy Azorskie.

Ze Zjazdu Jubileuszowego Cukrowników

Dn. 2 bm. w drugim dniu Zjazdu przedstawicieli cukrownictwa, marszałek Zjazdu, ks. Lubomirski, udzielił głosu inż. Przyremblowi, redaktorowi „Gazety Cukrowniczej", który wygłosił referat p. t.: Zarys historji cukrownictwa w Polsce.

Ciekawy ten referat ilustrowany był licznemi przezroczami. Na ekranie przesunęły się sylwetki wybitnych działaczy cukrownictwa polskiego, co było poniekąd uczczeniem ich zasług.

Następny z kolei referat wygłosił profesor Smoleński, w sposób nader rzeczowy a treściwy charakteryzując nowe prądy, jakie istnieją obecnie w chemji cukrowniczej. Chemja gra w cukrownictwie poważną rolę i wysokiemu jej poziomowi w znacznej mierze przypisać należy, że cukrownictwo europejskie w tak krótkim stosunkowo czasie powróciło znów do stanu przedwojennego.

Trzecim z kolei referentem był p. Wiktor Osten-Sacken, sekretarz generalny Rady Naczelnej Polskiego Przemysłu Cukrowniczego, który wygłosił referat p. n. „Kartel Cukrowniczy w Polsce a inne kartele w Europie". Zrzeszenia kartelowe w cukrownictwie europejskiem są dość liczne. Autor wyliczył je z kolei i na tem tle przeciwstawił polski kartel cukrowniczy zagranicznym, wykazując zasadnicze ich różnice. Jednakże w zespole polskim poważniejsze funkcje kartelowe regulowane są przez państwo w drodze ustawodawczej, czego nie znają kartele europejskie.

Sprawa międzynarodowego porozumienia na polu cukrownictwa dotychczas nie wyszła jeszcze poza ramy dyskusji i życzeń, jednakże grunt pod przyszłe porozumienie międzynarodowe w znacznym stopniu jest już przygotowany.

Zawieszenie prezydenta m. Bydgoszczy

Telefonują nam z Bydgoszczy, że wojewoda poznański zawiesił dnia 2. b. m. w urzędowaniu prezydenta m. Bydgoszczy, dr. Bernarda Śliwińskiego. Zawieszenie nastąpiło zupełnie niespodzianie, jakkolwiek było oczekiwane oddawna. P. dr. Śliwiński bawi obecnie na urlopie wakacyjnym.

„Gazeta Bydgoska" i Klub Gospodarczo-Kulturalny w bydgoskiej Radzie Miejskiej niejednokrotnie krytykowały działalność p. dr. Śliwińskiego, zarzucając mu, że więcej dbał o sprawy dotyczące własnej osoby, niż o sprawy miasta. „Gaz. Bydgoska" pisze, że miasto Bydgoszcz będzie wojewodzie poznańskiemu mocno wdzięczne za to, że zawieszenie prezydenta dr. Śliwińskiego jest dokonane, bowiem w ostatnim czasie p. dr. Śliwiński ostatecznie zraził sobie opinję tem, że targował się o odszkodowanie za dobrowolne ustąpienie. (zł)

Sfery rządowe wobec Powsz. Wystawy Krajowej

Wtorkowe posiedzenie Rady Ministrów posiada dla Powszechnej Wystawy Krajowej znaczenie zasadnicze dzięki powziętej jednomyślnie rezolucji, mocą której rząd oficjalnie przyjmuje do wiadomości fakt organizowania Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu. Powyższa rezolucja ma dla PWK. nie tylko znaczenie jako manifestacja rządu na rzecz wystawy, lecz doniosłość praktyczną, ile że z jednej strony sankcjonuje czynny udział w Wystawie poszczególnych ministerstw, a z drugiej strony obarcza rząd pewnemi obowiązkami względem P. W. K. i pewną częścią odpowiedzialności za jej powodzenie.

Jak wiadomo, ministerstwa poczyniły już w obrębie swych resortów poważne przygotowania do Wystawy, o czem dobitnie świadczy choćby fakt zamianowania specjalnych delegatów do spraw P. W. K.

Reprezentanci ministerstw, chcąc na miejscu przekonać się o stanie prac organizacyjnych i zapoznać się z całym splotem zagadnień wystawowych, przyjeżdżają w sobotę dnia 3 września na konferencję do Poznania. Narady te niewątpliwie przyczynią się do skoordynowania wysiłków rządu i P. W. K. i pchną sprawę jej poważnie naprzód.

Na Dom Rzemieślniczy

Kwesta domowa.

Z początkiem wiosny r. b. rozpoczęto budowę dawno oczekiwanego „Domu Rzemieślniczego". Obecnie akcja postąpiła już tak daleko naprzód, że mury wznoszą się do wysokości pierwszego piętra. Wszakże brak gotówki, będący ważką przeszkodą wszelkiej akcji budowlanej, daje się powoli we znaki budującemu „Dom" Towarzystwu, wobec czego postanowiono dla zasilenia kasy urządzić kwestę domową.

Kwestarze zaopatrzeni będą w upoważnioną na swą osobę listę, na której wpisywane będą nazwiska ofiarodawców oraz zaofiarowane dary i kwoty. Każda lista, celem zapobieżenia ewentualnym nadużyciom, zaopatrywana jest na każdej stronie w pieczęć Miejskiego Urzędu Policyjnego w Poznaniu.

Apelujemy przeto do społeczeństwa, w szczególności do wielkiego przemysłu, instytucyj i wszystkich rzemieślników, by nie czynili kwestarzom żadnych trudności, lecz przeciwnie ofiarną dłonią poparli akcję i wedle możności składali datki. Każdy i najdrobniejszy datek będzie cegiełką, dorzuconą do budowy, a stanie gmach okazały, mający nieocenione wyświadczyć usługi rzemiosłu polskiemu i przemysłowi krajowemu.

„Dom Rzemieślniczy w Poznaniu"
Tow. zarejestr. sądownie.

Wylosowane dolarówki

W uzupełnieniu wczorajszej notatki o losowaniu 5 proc. premjowej pożyczki dolarowej, podajemy dzisiaj wyszczególnienie wszystkich wylosowanych dolarówek.

Wygrane padły:

Główna — 40.000 dolarów, na nr. 890288.

8.000 dolarów na nr. 754450.

Po 3.000 dolarów na nr. nr. 117593 121481 706746.

Po 1.000 dol. nr nr. 346212 747533 784209 316857 515866.

Po 500 dol. n nr. nr. 857406 813742 592714 810663 030352 546075 087659 472959 782726 223832.

Po 100 dolarów na nr. nr. 389586 401596 778879 191721 759194 599274 914500 072023 041444 360552 059161 727343 611523 477985 292977 366813 771283 216131 616586 653789 327180 913479 978603 599894 577482 219358 368180 428724 922950 976669 212217 946368 526063 892494 765943 184809 831899 890380 360614 971673 242570 291387 671135 450589 187336 377505 475459 135713 965631 057818 014734 504453 629970 074869 091382 525449 610995 534732 712583 714459 076908 771647 855816 078413 473288 363441 202336 024009 372534 876680 607098 430553 926237 207956 034881 290853 191913 548287 629511 683113.

Razem 100 wygranych na sumę 75 tysięcy dolarów. Następne ciągnienie 2 listopada.

Coś niecoś z Państw. Loterji Klasowej

Wiadomości o nieczystych manipulacjach, jakie zaszły ostatnio na berlińskiej loterji klasowej, mogłyby zbudzić nieufność publiczności do instytucyj loteryjnych wogóle. Krzywdzącym i objawem wielce niepatrjotycznym byłoby wszakże z tego powodu odnosić się z nieufnością do naszej Loterji Państwowej, która posiada kontrolę jak najściślejszą, nie nasuwającą żadnych wątpliwości.

Jak przeprowadza się kontrolę? W przeddzień pierwszego dnia ciągnienia I. klasy odbywa się kontrola i umieszczanie losów i wygranych w kołach szczęścia. Kontroli dokonuje komisja, składająca się z 6 przedstawicieli generalnej dyrekcji Loterji Państwowej w obecności dwóch zaproszonych do tego obywateli jako przedstawicieli miasta. Wszystkie losy, wypisane na karteczkach, zwiniętych w ruloniki i zaopatrzonych w pierścienie, wkłada się w otwarte pudełka, kolejno według numerów, po 500 sztuk. Pudełka te są rozłożone na długich stołach w sali loteryjnej. Numery losów, przed umieszczeniem ich w kole szczęścia, sprawdzają kolejno dwaj obywatele, przedstawiciele miasta, wchodzący w skład komisji. Oprócz tego poszczególne numery losów sprawdzane są przez obecną publiczność, która podaje szereg numerów na wyrywki, komisja zaś numery te sprawdza i przedstawia żądającym. Po zakończeniu tej formalności losy wrzuca się do koła szczęścia również w obecności komisji i publiczności.

Koła szczęścia, o których powyżej mowa, są to wielkie oszklone walce, umieszczone na poziomej osi, obracanej za pomocą korby. Wszystkie spajania, jak nity itd. znajdują się wewnątrz koła, tak, iż po jego zamknięciu nie może być mowy o otwarciu lub wyjęciu szyby. Losy wrzuca się do wnętrza koła przez szklane drzwiczki, które następnie zostają zamknięte i opieczętowane przez komisję dwiema pieczęciami lakowemi, jedną dyrekcji Loterji, drugą prywatną pieczęcią jednego z przedstawicieli miasta. Umieszczone w ten sposób w kole szczęścia losy pozostają w niem przez cały czas trwania wszystkich 5 klas, aż do ostatniego dnia ciągnienia. Przed rozpoczęciem ciągnienia pieczęcie są każdego dnia badane i zdejmowane przez komisję w obecności publiczności. Po każdorazowem ciągnieniu koło bywa znowu zapieczętowane z temi samemi formalnościami.

Podobnie odbywa się sprawdzanie i wrzucanie do drugiego koła szczęścia wygranych, z tą tylko różnicą iż komisja przed każdorazowem ciągnieniem wrzuca tylko wygrane danej loterji. Opieczętowanie koła dokonywa się w analogiczny sposób.

Ciągnienie samo odbywa się w sposób następujący. Przed rozpoczęciem ciągnienia przy kołach szczęścia gromadzi się cała komisja. Udział publiczności w każdorazowem ciągnieniu jest zawsze bardzo liczny i obecni mają możność dokładnego obserwowania manipulacyi komisji przy ciągnieniu. Zarówno losy jak wygrane wyciągają z obu kół równocześnie dziewczynki - sieroty, ogółem 4 sierotki po dwie na zmianę. Dziewczynki mają ręce obnażone po łokcie i przed rozpoczęciem każdej setki numerów unoszą ręce i pokazują publiczności dla kontroli. Wyciągnięty z koła numer dziewczynka podaje członkom komisji którzy rozwijają kartkę i odczytują razem z obecnymi przedstawicielami miasta. Najprzód wywoływany jest numer losu, następnie wygrana, na jaką padł dany los. Losy i wygrane podawane są następnie przewodni zącemu i protokułowane równocześnie przez dwóch protokolantów. Protokuł większych wygranych prowadzi przewodniczący oddzielnie. Po wyciągnięciu każdej setki losów nawleka się je na sznurek, który komisja plombuje. Bezpośrednio po ciągnieniu odbywa się dalsza kontrola wyciągniętych losów i wygranych oraz sprawdzanie ich z protokółami, poczem tego samego jeszcze dnia zostaje podana tabela wygranych.

Od każdej wygranej, jak i od premji potrąca się przy wypłacie 20 proc. na rzecz Skarbu i na prowizję kolektora, który otrzymuje 2 proc. Wypłata następuje najpóźniej w ciągu 4 miesięcy od ostatniego dnia ciągnienia danej klasy. Po upływie tego terminu gaśnie prawo do wygranej. Z ewentualnemi zażalenian i zwracać się należy do gen. dyrekcji Loterji Państwowej.

Loterja odbywa się 2 razy do roku i obejmuje każda 5 klas. Liczba losów jest ustalona każdorazowo przez gen. dyrekcję i zatwierdzana przez Ministerjum Skarbu. Ukończona co-dopiero loterja, z rzędu piętnasta, posiadała 105 000 losów. Na ogólną liczbę 105 000 losów przypadało we wszystkich 5 klasach 52 500 wygranych i jedna premja, którą otrzymuje posiadacz największej wygranej ostatniego dnia ciągnienia 5 klasy. Ogólny wpływ z 15 loterji wynosił 16 miljonów złotych.

Z powyższego wynika, że każdy drugi los wygrywa. Każdy los oznaczony jest jednym numerem i składa się z 4 ćwiartek, oznaczonych literami A, B, C i D. Kolektorów jest na całym obszarze Rzeczypospolitej około 300. Otrzymują oni losy w różnej ilości, zależnie od kapitału, jaki reprezentują i warunków, w jakich się odbywa sprzedaż. Ilość losów przydzielonych poszczególnym kolektorom, waha się od 50 do około 4 000. Wszyscy kolektorzy otrzymują bilety bezzwrotnie, znaczy się, że dyrekcja Loterji Państwowej raz wydanych biletów nie przyjmuje z powrotem, czyli że dyrekcja w chwili rozpoczęcia ciągnienia nie zatrzymuje na własny rachunek żadnych losów.

W samym Poznaniu jest ogółem koncesjonowanych 6 kolektorów Loterji Państwowej, i to: Stefan Centowski, przy Alejach Marcinkowskiego 5, który służył nam powyższemi szczegółami, Biskupski, plac Wolności 4, Bienert, ul. Fr. Ratajczaka, Kędziora, ul. Sieroca, Radomiński, Aleje Marcinkowskiego 14 i Zygarłowski ul. Gwarna narożnik ul. 27 Grudnia.

12 akt. Kino „Unja", św. Marcin 13 12 akt.
Tylko do 6 b. m. włącznie.
Wielka Premjera
Pat i Patachon
jako kawalerowie w zalotach czyli zięciowie w opałach.
Następny program: Tajemniczy rycerz z William Desmond.
nw 1814

PRZY ARTRETYZMIE
w złej przemianie materji, pijcie napar z ziółek Pw 1361 28,3/4
Artretycznych „Gessnera"

Kino Renaissance, Kantaka 8-9
Dziś i dni następne nw 1813
NĘDZNICY
podług powieści Wiktora Hugo.

WĄGRY z zarodkami
PLAMY
PRYSZCZE
oraz wszelkie defekty skóry
usuwa wschodni płyn
MIMOZA
Perfection Pw 1376-29,7/
Do nabycia w perfumerjach i składach aptecz

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z przemysłu i handlu wielkopolskiego

Przegląd na sierpień 1927 r.

Przemysł maszyn rolniczych.

Sierpień upłynął pod znakiem wielkiego zapotrzebowania maszyn rolniczych, szczególnie młocarń tak kieratowych włościańskich, jak i parowych O ile jednak równie znaczne zapotrzebowania w lipcu znajdowały łatwe zaspokojenie w wielkich zapasach gotowego towaru, to w sierpniu zapasy te zaczęły się szybko wyczerpywać. dla niektórych zaś najbardziej poszukiwanych maszyn wyczerpały się zupełnie. Niektóre maszyny zostały wyprzedane nawet z nowej produkcji aż do połowy października. Z lokomobilami krajowego wyrobu natomiast ruch był w dalszym ciągu słaby, co wyraźnie mówi o wciąż trwającej predylekcji konsumentów do wyrobu zagranicznego oraz zastępowaniu lokomobili traktorami wzgl. silnikami spalinowemi.

Przemysł tartaczny.

We wszystkich okręgach leśnych Polski daje się zauważyć brak drzewa okrągłego, jak zwykle pod koniec sezonu rębnego. Wielki wpływ na szybkie wyczerpanie zapasów drzewa okrągłego miał stale rosnący wywóz surowca zagranicę, a zwłaszcza do Niemiec, przy jednoczesnym spadku eksportu drzewa obrobionego. Stąd też sfery przemysłowe wysuwają projekt obłożenia wywozu drzewa okrągłego zagranicę opłatą wywozową w wysokości jednego dolara za 1 m³ drzewa.

Ceny na materjał tarty ulegną w najbliższym czasie zwyżce i to po części z powodu większych kosztów produkcji (robocizna), a pozatem z powodu braku suchych materjałów tartych na rynku wewnętrznym.

Dotychczasowa polityka Skarbu Państwa wobec przemysłu tartacznego nie zmieniła się, t. z. w dalszym ciągu udziela się przemysłowi tartacznemu tylko krótkoterminowych kredytów, co wpływa niezmiernie hamująco na rozwój przemysłu i nie pozwala mu zaopatrzyć się w udoskonalone nowoczesne urządzenia techniczne.

Fabrykacja mebli.

W ub. latach odznaczał się sierpień prawie kompletnem zamarciem ruchu w fabrykach mebli. Inaczej rzeczy się ukształtowały w roku bież.

Jeśli produkcja mebli wykwintnych nie miała, tak jak w ubiegłych latach, zbytu, to jest to objaw zrozumiały, — gdyż ziemiaństwo, główny odbiorca tej kategorji mebli, zakupy dokonuje dopiero z początkiem jesieni. Widoki w tym dziale są jak najlepsze.

Inaczej jednak przedstawia się sytuacja w fabrykach wytwarzających masowo meble tanie. W roku bież. utrzymano ruch w pełni i sprzedano wyroby w okolicach rolniczych; z powodu urodzaju włościanie okazali się dobrymi klientami. Gorzej przedstawia się zbyt mebli w okręgach przemysłowych, gdzie siła nabywcza ludności nadal pozostaje na niskim poziomie.

Zresztą nieznaczny ruch budowlany odbija się niekorzystnie na fabrykacji mebli.

Fabrykacja papieru.

Sytuacja przemysłu papierniczego w odniesieniu do poprzedniego miesiąca, ogólnie biorąc, nie uległa zmianie. Krajowe fabryki mają dostateczną ilość zamówień. Od dłuższego czasu daje się jednak we znaki na rynku papierniczym brak papieru drukowego, a przyczyny tego zjawiska należy szukać w niedostatecznej produkcji.— Niemile odczuwa przemysł papierniczy drożenie zasadniczego surowca, jakim jest drzewo świerkowe na wyrób masy drzewnej. Tendencję zwyżkową należy tłumaczyć zbyt wielkim wywozem drzewa świerkowego zagranicę.

Rynek skór.

Na rynku światowym skór surowych tendencja w dalszym ciągu zwyżkowa i mocna, co oddziaływało równocześnie i na rynek krajowy, tembardziej, że w letnich miesiącach ubój był mniejszy, a co zatem idzie, i materjału na rynku mniej. Skóry wołowe podrożały o 10 — 15 proc., skóry cielęce o ca 5 proc.

Garbarnie, mimo podwyżki cen surowca nie podwyższyły cen za wyroby gotowe; jednak mimo korzystnej konjunktury tak fabrykanci obuwia jak też i hurt w zakupach byli powściągliwsi; przyczyniał się do tego prawdopodobnie brak gotówki. W najbliższych jednak tygodniach przewidywane jest wzmocnienie obrotu skórami gotowemi, lecz już przy niesprzyjającej konjunkturze, ponieważ garbarze będą zmuszeni ceny skór wyprawnych dostosować do cen surowca.

Z powodu opóźnienia tegorocznych zbiorów, zainteresowanie rolnictwa zasami rozpoczęło się dopiero około drugiej połowy miesiąca. Obroty pomimo sezonu średnie.

Przemysł obuwniczy.

Sierpień jest dla fabryk obuwia okresem najtrudniejszym w roku, gdyż mimo ekspedjowania przygotowanych na sezon jesienny towarów, wpływów pieniężnych prawie że niema. Towary bowiem wysyła się klientom na otwarty rachunek, spodziewając się pokrycia dopiero w październiku i listopadzie.

Na rynku daje się zauważyć silna konkurencja między przemysłem a rzemiosłem obuwniczem; szewcy, pracujący taniej (brak kosztów administracyjnych, opłat stemplowych i pocztowych) wpływają na kształtowanie się cen niekorzystnych dla fabryk obuwia, które pracują z powodu niezupełnego wykorzystania swej zdolności produkcyjnej stosunkowo drożej Objaw niewystarczającego wykorzystania urządzeń technicznych znajduje swe wytłumaczenie w braku kapitału obrotowego, uniemożliwia fabrykom obuwniczym przygotowanie się na sezon zimowy jak najlepiej się zapowiadający.

Handel automobilami.

W sprzedaży samochodów panuje spokój pomimo dość dużego zainteresowania. Spokój ten tłumaczy się przedewszystkiem niemożnością dostarczania fabrykatów z powodu braku pozwoleń na przywóz. Większe zainteresowanie w ostatnich dniach wykazali rolnicy na traktory rolnicze marki „Fordson", oraz odpowiednie pługi wieloskibowe i brony talerzowe które sprzedaje się przy 40 — 50 proc. wpłaty gotówką, reszta na weksle do 6 miesięcy. Również i samochody sprzedaje się na podobnych warunkach. Przy dostarczaniu traktorów z ulgą celną napotyka się na trudności w otrzymywaniu tej ulgi. W związku z dostarczoną dużą ilością traktorów okazuje się zapotrzebowanie na dobrych monterów, których niestety jest brak. Pozatem stan zatrudnienia w warsztatach bez znaczniejszych zmian.

Handel rowerami i maszynami do szycia.

W rowerach podniósł się obrót w stosunku do sierpnia roku ub. o ca 100 proc.; sprzedaje się przeważnie rowery tanie, w cenie około 200 zł, co jest dowodem pauperyzacji społeczeństwa a szkodą dla kraju, ponieważ rowery tanie psują się w krótkim czasie i trzeba importować nowe.

W maszynach do szycia zastój; — ruch ożywi się prawdopodobnie dopiero na zimę.

Duże szkody wyrządza zakaz dowozu igieł. Są one potrzebne w mniejszych ilościach po kilka tuzinów dla najróżnorodniejszych systemów maszyn szewskich, rymarskich i siodlarskich. W dużych ilościach sprawiać tych igieł nie warto, bo niema zbytu, w mniejszych zaś ilościach nic się nie przedostaje z zagranicy, wobec czego stoją te maszyny bezużyteczne na szkodę drobnego rzemiosła i przemysłu. Rzemieślnik zamiast maszyną, musi szyć ręcznie, przedrażając swoje wyroby.

Handel włókienniczy.

Spokój międzysezonowy trwa nadal. Ceny towarów bawełnianych, z powodu notowanych zwyżek bawełny, podniosły się o 5 — 10 proc. Fabrykanci łódzcy żądają zwyżek cen nawet za towary dawniej zamówione, tłumacząc się zwyżką bawełny i robocizny. Jest to niezdrowy, co sezon powtarzający się zwyczaj. Inne centra fabryczne takich warunków nie stawiają. Ceny wyrobów wełnianych niezmienione. W handlu hurtownym zauważyć się daje mniejszy obrót niż w roku zeszłym. Odbiorcy detaliczni zajmują wyczekujące stanowisko. Brak gotówki i kapitałów obrotowych zauważyć się daje u fabrykantów i hurtowników. Handel detaliczny, jak na czas międzysezonowy, dość ożywiony Zauważyć się daje większa siła kupna u klienteli wiejskiej. Obroty w detalu w stosunku do roku zeszłego podniosły się w tym czasokresie o 15 proc.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Kurs złotego.** Dziś rano notowano w Warszawie dolary w obrotach nieoficjalnych 8.91 1/2, w Gdańsku na Warszawę 8.92,75.

(k) **Cenę złota** ustalono na dzień dzisiejszy w wysokości zł 5.9351 za gram t. j. 1 złoty w złocie równy 1.7230 zł obiegowych

(k) **Kurs marki niem. i guld. gd.** Bank Polski Oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. 211.50 zł. i za 100 guld. gd. 172,30 zł.

(k) **Spłaty przy kupnie gruntów państwowych.** Min. reform rolnych zawiadomiło wszystkie okręgowe urzędy ziemskie, iż na pokrycie szacunku ziemi przy kupnie gruntów państwowych będą przyjmowane obligacje 5 proc. pożyczki konwersyjnej z r. 1924 na następujących warunkach: 1. nowonabywcy gruntów państwowych muszą dołączyć zaświadczenie urzędu pożyczek państwowych, iż są pierwonabywcami obligacyj polskich pożyczek z lat 1918 — 1920, skonwertowanych na podstawie ustawy z d. 20 lipca 1925 r.; 2. przy obligacjach winny być kupony bieżące, których wartość oblicza się w dniu złożenia do Państwowego Banku Rolnego, i które będą doliczane do wartości nominalnej złożonych obligacyj; 3. obligacje wraz z zaświadczeniem Urzędu Pożyczek Państwowych i okręgowego urzędu ziemskiego należy kierować bezpośrednio do P. Banku Rolnego albo do miejscowego oddziału tego Banku.

Urzędowa Cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 3 września 1927.

Warunki: handel hurtowny, franko stacja załad. ładunki wag., dost. zaraz. za 100 kg

Żyto nowe	38,00—39,00
Pszenica nowa	47,50—48,50
Jęczmień targowy	33,00—35,00
Jęczmień browarowy	39,50—41.50
Owies nowy	32,00—33,50
Mąka żyt. 65% wł. w stand	59,50—61,00
Mąka żyt. 70% wł. w stand.	58,00—59,50
Mąka pszen. 65% wł. w.	74,00—76.00
Otręby żytnie	25,00—26,00
Otręby pszenne	25,00—26,00
Rzepak	55,00—57.00

Usposobienie: przy życie: „stalsze", przy pszenicy: „spokojne", przy jęczmieniu: „spokojne", przy owsie „spokojne".

Ogólne usposobienie spokojne.

Uwagi ogólne: Ceny oznaczone * są transakcyjne, ceny bez gwiazdki są informacyjne, czyli wypośrodkowane na podstawie nieoficjalnych transakcyj.

RADJO

Programy radjofoniczne.

(Czas środkowo europejski.)

Niedziela, 4 września 1927.

Poznań (280 m) g. 12 odczyt pt. „Gdzie i jak należy zakładać sztuczne łąki" — wygłosi inż. Jagmin; godz. 12,25 odczyt p. t. „Powstanie, rozwój i stan obecny organizacyj rolniczych w Wielkopolsce" — wygłosi p. Krawczyński; gdz. 17,35 transmisja koncertu z Warszawy; godz. 18,35 nadprogram; godz. 18,40 program dla dzieci — wykona p. Zygmunt Noskowski; godz. 19,20 odczyt p. t. „Barok w poezji polskiej w II-giej połowie XVII w." — wygłosi prof. dr. T. Grabowski; godz. 19,45 odczyt p. t. „Dusza i jej trwanie w poezji i filozofji greckiej" — wygłosi prof. W. M. Kozłowski; godz. 20,10 komunikaty — przerwa; godz. 20,30 koncert wieczorny. Udział biorą: pp. Zofja Fedyczkowska (sopran), Nadzieja Padlewska (fortepian), Antoni Warchalewski (baryton), chór „Harmonia" (Poznań), prof. Łukasiewicz (akomp.). 1. Zygmunt Noskowski: Na wodzie, Barkarola — odśpiewa chór „Harmonia". 2. Verdi: Arja Leonory z op. „Trubadur" — odśpiewa p. Zofja Fedyczkowska. 3. Schumann: Noveletta d-dur, Czajkowski: Sonata g-dur (część pierwsza) — odegra p. Nadzieja Padlewska. 4. Verdi: Arja Germonta z op. „Traviata", — odśpiewa p. A. Warchalewski. 5. Delibes: Arja Lakme z op. „Lakme" — odśpiewa p. Zofja Fedyczkowska. 6. D'Albert: Gawot d-moll, Scherzo fis-dur — odegra p. Nadzieja Padlewska. 7. St. Moniuszko: Wróżba znachora — odśpiewa chór „Harmonia". 8. Gounod: Wiosna, Capua: Moje słonko — odśpiewa p. A. Warchalewski. 9. Pieśni Niewiadomskiego, Opieńskiego i Różyckiego — odśpiewa p. Zofja Fedyczkowska; godz. 22 sygnał czasu; komunikaty sportowe; godz. 22 transmisja muzyki tanecznej z winiarni „Palais Royal".

Warszawa (1111 m) godz. 11 transmisja z uroczystości sprowadzenia z powrotem do kościoła w Kodniu cudownego obrazu Matki Boskiej Kodeńskiej, wywiezionego przez Rosjan w r. 1875; godz. 13,45, 14,10 i 14,35 odczyty rolnicze; godz. 15 komunikat meteorologiczny; godz. 15,05 odczyt p. t. „Matka, a szkoła powszechna"; godz. 17 audycja dla dzieci; godz. 17,35 koncert popołudniowy. 1. a) Ogiński: Polonez a-moll („Pożegnanie ojczyzny"), b) Rajczak: Krakowiaki — wyk. orkiestra. 2. a) Melodje ludowe. F. Szopski: 1. Som. som, w stawie rybecki, 2. Hej-że ino, b) Melodje ludowe: M. Świerzyński: „Przywiozłem z miasteczka" — odśp. p. M. Salecki. 3. a) Rud. Felber: Tańce słowackie, b) Ant. Dworzak: Taniec słowiański D-dur Nr. 3 — orkiestra. 4. a) Mel. lud. A. Wieniawski: „Oj, da, dana", b) Mel. lud. — St. Niewiadomski: 1. „Deszczyk rosi", 2. Oj, Magdalino" — odśp. p. M. Salecki. 5. a) Czajkowski: Taniec rosyjski op. 40 Nr. 10, b) Fr. Koch: „Bośniackie kolo" (jugosłowiański taniec narodowy), c) Lewandowski: „Miś" mazur — wykona orkiestra; godz. 18,55 komunikaty PAT.; godz. 19,10 odczyt p. t. „Romantyzm w muzyce"; godzina 19,35 odczyt p. t. „Japonja, jako pośredniczka handlu między Wschodem a Zachodem"; godz. 20 „Edward Grieg — charakterystyka twórczości" — wypowie red. Mateusz Gliński; godz. 20,30 koncert wieczorny, poświęcony twórczości Edw. Griega. 1. Suita „Peer Gynt" Nr. 2 — orkiestra. 2. a) Małgosia, b) Piosnka matczyna, c) Taniec kozic — odśpiewa p. Z. Dobrowolska-Pawłowska. 3. a) Francuska serenada, b) Modlitwa i taniec w świątyni — wykona orkiestra. 4. a) Pierwiosnek, b) Jesień, c) Pieśń Solvegji — odśpiewa p. Z. Dobrowolska-Pawłowska. 5. Sonata F-dur op. 8 — wykonają prof. J. Dworakowski i prof. L. Urstein; godz. 22 komunikaty.

Rzym (450 m) godz. 21,10 „Łowcy pereł", opera Bizeta.

Daventry (1600 m) godz. 21,15 koncert orkiestralny.

Wiedeń (517,2 m) godz. 20,05 „Na rozkaz księżnej", operetka Granichstaedtena.

Praga (348,9 m) godz. 20 muzyka rosyjska.

Koenigswusterhausen (1250 m) godz. 21,15 koncert utw. Griega.

Frankfurt (428,6 m) godz. 19 „Carmen" Bizeta.

Langenberg (468 m) godz. 19,30 „Trubadur", Verdiego.

Poniedziałek, 5 września 1927.

Poznań (280 m) godz. 13 notowania giełdy zbożowej i towarowej; godz. 14 notowania giełdy pieniężnej; godz. 18 transmisja koncertu z Warszawy; godz. 19 nadprogram i komunikaty; godz. 19,10 pogadanka dla osób mówiących po francusku „Tableau geographique de la France", wygłosi p. Omer Neveux; godz. 19,35 komunikaty gospodarcze; godz. 19,55 odczyt z serji organizowanej przez T. C. L.; godzina 20,30 Recital organowy p. prof. Feliksa Nowowiejskiego z udziałem Marji Rogalińskiej-Daum (solo sopranowe): 1. a) Andrea Gabrieli: (1510—1585) Ricercare, b) Andriane Banckieri (1565—1634): Suonata, c) Pierl. da Palestrina (1526—1594): Ricercare, d) Lud. da Vittoria (1540—1613): Ricercare, e) Girol. Frescobaldi (1583 do 1644): Praämbulum — odegra prof. Nowowiejski. 2. Cherubini: Ave Maria — odśpiewa p. Rogalińska-Daum. 3. Bach (1685—1750): Fantazja i Fuga c-moll — odegra prof. Nowowiejski. 4. Józef Haydn: Arja z oratorjum „Stworzenie świata", M. Rutkowski: Nie opuszczaj nas — odśpiewa p. Rogalińska - Daum. 5. Ks. Orzech: Preludjum na temat „O Marjo, czemu lecisz w niebo", Reger: „Capriccio", odegra prof. Nowowiejski; godz. 22 sygnał czasu; komunikaty L. O. P. P.; godz. 22.20 transmisja muzyki tanecznej z winiarni „Carlton".

Warszawa (1111 m) godz. 12 sygnał czasu i komunikaty; godz. 15 komunikat gospodarczy i meteorologiczny; godz. 17.20 odczyt p. t. „O stosunku nauczyciela do ucznia"; godz. 18 muzyka taneczna; godz. 19 komunikat PAT.; godz. 19,35 lekcja francuskiego; godz. 20 komunikat rolniczy; godz. 20,30 koncert kameralny, poświęcony twórczości Jana Brahmsa; godz. 22 komunikaty.

Wiedeń (517,2 m) godz. 20,05 koncert utworów Griega.

Koenigswusterhausen (1250 m) godz. 21,30 Sonata D-moll, op. 108 na skrzypce i fortepian, Brahmsa.

Langenberg (468 m) godz. 20,20 koncert popularny.

„Tydzień Radjowy".

Ukazał się w sprzedaży najnowszy numer ilustrowanego czasopisma „Tydzień Radjowy" (Nr. 20), zawierający m. in. następujące artykuły, prace i notatki: „Jeszcze o Wystawie Radjowej w Poznaniu" Fr. Stefańskiego, „Zabawy królewskie i życie towarzyskie w okresie baroku i rokoka w Polsce", Audycje muzyczne, Pierwsze dwie lekcje systematycznego kursu języka francuskiego prof. Omera Neveux, które z dniem 1 bm. odbywają się przed mikrofonem „R. P.", Głosy radjosłuchaczy o zmianie fali poznańskiej na 280,4 mtr, Nowiny radjowe, Nowo zaprowadzony dział rozrywek umysłowych (szarady, łamigłówki itp.), Komunikaty, Dział programowy.

Pamięci Griega.

W niedzielę jutrzejszą cały szereg stacyj nadawczych urządza wieczory, poświęcone Edwardowi Griegowi z okazji 20 rocznicy śmierci wielkiego kompozytora norweskiego. W Warszawie koncert poprzedzi charakterystyka twórczości kompozytora „Peer Gynta" przez red. Mateusza Glińskiego. Muzyka Griega rozbrzmiewać będzie pozatem na falach berlińskiej (także Koenigswusterhausen), wrocławskiej, hamburskiej, królewieckiej (gdańskiej), a stacja w Zurychu poświęci jej „pół godziny" muzyki kameralnej. Wiedeń koncert, poświęcony pamięci Griega, urządza w poniedziałek.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

W przededniu IV Tygodnia Lotniczego

Znaczenie i doniosłość L. O. P. P. — Kiermasz w Zwierzyńcu

Sprawa rozwoju floty powietrznej posiada obecnie bardzo doniosłe znaczenie a na Zachodzie przyszły szerokie koła społeczeństwa do przekonania, że ich bezpieczeństwo, spokój, powiększenie dobrobytu kraju, zależeć będzie właśnie w pierwszym rzędzie od rozwoju i wielkości floty powietrznej. W wielkiej pracy ubezpieczania granic i całości kraju musi dziś uczestniczyć cały naród, każda jednostka szlachetna, która się czuje z krwi i kości dzieckiem swojej matki.

Wielkie komitety narodowe działają nad zgromadzeniem funduszów, któreby pozwoliły na postawienie na należytym poziomie floty morskiej, powietrznej lub nad usprawnieniem armij lądowych. Pamiętamy jeszcze wszyscy dobrze, że potężna siła morska Niemiec powstała z drobnych składek całego społeczeństwa. „Deutcher Flottenverein" zebrał potężne fundusze, a w przeciągu lat kilku stanęła taka flota, że Anglja zazdrosna o swoją hegemonję morską z lękiem poczęła spoglądać na wzrost marynarki niemieckiej i zachłanną jej ekspansję po wodach świata. Z drobnych datków powstała siła i potęga, która w krótkim czasie poczęła zagrażać nie jednemu państwu, nie kilku lecz całemu światu.

Polska, musi się ubezpieczyć przeciw zaborczym zakusom zachłannych sąsiadów. Zrozumiano powszechnie, że do tego jest potrzebny zbiorowy wysiłek. Wpływem zrozumienia tego stanu rzeczy jest stworzenie Ligi Obrony Powietrznej Państwa, która działalnością swoją ogarnęła cały kraj wzdłuż i wszerz; celem jej — wspomożenie Państwu do utworzenia mocarnej, własnej przestworzami floty powietrznej. Przeszło ćwierćmiljona członków, stale opodatkowujących się na rzecz floty powietrznej, oto ci, którzy zrozumieli, jakie znaczenie dla obrony kraju posiada lotnictwo i jej najważniejsza broń — samolot.

Czwarty Tydzień Lotniczy, od 4 do 11 września organizowany w całym kraju, ma na celu uświadomić ignorantów, zapalić ich do idei lotniczej i wcielić w kadry członków LOPP'u. Dobrobyt i pomyślność kraju i jego obywateli rosnąć będzie i krzewić się w cieniu skrzydeł stalowych ptaków. Niechaj nasz biały, dumny ptak królewski — orzeł, stanie się synonimem władztwa powietrznego — orzeł-samolot, niechaj rączo szybuje pod błękitem nieba.

* * *

W czwartek, dnia 8 bm. odbędzie się w Ogrodzie Zoologicznym wielki kiermasz z przedstawieniem dożynek i tańcami, urządzonym staraniem Grona Przyjaciół Sceny Polskiej w Poznaniu. Doskonałe orkiestry dostarczy „Bratnia Pomoc" Pracowników Miejskich Zakładów Światła i Wody oraz D. O. K. — 2 orkiestry wojskowe. Program jest następujący: o godz. 14 pochód dożynkowy przez miasto, o godzinie 15 koncert, o 18 przedstawienie dożynek przy oświetleniu reflektorów, loterja fantowa, strzelanie do tarczy o cenne premje, obóz cygański, niespodzianki dla dzieci. Wstęp włącznie z bezpłatnem zwiedzeniem zwierzyńca 1 zł, dzieci do lat 10 — 50 groszy. O godzinie 20 zabawa taneczna na sali do godz. 5 rano, o godz. 22 przedstawienie kabaretowe, o godz. 24 tańce narodowe w kostjumach — 2 orkiestry wojskowe, reflektory i różne niespodzianki. Wstęp na salę 2,— zł.

Sprzedaż biletów przyjęli łaskawie p. Wiekliński (Bazar) i p. Szrejbrowski, ul. Fredry.

Obywatele! Spieszmy zatem wszyscy w czwartek do Ogrodu Zoologicznego, poprzeć Lotnictwo Polskie!

Obfity połów

Zlikwidowanie szajki złodziejskiej na Ratajach. — Młodociany niepoprawny rabuś.

Od dłuższego już czasu grasowała na Ratajach i w okolicy szajka złodziejska nękająca swemi zuchwałemi wystąpieniami miejscową spokojną ludność. Szajka ta doskonale była zorganizowana to też policji sprawiała wiele trudności, aby rabusiów ująć; władze bezpieczeństwa zdwoiły wreszcie czujność i wpadły na trop szajki. Nici prowadziły do mieszkania na Berdychowie niejakiego Władysława Ziółkowskiego i Władysława Ratajczaka. Skutki przeprowadzonej rewizji były nadspodziewane. Oto w niedostrzegalnej skrytce znaleziono zmagazynowane różne przedmioty pochodzące z kradzieży, oraz poćwiartowanego wieprza porwanego w nocy na 24 bm. piekarzowi Kuckowi.

W wyniku dalszego śledztwa ujęto innego znów rzezimieszka zamieszkałego w barakach 19-letniego Józefa Walkowiaka, który również na własną rękę urządzał rozmaite wycieczki złodziejskie. Był to, pomimo młodego wieku, osobnik o bogatej, a smutnej przeszłości; za różne sprawki oddano go do zakł. poprawczego w Szubinie, gdzie bynajmniej nie ujawniał żadnej skruchy, ani zamiaru wrócenia na uczciwą drogę, lecz przy pierwszej sposobności uciekł, biorąc się znów do złodziejstwa. Przy rewizji u Walkowiaka znaleziono w schowanku pod podłogą różne przedmioty jak: zegar ścienny, kożuch, ubranie, golfy i in. Niepoprawnego, a chronicznego amatora cudzej własności ulokowano za kratkami. (z)

KALENDARZYK

Sobota, 3 września 1927.

Słońce: wschód 5 5 — zachód 18,37 — długość dnia 13 godzin 32 min.

Księżyc: wschód 12,34 — zachód 21,25 — przed I. kwadrą.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej Uniw Poznańsk: Sobota, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana + 11 st. C. Pogodnie. Wiatr wschodni. Ciśnienie atmosferyczne wysokie 763 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 24 st. C., najn. + 9 st. C.

Kal. rz.-kat.: Izabelli; jutro Rozalji.

Kal. słow.: **Bronisławy; jutro Rościsława.**

Pogrzeby

Dziś: Śp. Franciszka Piętka o godz. 17 ul. Fabryczna 42.

Nocne pogotowie lekarskie

ul. Pocztowa 30; telefon 55-55; od godziny 20—8.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Złotym Lwem, Stary Rynek 75

Apteka 27. Grudnia, ulica 27-go Grudnia 18.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12

Łazarz: Apteka „Saksonja" ul. Głogowska 74/75

Wilda: Apteka „Pod Koroną", G. Wilda nr 61

W innych dzielnicach pełnią służbę apteki tam się znajdujące.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Wieczornica** odbędzie się dnia 4 bm. o godzinie 19 na sali Domu Królowej Jadwigi, przy Alejach Marcinkowskiego 1. W programie p. in. śpiewy chórowe, deklamacje i djalogi, komedja w dwóch odsłonach: „Dla miłego grosza", operetka włoska: „Piękna Ogrodniczka". Ceny miejsc: 1,50 zł, 1,00 zł, 50 gr. Dochód jest przenaczony na potrzeby kościoła Księży Salezjanów przy ulicy Wronieckiej. Wieczornicę tę urządza Towarzystwo Młodzieży Misyjnej.

— * **Na rzecz Ogrodu Zoologicznego.** W ostatniej chwili przypominamy o dzisiejszym koncercie Koła Śpiewackiego Polskiego wraz z orkiestrą 7. p. a. c. pod batutą p. kapelm. Sternalskiego. Chórami dyryguje prof. St. Wiechowicz. Początek o godzinie 16. Podczas koncertu gry towarzyskie i różne urozmaicenia. Przypuszczać można, że Szan. Publiczność podąży na tę imprezę tłumnie.

— * **Koncert.** W niedzielę, dn. 4. b m. w Ogrodzie Zoologicznym wykona orkiestra 7 p. art. ciężk. pod batutą kapelm. p. Stefana Sternalskiego wielki koncert, rozpoczynający się o godz. 16. W programie Uwertury: „Psoty opryszków" Suppé, „Włoszka w Algierze" Rossini, Fantazje: „Cavaleria Rusticana" Mascagni, „Copelia" Delibes, Walce Straussa, Rapsodja węgierska Nr. 2 Liszta, Marsze: „Fort Winiary" Sternalskiego i inne, oraz wiele innych efektownych wesołych utworów.

— * **Komitet Kościelny w Dębcu** urządza dnia 4. bm. koncert ogrodowy w ogrodzie p. Tabertowej w Dębcu. Zysk przeznaczony na cele kaplicy i plebanji w Dębcu; początek o godzinie 3,30 po poł. Wszystkich sympatyków Dębca zaprasza **uprzejmie miejscowy duszpasterz.**

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **W sprawie wycieczki na Targi Wschodnie do Lwowa** Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu uprasza o nadsyłanie zgłoszeń najpóźniej do dnia 6. b. m. (wtorek) do godz. 15 do Polskiego Biura Podróży „Orbis" w Poznaniu, plac Wolności. Późniejsze zgłoszenia nie będą uwzględniane. W razie, gdyby nie wpłynęła dostateczna ilość zgłoszeń, (potrzeba conajmniej 20 zgłoszeń), wycieczka nie dojdzie do skutku.

— * **Z Wyższej Szkoły Pielęgniarskiej.** Przed rozpoczęciem nowego kursu w W. Szk. P. i Higjenistek P. C. K. w Poznaniu. ul. Grottgera 5 odbędzie się msza św. w środę d. 7. bm. o godzinie 9 w kościele św. Florjana, na którą uprzejmie zaprasza przyjaciół szkoły Dyrekcja.

— * **Msza św. miesięczna** Sodalicji Kupców, przypadająca na niedzielę, odbędzie się nie, jak zwykle, w Kaplicy Sodalicyjnej, lecz w kościele w Puszczykowie o godz. 9 rano, na którą zaprasza się członków wraz z rodzinami. Wyjazd nastąpi z Głównego Dworca o godz. 7,50. Po nabożeństwie śniadnie w Ostoi, poczem uiesza wycieczka do jeziora Góreckiego.

— * **Towarzystwo Czytelni Ludowych** już od szeregu lat wydaje telegramy narodowe po cenie 50 gr za sztukę. Telegramy te ze względu na artystyczne wykonanie, oraz wzniosłe cele, z których zysk jest przeznaczony, cieszą się wielką popularnością, zwłaszcza w naszej dzielnicy. W ostatnim czasie pojawiły się w obiegu telegramy konkurencyjne na gorszym papierze i mniej artystycznie wykonane, z których zysk płynie na jednostkę, a nie na cele kulturalno - oświatowe. Cena takiego telegramu wynosi 15 gr za sztukę. Podając powyższe do wiadomości, T. C. L. zwraca się z serdeczną prośbą do społeczeństwa, ażeby nie kupowało falsyfikatów, lecz oryginalne telegramy T. C. L., dając tem samem wyraz zrozumienia dla oświaty, której tak bardzo jeszcze w naszem młodem państwie potrzebujemy.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Przebieg pogody w sierpniu** podług spostrzeżeń w Uniwersytecie Poznańskim. W ubiegłym miesiącu panowała w Poznaniu pogoda umiarkowanie ciepła i umiarkowanie dżdżysta. Temperatura powietrza wahała się w granicach od 10 do 32 stopni Celsjusza, średnio zaś wyniosła 17.9 czyli o 0,4 więcej niż normalnie. Deszcze padały obfite, lecz niezbyt często i dały ogółem w 14 dniach 83 milimetry opadu, co stanowi 134 proc. normalnego opadu w tym miesiącu Słońce świeciło ogółem 254 godzin, czyli 112 proc. zwykłego czasu usłonecznienia. Dni z upałem zdarzyło się 14, gdy normalnie bywa 8. Burze przeszły nad miastem cztery razy.

— * **Poznaniowi nie grozi już wylew Warty.** Tworzenie wału ochronnego od strony Dębiny w kierunku łazienek rzecznych, dobiega powoli końca. Jedynie przestrzeń długości około 100 metrów na gruncie Gerstenkorna, którego dotąd nie wywłaszczono, pozbawiona jest jeszcze tamy. Należy jednak przypuszczać, że magistrat wreszcie znajdzie odpowiedni sposób, by plan ochrony miasta przed powodzią w całej rozciągłości wykonano, a wówczas przez zamknięcie wałem Warty, uniemożliwi się jej wylew. — Również prace na Drodze Dębińskiej posuwają się naprzód; drogę tę chwilowo przełożono na górną powierzchnię wału, który później przeistoczy się w piękną promenadę dla pieszych. (z)

— * **Naprawa szosy obornickiej.** Wydział Drogowy postanowił ostatecznie doprowadzić do porządku wspomniany szlak komunikacyjny. Istniał co prawda pierwotnie projekt wybrukowania tej szosy kamieniem kostkowym, lecz zaniechano go ze względu na brak odpowiednich funduszy. Szosa wobec tego naprawioną będzie z innego materjału również dostatecznie trwałego. (z)

— * **Odznaczenie wytwórni win krajowych.** Pośród eksponatów na Wystawie Wodnej w Bydgoszczy ogólną uwagę publiczności zwracał na siebie nadzwyczaj oryginalnie i gustownie urządzony pawilon Kujawskiej Wytwórni Win H. Makowskiego w Kruszwicy. Pawilon ten przedstawiał historyczną Mysią Wieżę z piastowskiego grodu Kruszwicy, pod murami której gościnny zarząd wytwórni częstował winami i miodem kruszwickim. Wyroby firmy, niejednokrotnie nagrodzone najwyższemi nagrodami państwowemi, i tym razem otrzymały zaszczytne odznaczenie w postaci dyplomu honorowego m. Bydgoszczy.

— * **Świt,** miesięcznik poświęcony walce z alkoholizmem, jedyny w Polsce, ukazał się już na miesiąc wrzesień i podaje program walnego zebrania Polskiej Ligi Przeciwalkoholowej, ważne pismo Min. Wyznań Rel. i Oświecenia Publ. w sprawie nauki o alkoholiźmie, artykuł obszerny na temat: „Co młody abstynent może uczynić dla walki z alkoholizmem", końcowe sprawozdanie z Tygodnia Propagandy Trzeźwości oraz nieznane szczegóły o Lindberghu. — Cena numeru 40 groszy. — Adres: Aleje Marcinkowskiego 26, Poznań.

— * **W 33 dniu turnieju walk zapaśniczych** nie zbywało publiczności na wszelakiego rodzaju „atrakcjach", a więc też uciechy było coniemiara. Dostarczyła jej specjalnie druga walka Stekkera z Karschem; ten ostatni nappierw puszczał często w ruch swe „piąsteczki" niczem bochny chleba, okładając rywala i groźnie mrucząc, a wszystko to wywoływało wtórny ryk już wzburzonego tłumu. Niemiec dostaje dwa ostrzeżenia, poczem niebawem udaje mu się złapać Sztekkera w „podwójny nelson", dusić go srodze i rozłożyć na łopatki; sędzia w ringu p. Markiewicz odgwizduje, ogłaszając zwycięstwo Karscha. Tu zrywa się burza, bowiem publiczność nie chce uznać decyzji, twierdząc, że Sztekker nie leżał, że zaplątał się w liny, że i t. d. Sędzia nieubłaganie obstaje przy swojem, a widownia coraz bardziej huczy... W dodatku i t. zw. „jury" staje po jej stronie. Robi się heca pierwszej klasy... Już zaczynają latać jakieś pociski w kierunku ringu, a zanosi się, że w ruch pójdą niebawem krzesełka, laski, a może nawet i... filary sali. Cała „arabska awantura" kończy się tem, że... prześwietne „jury" wzywa pompatycznie Karscha do ponownego podjęcia walki, a gdy ten nie chce — ogłasza zwycięzcą... Sztekkera. Huragany braw dowodzą, że publiczności takie zakończenie owej hecy przypadło właśnie do gustu i — wszystko jest w najlepszym porządeczku. — Ponadto „Maska" pokonała w piątem kole walki japońskiej niezwyciężonego dotychczas Ichitaro, a Gruneisen po efektownych zmaganiach zwyciężył w niespełna 40 min. Stolzenwalda.

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Samochód w płomieniach.** W piątek o godzinie 14,10 zapalił się nagle na Ostrowiu stojący samochód, należący do p. Leona Rosta, właściciela fabryki kwasu węglowego. Zapalenie nastąpiło w czasie napełniania rezerwoaru benzyną. Spaleniu uległa górna część samochodu tak, że pozostało tylko podwozie. Narazie nie ustalono, czy pożar powstał wskutek niezastosowania środków ostrożności. (z)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Na gorącym uczynku.** Cukiernię p. Frydrychowicza przy Piekarach nr. 13 kilkakrotnie już odwiedzali złodzieje, kradnąc za każdym razem towary. Właściciel, nie mając na bandytów rady, postanowił nocować w cukierni i czyhać na ponowne zjawienie się opryszków. Nie-

Muzyki i francuskiego
udzielam zw 13903
Sommerowa, pl. Działowy 10, I p.

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Kochaj mnie, a świat będzie moim".
Colosseum: „Tajemnica buduaru hrabiny L."
Casino: „Cud wilków".
Edison: „Tajemnica buduaru hrabiny L.".
Odeon: „Ćmy paryskie" z Ivorem Novello.
Renaissance: „Nędznicy".
Unja: Pat i Patachon jako kawalerowie w zalotach.

Delegacja koła słuchaczy Uniw. Ludowego w Poznaniu składa wieniec na tymczasowym grobie Jana Kasprowicza w Zakopanem

długo potrzebował czekać, bowiem rabusie, nie wiedząc, że są śledzeni, ponownie wtargnęli w nocy na 3. b. m. do lokalu. Jeszcze należycie się nie rozgościli, gdy wtem wyskoczył ukryty właściciel i przyłapał śmiałków, oddając ich w ręce policji. Są to Jan Stawski i Ludwik Bernarczyk, których odstawiono do Komisarjatu.

— * **Do biura Izby Skarbowej** przy ul. Bukowskiej wtargnął 1. b. m. o 18.30 złodziej i skradł z szafy paczkę z drukami (dowodami). Rabuś zauważywszy, że go ktoś śledzi, począł uciekać z paczką, którą porzucił wszakże na ulicy, sam natomiast wdrapał się na pobliski płot, przebył ogród i znikł na ulicy Piotra Wawrzyniaka. (z)

— * **Namiętny palacz papierosów** i cygar „odwiedził" w nocy na 2 bm. restaurację p. Andruta przy ul. Przemysłowej 1a, skąd dyskretnie przywłaszczył sobie 1500 papierosów „Płaskich", 100 „Aromatica", cygary i rewolwer marki „Walter". Wartość skradzionych przedmiotów ocenia się na 300 zł. (z)

JARMARKI

— * **Pobiedziska.** Jarmark tylko na konie i bydło odbędzie się w środę dnia 7. b. m.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Stęszew.** (Złoty jubileusz pracy.) P. Ignacy Chendlarski, mistrz kołodziejski i cechmistrz zawodu kołodziejskiego, obchodził onegdaj 50-lecie pracy zawodowej. Izba Rzemieślnicza w Poznaniu ofiarowała Jubilatowi piękny dyplom. — P. Chendlarski na początku listopada br. będzie również obchodził złoty jubileusz małżeństwa.

— * **Szamotuły.** (Pożar.) U kowala Szwedy w Duśnikach wybuchł pożar, który zniszczył poddasze jego kuźni. — Szkodę powstałą pokrywa ubezpieczenie.

— (Kradzież.) U gościnnego Muellera w Lubosinie dokonano kradzieży z włamaniem. Łupem kradzieży stała się większa ilość butelek wódek, cygar i papierosów. — Wdowie Agnieszce Szulc z Półku skradziono z jej mieszkania gotówką 85 złotych. Złodzieja dotąd nie wykryto.

— (Utonął.) Utonął 3-letni Marjan Szolc w Młynkowie. Rodzice malca przybyli na wywczasy do rodziny. Chłopiec utonął w beczce stojącej obok studni. Wszelkie zabiegi nad przywróceniem dziecka do życia pozostały bez skutku. (f. z.)

— * **Jarocin.** (Nieszczęśliwe wypadki.) W tych dniach wypadł z pociągu towarowego, jeżdżącego na szlaku Jarocin — Gniezno, pewien kolejarz-konduktor. Leżącego bez przytomności na torze zauważył drogowy, który zaraz telefonował do stacji, aby przyśpieszono z pomocą. Nieszczęśliwego obandażowano i przywieziono do szpitala miejskiego. Chory nazywa się Czarczyk. — Drugi wypadek zdarzył się na ul. Sienkiewicza, wskutek nieostrożności dziewczęcia, bawiącego się z rówieśnikami. Mała, niejakaś Bernaczyńska, wpadła pod przejeżdżający samochód, raniąc się dotkliwie. Dziewczynka traci wzrok na jedno oko, ma złamaną rękę i zranioną głowę.

— (Z gimnazjum) W tym roku szkolnym odeszło z Jarocina 4 profesorów, mianowicie pp. prof. Osecki, Hoszard, Kahlpof i Michniewicz. Przybyli pp. prof Horoczyński i Tutaj. (wa)

— * **Odolanów.** (Grożące zażydzenie.) Żydzi mają apetyty na Odolanów. W Pawłowie, tuż przy granicy polsko-niemieckiej, zamierza rolnik Bunk, Niemiec, sprzedać swoje gospodarstwo Żydowi z Berlina i cena kupna ma być już ustalona. Chodzi podobno jeszcze tylko o przekazanie pieniędzy na ręce sprzedającego. Spodziewajmy się, że ta transakcja, nosząca cechy spekulacji gruntem, nie uda się nabywcy i że władze nasze zainteresują się nią w swoim czasie. W tutejszem mieście chce jeden Żyd kupić większy dom mieszkalny, a drugi pobudować młyn parowy. Miejmy nadzieję, że i to się nie uda i że nie znajdzie się tu nikt, któryby za judaszowskie pieniądze chciał zdradzić sprawę polską i przyczynić się do zażydzania miasta, które jest czysto polskie. (lo)

— * **Skoki.** (Wyjaśnienie zbrodni.) Potworna zbrodnia, dokonana dnia 20 sierpnia na podwórzu zagrody robotnika Błażeja Malca w Piaskach, została wyjaśniona. Pomiędzy Malcem, lat 43, ojcem kilkorga dzieci a lokatorem Józefem Stefaniakiem zachodziły od dłuższego czasu kłótnie. Dnia 20 bm. o godz. 17 udał się Malec z jarzynami koleją do Wągrowca, ażeby je tam sprzedać. Stefaniak widocznie usłyszał przez ścianę rozmowę prowadzoną pomiędzy małżonkami Malcami i powziął widocznie myśl wykonania zemsty. O godz. 21 wracał Malec. Gdy zbliżał się do zagrody nic złego nie przeczuwając, zbrodniarz wyskoczył z pozafurtki, zadając Malcowi tępem narzędziem kilka ciężkich uderzeń po głowie. Na krzyk napadniętego wybiegła jego żona i spostrzegła ku swemu przerażeniu, jak napastnik, stojąc nad swą ofiarą, pastwił się nad nią. Rozpoznała swego lokatora Józefa Stefaniaka i spłoszyła go krzykiem. Malec wskutek otrzymanych ciężkich obrażeń na głowie następnego dnia przed południem zmarł. Stefaniak pobiegł do pobliskiej restauracji, widocznie w celu wyrobienia sobie alibi. Następnego dnia do zbrodni się nie przyznał. Dalsze dochodzenia wykazały na miejscu zbrodni odciski gumowych napiętków, które po porównaniu okazały się identycznemi z napiętkami Stefaniaka. Zabójstwo na Malcu wywarło wielkie wrażenie, gdyż przed dwoma laty wśród zupełnie podobnych okoliczności zamordowano sołtysa Jagnacego z sąsiedniego Runowa i dotąd sprawcy nie wykryto. Czyżby nim także był Stefaniak? (br)

— * **Czarnków.** (Z życia pocztowców.) Związek niższych pracowników pocztowych zamierza sprawić sobie sztandar.

— (Nowe przedsiębiorstwo.) Skład rzeźnicki przy Rynku, prowadzony dotychczas pod firmą „Spółka Inwalidzka", przeszedł na własność p. Józefa Madaja, rzeźnika z Lubasza. (cn)

Z POMORZA

— * **Tuchola.** (Pożar.) Na majątku właściciela ziemskiego St. Radomskiego w Pile wybuchł onegdaj w nocy pożar. Spalił się młyn wodny i obok stojący dom mieszkalny b. dzierżawcy młyna. — Tartak stojący tuż obok młyna zdołano mimo silnego wiatru uratować; straty są poważne i wynoszą kilkadziesiąt tysięcy złotych; poszkodowany był zabezpieczony. (x.)

— * **Sercck,** pow. świecki. (Śmierć od pioruna.) Przed kilku dniami uderzył piorun w robotników, koszących zboże u gospodarza Junkego, wskutek czego został zabity na miejscu robotnik Juljan Wełniński, liczący 53 lata, zamieszkały w Serocku. Robotnicy Karol Bitasz i jego brat Adam zostali przez grom ogłuszeni, lecz następnego dnia po wypadku odzyskali słuch. Ś. p. W. pozostawił żonę i siedmioro dzieci.

— * **Tczew.** (Wyrodna matka.) Na ostatnim targu pewien mistrz rzeźnicki usłyszał głos dziecka, wydobywający się z pod stołu. Ku swemu przerażeniu spostrzegł pod stołem zawiniątko, a w niem niemowlątko. Matkę porzuconego dziecka dotychczas nie wykryto.

— (Pożar.) W majętności Marjana Barana w Starzęcinie wybuchł niedawno pożar, którego pastwą padła stodoła, 4 konie, 3 krowy, 2 cielęta, drób, maszyny rolnicze i t. d. Straty wynoszą około 30 tysięcy złotych. (dt)

Z ŚLĄSKA

— * **Katowice.** (Automobilowy Zjazd Gwiazdowy.) W sobotę wieczorem zjechały do Katowic 22 samochody, przy pomocy których urządzono tak zwane konkursy zjazdu gwiazdowego Warszawa — Katowice. Razem było zgłoszonych aut 23, jedno po za konkursem. Konkurs ukończyło 21 i jedno poza konkursem. Hr. Rostworowski nie przybył i niewiadomo, co się z nim stało. Inżynier Borkowski przerwał konkurs z powodu defektu motoru. Rozdzielono 9 rozmaitych nagród, które wręczał osobiście marszałek Sejmu śląskiego p. mecenas Wolny.

— (Wypadek samochodowy.) W drodze z Krynicy do Katowic najechał na samochód, wiozący marszałka Sejmu śląskiego p. Wolnego, drugi samochód z Nowego Sącza. Auto p. marszałka zostało w strzępy rozbite, on sam zaś, wraz ze szoferem uszli śmierci wprost cudem.

— * **Gierałtowice,** pow. rybnicki. (Wybory komunalne.) Starosta rybnicki p. Trocha, odłożył na czas nieograniczony wybory komunalne, które miały się odbyć zeszłej niedzieli. Niemcy stworzyli tu jak wiadomo jednolity front, ażeby zdobyć większość radnych w gminie. (kr)

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Cech Czeladzi Kowalskiej.** Zebranie dnia 3. b. m. o godzinie 20. ul. Ślusarska 6.

— **Związek Pracowników Kupieckich, Oddział Poznań.** W niedzielę dnia 4. bm. urządza oddział nasz wycieczkę do Kobylnicy. Odjazd z dworca głównego o godzinie 9.55. Jako urozmaicenia różne gry towarzyskie.

— **Stow. ogródków działkowych przy Bielnikach** urządza w niedzielę 4. b. m. na boisku Kolonji wieczór z zabawą. Program urozmaicony. Bufet na miejscu. — Początek o godzinie 14. Wejście na Kolonję od strony Dolnej Wildy. Wstęp 50 gr.

— **Tow. Przem. „Jedność".** Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek 6. bm. o godzinie 20 w lokalu ul. Ślusarska 6. Na porządku obrad wykład p. Jańczaka „Zadanie i obowiązki rzemieślnika". — W niedzielę 4. b. m. urządza Tow. wycieczkę do Kórnika w celu zwiedzenia Zamku: odjazd z głównego dworca o godzinie 9. Zbiórka przed dworcem o 8.

— **Stow. Młodzieży Polskiej Poznań - Fara.** Plenarne zebranie odbędzie się dn. 4. bm. o godzinie 19 na sali OO. Jezuitów.

— **Tow. Abstyn. pod wezw. św. Kazimierza.** Zebranie odbędzie się dnia 4. bm. o godzinie 17 na sali b. Hotelu Rzymskiego przy Al. Marcinkowskiego 22.

— **Tow. Młodych Zwolenników Literatury i Sztuki.** Zebranie w niedzielę, dnia 4. b. m. o godzinie 18 na sali p. Bajerowej.

— **Chór męski „Echo".** Próba w poniedziałek, dn. 5. bm. o godzinie 19 w sali Uczelni Dąbrówki.

— **Stow. Porządku Publicznego Wilda.** Zebranie miesięczne odbędzie się w poniedziałek dnia 5. b. m. o godzinie 20 w lokalu p. Kigla przy ul. Wierzbięcice 27. Ze względu na ważność spraw przybycie wszystkich członków obowiązkowe.

— **Tow. Młodych Przemysłowców.** Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek 5. b. m. o godzinie 20 w większej sali p. Jarockiego. Wykład na temat: „Działalność i znaczenie biur handlowo - informacyjnych" wygłosi p. Br. Abramowicz.

— **Towarzystwo Powstańców i Wojaków im. śp. Andrzejewskiego Dzielnica Łazarz - Górczyn. Miesięczne plenarne zebranie** odbędzie się w poniedziałek, dnia 5 września 1927 o godzinie 20-tej w lokalu zebrań Kasyna Obywatelskiego przy ulicy Głogowskiej 80-81.

— **Stow. Polskich Kupców Papierniczych.** Plenarne zebranie odbędzie się w poniedziałek 5 września, o godzinie 19.30 w lokalu „Boulevard", pl. Nowomiejski 5.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 1 września 1927 r. zgłoszono: Brygida Jagielska 4 l. 3 m. 16 dni. Henryk Niewiecki 7 miesięcy.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na Pomnik Serca Jezusowego: J. S. Środa z podziękow. za odebrane łaski z prośbą o dalszą opiekę i błogosławieństwo 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 22 zł.

Na Zakład Księży Salezjanów: W miejsce kwiatów imieninowych dla Stefanji W. od Marji P. 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 46.00 zł.

Na Kaplicę S. S. Karmelitanek: W. Sz. z podziękow. św. Teresie od Dzieciątka Jezus za wysłuchaną prośbę i dalszą pomoc 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 7 zł.

Na Tow. Opieki nad Inwalidami: Rodzina Ansion 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 15 zł.

Na Tanie Kuchnie m. Poznania. Rodzina Ansion 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 20 zł.

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, w sobotę, otwarcie sezonu „Halką". W niedzielę 4 b. m. „Straszny Dwór" z pp.: Dziewińską, Roesslerówną, Bedlewiczem, Romanowskim, Wawrzynieckim, Urbanowiczem i Zawrockim. W poniedziałek, d. 5 bm. operetka Lehara „Miłość cygańska" z p. Fontanówną. We wtorek, dnia 6 bm. opera komiczna Donizettiego „Córka pułku" z p. Fontanówną, oraz balet „Papillons" z p. Grabowską.

— * **Początek przedstawień w Teatrach Miejskich.** Od dziś, soboty 3. b. m. teatry miejskie rozpoczynać będą przedstawienia o godzinie 7 i pół wieczorem.

— * **Z Teatru Polskiego.** Dziś „Dudek", wyborna farsa Jerzego Feydeau z niezrównanym Fertnerem. W niedzielę wieczorem „Kawiarenka" Tristana Bernarda z Fertnerem.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś w sobotę o godzinie 8 wieczorem drugi gościnny występ zespołu artystów warszawskiego teatru „Perskie Oko". Znakomity program obfituje w najnowsze szlagiery sezonu z udziałem ulubieńców publiczności pp. Hanusza Karola, Hellen Iny, Cybulskiego Gustawa, Betcherowej Stefanji oraz baletu w osobach pp. M. Bargielskiej i Z. Duranowskiej. Bilety wcześniej do nabycia w firmie Zygarlowski.

Śpiewu metodą włoską udziela Zofja Budzyńska, ul. Kręta 7. zw 13886

TEATR WIELKI

Otwarcie sezonu 1927-28.

DZIŚ — „HALKA" — opera Moniuszki.
Niedziela, 4. 9. „Straszny Dwór", opera Moniuszki.
Poniedziałek, 5. 9. „Miłość cygańska", operetka F. Lehara.
Wtorek, 6. 9. „Córka pułku", opera kom. Donizettiego i balet „Papillons".
Początek o godzinie 7.30 wieczorem.
Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie. Kasa zamawiań (w Teatrze Polskim) otwarta codziennie od godziny 10—17, w niedziele i święta w Teatrze Wielkim od 11.30—13.45.

TEATR POLSKI

DZIŚ — „DUDEK" — gościnny występ A. Fertnera.
Niedziela 4. 9. „Kawiarenka", gościnny występ A. Fertnera.
Poniedziałek, 5. 9. „Dudek", gościnny występ A. Fertnera.
Początek o godzinie 7.30 wieczorem.

TEATR NOWY

DZIŚ — Występ artystów „Perskiego Oka".
Niedziela, 4. 9. Występ artystów „Perskiego Oka".
Poniedziałek, 5. 9. Występ artystów „Perskiego Oka".
Początek o godz. 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Fr. Zygarlowskiego narożnik ulic 27 Grudnia i Gwarnej.

Zegarek ZENITH na całe życie.
nw 1806

Nieodwołalnie ostatnie 3 dni!

WALKI w Hali Maszyn

W sobotę, 3 b. m. o godz. 8,45 wiecz. walczą:

Walka rozstrzygająca:
MASKA? Karsch (Olbrzym z gór Harcu)
Walka rozstrzygająca:
Sztekker (Polska) Gruene sen (Szwajcarja)
Przedsprzedaż: Szrejbrowski narożnik ul. Fredry i Gwarnej.
Pw 2286-55,334

WIELKI BAL

zw 13 935

Kawalerji 17 pułku Ułanów w Gospodzie w Biedrusku w niedzielę, dnia 4. 9. 1927.

Zaprasza sympatyków GOSPODARZ.

DUNLOPA opony i dętki zwyciężają na całym świecie

TELEGRAM.

Francuskie wyścigi samochodowe GRAND PRIX.

Pierwsze, drugie i trzecie miejsce zdobyły wozy DELAGE, zaopatrzone w koła o wgłębionem łożysku oraz

W OPONY i DĘTKI DUNLOP.

Tp 180

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

Skąd się wziął Salon?

(Od Ludwików do Napoleonów).

Stary ale krzepki Pont Neuf, przekraczając Sekwanę szerokimi łukami z kamienia, opiera się w pół drogi na obmurowanym cyplu wyspy. Ta wyspa, z której wyszedł Paryż, zakończona w tem miejscu jakby w dziób swej symbolicznej nawy, zdaje się płynąć triumfalnie z biegiem rzeki i z biegiem wieków. I gdyby arcydzieła miały kiedy wyjść na ulicę ze swych muzealnych „więzień", powinnaby Nika ze Samotraki opuścić Luwr, i stanąć na tym czubie Lutecji.

Ale tymczasem już tam posąg stoi. Posąg zresztą szanowny, bo przedstawiający Wielkiego Bearmeńczyka. Obrócony jest jednak nie ku stronie zachodniej, w którą rozwinął się Paryż, ale ku wyspie. Bo tam było miasto, gdy Ludwik XIII ustawiał ojcu pomnik. Tętno Paryża, które ćwierć wieku temu, wraz z panem Podfilipskim, wyczuwaliśmy na Wielkich Bulwarach naprzeciwko Opery, a które od tego czasu przesunęło się już ku zachodowi, biło w pierwszych latach XVII wieku na tym moście pomiędzy dwoma szeregami wznoszących się na nim domów, oraz na białym, trójkątowym placyku, ku któremu właśnie zwraca swą głowę z bronzu andaluzyjski rumak Henryka IV. Na tym małym placyku, który wygląda dziś jak zapomniany kącik prowincji, odbywały się p i e r w s z e w y s t a w y o b r a z ó w.

Wyszły one pierwotnie z jarmarków. W pewnej porze roku gęsi, w innej szynki w innej znów obrazy. Najprzód sprzedawano zapewne święte obrazy przed katedrą. Później „zlaicyzowane" malarstwo rozgościło się w pobliżu, na wspomnianej powyżej place Dauphine dwa razy do roku.

Minęło lat kilkadziesiąt. Obrazy wystawiane pod gołem niebem musiały nieraz ucierpieć od niepogody. Wybawiło je od dżdżu i słoty słońce królewskiego majestatu, dążące do skupienia pod swymi promieniami wszelkich splendorów Francji. Ludwik XIV przeniósł wystawy malowideł z mieszczańskiego placyku do sal Luwru. Górne piętro pałacu oddane było wówczas na pracownie i pomieszkania dla artystów, którym pensję i dach nad głową dawał król (w czem, nawiasem mówiąc, nie naśladuje monarchów żadna burżuazyjna demokracja). Raz do roku conajprzedniejsze arcydzieła wystawiane były w dolnej Galerji na widok publiczny. Tak się urodził oficjalny „Wielki Salon."

Stał on pod rozkazami królewskiej akademji Malarstwa. Razem z nią zamarł podczas rewolucji i odżył razem z Instytutem wskrzeszonym przez Napoleona. Nie tu miejsce opisywać długie, w ciągu XIX wieku, dzieje uniezależnienia się Salonu. Przyjął ostatecznie formę samodzielnego stowarzyszenia, „Société des Artistes Français." Ale zawsze dba zazdrośnie o tytuł spadkobiercy dawnych wystaw w królewskim Luwrze, wystawy obecne chlubią się na afiszu liczbą porządkową stukilkudziesiątą którąś (w ciągu XVIII i w początku XIX w. Salon odbywał się co dwa, a czasem co cztery lata), jury rozdaje zawsze wedle tradycji medale złote, srebrne i wzmianki honorowe, patentując artystów na obiecujących, postępujących i mistrzów „hors concours".

Salon Artystów Francuskich jest ostoją konserwatyzmu i sztuki klasycznej, tj. tej, która w danej chwili klasyczną się nazywa, a która najczęściej jest poprostu sztuką wczorajszą. Ale podtrzymuje jednocześnie tradycje umiejętności, wiedzy malarskiej, dobrego rzemiosła. Jest ciężkim krążownikiem przestarzałego typu, niebardzo zdolnym do boju i niepuszczającym się na pełne morze. Stojąc na kotwicy blisko brzegu, stanowi ważny punkt orjentacyjny, ale pomyliłby się ten, ktoby jego latarnie wziął za światła przystani. Jego załoga, pełna dyscypliny, strzeże zazdrośnie jej prawideł, wyrzucając przez burt wszystko, co nie przeszło pewnej kwarantanny uznania. Ileż łodzi naprożno dobijało się na ten pokład, łodzi, które wiozły skarby nowo odkrytych światów! Marzeniem Cezanne'a lub Henr. Rousseau, słynnego „celnika", było, aby jury Salonu zechciała raz przyjąć ich obrazy! Obydwaj nie wahali się łamać wszystkich utartych form w samym sposobie malowania, idąc z upartym instynktem za swą własną wizją. Ale ani jeden ani drugi nie umiał się wyzwolić z respektu dla oficjalnej sankcji w sztuce. Wielki Salon, to Wielki Salon! To prawdziwe uznanie, dostojeństwo, sława. Jeśli takie pojęcia przysporzyły tym silnym artystom wiele życiowych zawodów, w niczem jednak nie wypaczając ich talentu, to ileż indywidualności mniej twardych zostało zwichniętych i zdeprawowanych względami na jury i medale!

Czyż wskutek tego należy na Wielki Salon wydać wyrok potępienia? Spotyka się nieraz na ustach Francuzów twierdzenia, że Salon, tak jak Państwowa Szkoła Sztuk Pięknych ze swymi „Prix de Rome", sprowadziły wykrzywienie i niedokrewkość sztuki francuskiej. Tak samo jak włoski renesans przerwał naturalną ewolucję francuskiego gotyku, jak centralizm i etatyzm Rewolucji, skrystalizowany przez Napoleona, zabił swobodny rozwój kraju kwitnącego poszczególnemi prowincjami. Jestto odwieczna antyteza ducha celtyckiego i rzymskiego, które ścierają się w duszy poszczególnego Francuza, tak jak w historji narodu. I patrząc bezstronnem okiem historyka, na jakie wyżyny siły i równowagi wyprowadzał Francję w ciągu wieków wahadłowy ruch tych dwóch elementów, nie możemy zamknąć oczu na dodatnią wartość rzymsko-unitarnego „Salonu".

Przyczynił się on do zachowania wśród artystów francuskich tej nadzwyczajnej dyscypliny pracy, która ich odznacza. Raz na rok, na ustalony termin, trzeba było wykończyć „capo d'opera" a zabrać się do niego na parę miesięcy naprzód. — „Co Pan robi na Salon?" — Oto pytanie które dziś jeszcze słyszy się z ust koleg. lub znajomych. Swym oficjalnym blaskiem wpoił on w publikę respekt dla sztuki. Był czas, kiedy nie znano matchów footbalowych, a zapasami boksu zajmował się jedynie policjant, starając się jaknajrychlej obu szampionów odprowadzić do kozy, bez żadnego zrozumienia dla straconej tym sposobem sensacji knock-out'u. Wtedy jednym z głównych ewenementów roku było otwarcie Salonu, wernisaż, wizyta Głowy Państwa i ministrów, uroczystość, na której występowały poraz pierwszy nowe wiosenne kapelusze i stroje kobiece, o której dyskutowały stróżki i dorożkarze.

I wreszcie jedno: pewne ciśnienie jest konieczn. warunkiem pełnego wyładowania się sił. Społeczeństwo, które, czy to w dziedzinie kościelnej, czy społecznej, czy artystycznej nie wytworzy kotła o dość silnie zlutowanych ścianach, aby prężności pary stawiały opór, nie wyzyska tej prężności w pełni. Akademizm Salonu, kosztem niektórych zgniecionych indywidualności, dawał to ciśnienie, dzięki któremu ruchy przeciwne wypowiedziały się z dłuższym rozmachem i z głębszym rozpędem przekonania i doktryny.

Walka z oficjalnym Salonem, to dzieje malarstwa francuskiego od połowy XIX wieku. Walka z początku nierówna. Bo jakżeż, mając pod pachą obrazy odrzucone przez jury, wytłumaczyć możnym tego świata, że one właśnie są dobre? Gdzie znaleźć poparcie przeciw instytucji, która z pewnością najlepiej zna się na tem co do jej fachu należy, a której jednolitość i dyscyplina tak dobrze zgadzają się z ustalonym porządkiem etatyzmu?

To poparcie, to zrozumienie potrzeby swobodnego oddechu dla sztuki, znalazło się — jak to często bywa pod ukoronowanem czołem samego Tyrana. W porządku rzeczy stworzonym przez króla-słońce pierwszy wyłom zrobił osobiście cesarz-romantyk. Napoleon III, wbrew oburzeniu sfer oficjalnych i wbrew wahaniom tak liberalnego zresztą ministra Sztuk Pięknych, jakim był Nieuwenkerke, m o t u p r i n c i p i s kazał w rządowym pałacu urządzić wystawę złożoną z samych dzieł odrzuconych przez jury. Miał rację. Wieloma z nich szczyci się dzisiaj muzeum Luwru.

Ludwik Puget.

Paryż.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Myśl Narodowa. Rok VII. Nr. 18. Obok cennych uwag Rembielińskiego i Jabłonowskiego o charakterze politycznym, wysuwa się w ostatnim numerze na plan pierwszy doskonały artykuł Bogdana Suchodolskiego o szlacheckiem pojęciu władzy. Uczony autor rozważa genezę powstania tego pojęcia za dni humanizmu i reformacji i dochodzi do wniosku, że władza szlachecka ma czerpać z sumienia i z etyki a stanowi rodzaj ojcowskiego dozoru a nie rządu opartego na sile. W atmosferze takiego pojmowania władzy rokosze są zjawiskiem normalnem. Mógłbym na to zauważyć, że w rokoszach ujawniał się radykalny prąd narodowy i republikański, za którym nie szli ani Zygmunt III ani Jan Kazimierz. — Dobre są spostrzeżenia na temat stosunku nauki do życia i uwagi o twórczości Pawła Ca.ina Również nie mam nic do zarzucenia uwagom o najnowszym tomie Juljana Ejsmonda i Tomasza Strzemborza. Trafną jest ocena pracy Smogorzewskiego o Polsce współczesnej i Goetla o Egipcie

Kronika naukowa informuje o reorganizacji Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie po powstaniu uniwersytetu i o słabych finansowych podstawach towarzystwa. Widocznie i nad Wilją nie dzieje się lepiej niż nad Wartą, choć tam burza dziejowa znacznie zubożyła o f i a r n e społeczeństwo ziemiańskie, czego o poznańskiem nie możnaby powiedzieć. W wiadomościach z literatury zagranicznej zwrócono uwagę na przekład „Irydjona" Krasińskiego na język włoski przez Richard-Kulczycką i na dzieło Leona Daudeta, który broni humanizmu jako ożywczego źródła literackiego. Wzbudza on w człowieku pragnienie wartości nieprzemijając., pozwala pisać i myśleć w sposób jasny, obejmować szerokie horyzonty i zdobyć poczucie piękna językowego. (T. Gr.)

II. Zjazd Lekarski odbędzie się w Krynicy d. 30 września i 1 października r. b. Referaty, zaczerpnięte z dziedziny balneologji ze szczególnem uwzględnieniem Krynicy wygłoszą: prof. dr. Aleksander Rosner z Krakowa, doc. dr. Lorentowicz z Warszawy, doc. dr. Sabatowski prof. dr. Koskowski, dr. Mączewski, dr. Seidler i dr. Lieberhardt ze Lwowa, oraz dr. Kmietowicz junior z Krynicy.

TEATR

Zespół toruński obejmuje na sezon obecny następujące siły: J. Fiszerówna, W. Jerzmanowska, Z. Kuszlówna, St. Chrzanowska, H. Meglicka, J. Porębska, E. Waczyńska, J. Leonowicz, Radwan - Łodzińska, Zarembina; F. Chmurkowski, J. Orlicz, S. Orzechowski, A. Balcerzak, M. Konstantynowicz, M. Marjański, J. Rygier, T. Jejde, A. Aleksy, J. Dziewoński, St. Jaworski, T. Mergel. Reżyser główny p. J. Leśniewski.

JUTRO:

Mickiewicz a Turno Adam

przez

Dra Adama Skałkowskiego.

PISMA NADESŁANE

„Roczniki Nauk Rolniczych i Leśnych". Pod redakcją prof. dr. Wiktora Schramma (Poznań). Tom XVII, zesz. 3. Treść: Terlikowski F., Michniewski S., Kwinichidze M.: Oznaczanie nawożenia gleb fosforem. Górski M.: Zarys historji gleboznawstwa w Polsce, Żółciński Jan: O znacznych stratach azotu przy butwieniu i humifikacji materjałów roślinnych zasobnych w związki azotowe przeważnie motylkowe). Część I. Żółciński Jan i Musierowicz A.: O znacznych stratach azotu przy butwieniu i humifikacji materjałów roślinnych zasobnych w związki azotowe (przeważnie motylkowe). Część II. Kotowski Feliks: Wpływ temperatury na kiełkowanie i wzrost roślin. Ruskowski J. W.: Z obserwacji nad niezmiarką paskowaną (Chlorys, taeniopus, Meig.) oraz jej pasorzytami. Sitowski Ludwik: Roztocze jako szkodniki traw zbożowych.

W przeglądzie naukowej literatury polskiej i zagranicznej 31 referatów z wszystkich dziedzin rolniczo-leśnych. **Zeszyt zawiera 10 arkuszy druku.**

Książka i szkoła

PIĘKNY PODRĘCZNIK.

Do dwu tomów „Pierwszych Czytań" Z. Pfauówny i St. Rossowskiego, znajdujących się od lat kilku w użyciu w II. i III. oddziale szkół powszechnych, przybywa obecnie tom trzeci, dla czwarteog oddziału szkół powszechnych. Redakcją jego zajęli się: Janina Porazińska i Stanisław Rossowski.*)

Troskliwość w przystosowaniu do programów ministerjalnych, która taką wziętość zapewniła poprzednim dwom tomom, zaznacza się i w trzecim. Koncentrują się w tej książce wszystkie działy nauczania na czwartym stopniu szkoły powszechnej Spis realny wykazuje, że uwzględniono poza czytaniami treści wychowawczej (wartości etyczne, dydaktyczne, myślowe, sąd o rzeczach i osobach) programy: języka polskiego, historji, przyrody, geografji, nawet muzyki. — Samodzielnej pracy myślowej ucznia dostarczono materjałów w cyklu specjalnie temu celowi poświęconych czytań. Na uwagę zasługują dalej ustępy, projektujące oryginalne zabawy w połączeniu ze śpiewami oraz łatwe do wykonania obrazki sceniczne, pióra Ignacego Nikorowicza, w sposób wdzięczny zaznajamiające z Matejką, Grottgerem i Chopinem.

Bogato przedstawia się dział ustępów treści historycznej (opracowanych w lekkiej formie opowieściowej), nowością zaś jest podany w sposób przystępny, nowelistycznie — rzut oka na różne dziedziny wytwórczości polskiej.

W konstrukcji ogólnej nowy tom zachował układ poprzednich. Porządkiem dostosowanym do pór roku, grupami snuje się pasmo opowiadań proza rzęsiście przetykana poezją, słowo wspomagane rysunkiem, ilustrującym rzeczy, postaci i zdarzenia lub też zdobniczo układającym się na kartach książki.

Tekst, w pewnej nieznacznej tylko części zaczerpnięty ze skarbca literatury, składa się przeważnie z utworów, umyślnie napisanych dla książki przez J. Kasprowicza, W. Orkana, S. Wasylewskiego, E. Ligockiego, I. Nikorowicza, S. Udzielę, H. Grotowską, J. Chrząszczewską, C. Śniegocką, oraz jawnych współpracowników „Pierwszych Czytań" i redaktorów nowego tomu: S. Rossowskiego i J. Porazińską.

Ilustracje wykonali: Wanda Korzeniowska, Rudolf Mękicki, Antoni Procajłowicz i Mikołaj Wisznicki; — piosenki skomponował Stanisław Niewiadomski.

Prawdziwą ozdobą książki są trzy tablice, z których jedna przedstawia „Kazanie Skargi", druga — fragment „Panoramy racławickiej" trzecia — „Kolędników" Grottger. (s. w.).

*) Janina Porazińska i Stanisław Rossowski: „Pierwsze Czytania dla szkół powszechnych". Część trzecia (dla oddziału czwartego). — Lwów 1927. Nakład i własność K. S. Jakubowskiego Spółki z ogr. odp.

„Liga Nowego Wychowania" odbyła, jak wiadomo, zjazd w Locarno. Polska była reprezentowaną tak licznie, że zajęła na tym wszechświatowym kongresie piąte miejsce. Powołano tam do życia polską sekcję Ligi Nowego Wychowania. W skład zarządu wszedł z uczonych poznańskich dr. Stefan Szuman, dalej p. H. Radlińska, dr. M. Grzegorzewski, dr. H. Rowid, dr. Mirski i L. Zapolski. (n)

Nowe studja nauczycielskie. Minister oświaty dr. Dobrucki udzielił w interwiewie dziennikarskim ciekawych szczegółów o nowym systemie kształcenia nauczycieli szkół powszechnych. Aby zostać nauczycielem, trzeba będzie mieć maturę, oraz ukończyć jednoroczny kurs nauczycielski. Kursa te będą odbywały się w obecnych seminarjach nauczycielskich, które nadto będą przekształcone na ogólno-kształcące szkoły średnie. Matura razem z kursem jednorocznym będzie uprawniała do nauczania na czterech niższych oddziałach szkół powszechnych jednolitych; aby nauczać na trzech wyższych oddziałach, trzeba będzie mieć maturę oraz dwuletnie kursa nauczycielskie. Cztery ostatnie oddziały szkoły powszechnej jednolitej będą odpowiadały co do zakresu wiedzy trzem pierwszym klasom szkół średnich ogólnokształcących.

„Zapasy" krów na halach alpejskich

Górale alpejscy wypędzają na hale każdego lata wielkie stada krów. Dzieje się to zwykle w połowie czerwca. Stado krów, spędzonych z kilkunastu wiosek, jest pod opieką kilku pasterzy w górach przez całe lato.

W czasie pobytu na halach każde stado ma własną „królewnę" (la reine, die Leitkuh). Jest nią zwykle najsilniejsza i najodważniejsza z krów. Ona prowadzi stado na pastwiska, kieruje niem, wyszukuje drogę i wybiera miejsce paszy. Naogół wszystkie krowy są posłuszne królewnie, a gdy którakolwiek odważy się na samowolę, wnet otrzymuje od niej dokuczliwą nauczkę.

Najlepsza i najświeższa trawa jest dla najsilniejszych i kto się w stadzie nie podda naturalnemu porządkowi — zapoznaje się zaraz z rogami królewny.

Powstaje pytanie, w jaki sposób i kiedy dochodzi królewna do despotycznej władzy nad stadem?

Stwierdzić należy, że krowy są bardzo „ambitne", każda z nich chciałaby za wszelką cenę zostać „królewną", gdyż z godnością tą wiąże się nietylko wielka korzyść wyboru dla siebie najlepszej trawy na pastwisku, lecz również poczucie władzy i świadomości siły. Poczucie to jest niewątpliwie najzupełniej podświadome i instynktowe i istnieje także u krów, które zwykliśmy uważać za zwierzęta nadzwyczaj łagodne, apatyczne, bierne.

Jaskrawym tego dowodem są „zapasy" krów, jakie często można zaobserwować na halach, urządzane przez górali szwajcarskich z okolic doliny Rodanu (Valois), z których najsilniejsza krowa wychodzi jako królowa stada.

Pragnąc zapoznać się z tem ciekawem zjawiskiem psychologji zwierzęcej, wybraliśmy się pod kierownictwem znanego psychologa genewskiego, E. Claparèda, do Martigny nad Rodanem, a stamtąd do miejscowości Châble. Przed wschodem słońca wyruszyliśmy na hale. Po czterogodzinnym marszu stanęliśmy na hali, położonej na wysokości około 1.800 mtr. Byliśmy na pastwisku dość płaskiem, skąd otwierał się piękny widok na wysokie śnieżne szczyty Alp, na lodowce Mont-Blanc, na lasy, hale i doliny. Co chwilę nadchodziły z dolin małe stadka krów, po kilka lub kilkanaście sztuk, pędzone przez górali. Zewsząd słychać było dzwonki i ryki krów, które już z dala dawały folgę animuszowi, biegnąc nieraz w szalonym galopie.

W końcu zebrało się na pastwisku około 170 krów. Właściwe zapasy zaczęły się między poszczególnemi krowami po pewnem przygotowaniu, w którem krowy — rycząc złowrogo kopały ziemię, ryły murawę rogami i wpatrywały się ze spuszczonym łbem i nastawionemi rogami w przeciwniczki. Po zapasach murawa na pastwisku była dosłownie rozkopana i pełna dołów.

Pierwsze spotkania były naogół łagodne i sporadyczne. Nie było oczywiście w tych zapasach żadnego planu, a górale rozpędzali jedynie w odpowiedniej chwili walczące krowy. Należy nadmienić, że krowom opiłowano czubki rogów, aby uniemożliwić poważniejsze skaleczenia.

Zapaśniczkom dano pełną swobodę działania, i wówczas rozpoczęły się walki na całem polu, wzrastające crescendo, z każdym kwadransem atmosfera stawała się bardziej wojownicza. Ryki były coraz groźniejsze. Ziemia i kamienie, wyrzucane rogami i kopytami, latały w powietrzu. Spotkania następowały coraz częściej i przybierały na zaciętości.

Obserwowaliśmy „pole walki" z dachu szałasu i zauważyliśmy, że poszczególne krowy bądźto przechadzały się wśród gromady, szukając przeciwniczki, bądź też — stojąc na miejscu — ryły rogami ziemię i groźnie mierzyły wzrokiem z podełba zbliżające się nieprzyjaciółki. Czasami dwie współzawodniczki obchodziły się dokoła, nastawiając rogi, aż wreszcie rzuciły się na siebie znienacka z taką siłą, że słychać było głuche uderzenie czaszek i łoskot ścierających się rogów. Często rogami szczepione — długo szamotały się ze sobą, albo też silniejsza krowa spychała słabszą z błyskawiczną szybkością w dół po stoku pastwiska. Krowy małe i słabe ustępowały zwykle przed silniejszemi, omijały je, zawracały, spotkawszy spojrzenie groźne, lub po otrzymaniu szybkiego uderzenia rogami silniejszej zapaśniczki — uciekały.

Najzawziętsze były zapasy zawodniczek o równych siłach. Napierając na siebie, bodły się dokuczliwie i walczyły z furją, trzymając się rogami przez długie kwadranse, a rzucone na ziemię znów stawały do walki, pędząc po pastwisku, aż wreszcie jedna z nich, ubodzona zbyt boleśnie, lub wyczerpana ustąpiła z pola.

Najciekawszy moment walk — to oczywiście walka o królestwo. Ubiega się o nie przedewszystkiem ta krowa, która już kierowała stadem w roku ubiegłym, lub dawniej. Z pośród młodszych pokoleń z każdym rokiem wyrastają młode, silne współzawodniczki, które starają się, zwyciężyć dotychczasową królewnę i zająć jej miejsce. Na tem tle rozwijają się walki najbardziej zacięte, długie, uporczywe, dzikie. W wypadku, który opisujemy, królewna zeszłoroczna pozostała niezwyciężoną. Była to silna, czarnobiała krowa o zwinnych ruchach i odważnem, rozumnem spojrzeniu. Jedna z młodych krów, która odważyła się na walkę z nią, była może nawet silniejsza od niej, walczyła jednak zbyt nierozważnie i nie umiała zużyć swych sił ekonomicznie. Walczyła wprawdzie uporczywie i z całą furją przez dwadzieścia minut, ale wyczerpana po szeregu przegranych, otrzymawszy kilka bolesnych ciosów, ustąpiła z pola. Królewna została sama, mierząc złowrogo wszystkie zbliżające się towarzyszki stada, kopiąc niecierpliwie ziemię, uderzając rogami w murawę i rycząc potężnie.

Do poważniejszych okaleczeń nie doszło. Walki krów, mają charakter raczej zapasów, a nie walki na serjo. Nie widziałem ani razu, by silniejsza krowa, powaliwszy słabą, bodła ją dalej. Nie spostrzegłem też, aby zwyciężająca krowa napastowała dalej ustępującą. Krowy najwyraźniej walczą o królestwo, wykonują próbę siły, a nie walczą do ostatka, jak byki, lub koguty. Czasami walki są podobno bardzo zacięte. Krowy są jednak nawet w pełnej walce posłuszne góralom, którzy w razie zbyt niebezpiecznej walki rozdzielają je. Naogół niema też niebezpieczeństwa dla ludzi. Wśród widzów było sporo dzieci. Trzeba było uważać, aby się nie dostać przypadkiem pod krowy, gdy jedna drugą spycha szybko w dół po stokach pastwiska. Mogłem naogół swobodnie spacerować z aparatem kinematograficznym wśród walczącej gromady krów, aby wykonać kilka zdjęć dla naszej wyprawy naukowej.

Nie mogę się tu bliżej zająć stroną psychologiczną krowich zapasów. Ciekawe jednak, że krowy naogół walczą ze sobą tylko raz do roku, przed wyprowadzeniem stada na letnie pastwiska że doskonale „na oko" umieją oszacować siłę przeciwniczek, że mają pewien rodzaj „ambicji", która je pcha do walki o królestwo, że walki mają charakter próby sił, a nie krwawych starć itp. W niektórych okolicach Szwajcarji walki krów obchodzi lud w sposób uroczysty. Wszyscy mieszkańcy wiosek spieszą tłumnie na to widowisko, które ma pewne cechy wspólne z hiszpańskiemi walkami byków, bez tych wszystkich okrucieństw i męczarni zwierząt, jakie cechują te ostatnie.

Dr. Stefan Szuman.
Genewa.

Zamierający romantyzm

Nieśmiertelni staruszkowie. — Ciężka dola.

Z rozwojem pary i elektryczności, dużo romantyzmu zniknęło na zawsze z powierzchni mórz świata — czytamy w „Lloyd's News." Sławetne klipery, barki, skunery i brygantyny wyparte z dróg oceanów przez parowce i statki motorowe, zaś uroczysty śpiew marynarzy zagłuszyły wrzaskliwe dźwięki okrętowych jazzbandów. Pomimo to nasz żagiel, który był dumą i sławą Anglji przez tak liczne wieki — powiada cytowane pismo — a który jest sporządzony z materjału nie mniej trwałego jak nasze dęby rodzime — po dzień dzisiejszy odgrywa rolę w żegludze światowej.

Pośród okrętów „pędzonych wiatrem" znajduje się cały szereg staruszków, pełniących pożyteczną służbę morską od lat niepamiętnych. Jednym z najstarszych okrętów brytyjskich jest kecz (dwumasztowiec „Ceres" o pojemności 32 tonn, zbudowany 1811 roku. — Skuner „Tree Listers", liczący 128 „wiosen" rozbił się przed niespełna sześcioma laty u brzegów Irlandji. „Jane" kecz czterdziesto-tonnowy, obecnie „pracujący" na rzece Avon, oddał dobre usługi podczas wojny światowej, aczkolwiek był już 113-to letnim staruszkiem. Sędziwy „Cutty Sark", pełniący obecnie służbę jako statek szkolny w Falmouth, przed sześćdziesięciu laty był najszybszym okrętem w świecie. Nawet niedawno temu rozważano możliwość użycia go do pobicia dotychczasowego rekordu szybkości jazdy „pod żaglem" do Australji.

Przy tej sposobności należy zaznaczyć, że w roku bieżący mmiał miejsce wyścig żaglowców na szlaku Australja — Wyspy Brytyjskie. Do współzawodnictwa stanęło trzynaście okrętów różnych narodowości: 9 fińskich, 3 niemieckie i szwedzki.

Zwycięstwo odniósł cztero-masztowiec fiński, przebywając oznaczoną przestrzeń w 88 dni. Wobec tego rekord ustanowiony w r. 1851 przez żawgloiec „Marco Polo", który na przebieg przestrzeni Liverpool — Melbourne zużył o całe 20 dni mniej, dotąd pobity nie został. „Cutty Sark", którego czób ukształtowany jest w formie klinu, umożliwiającego statkowi „przecie" fal, był ongiś jednym z wyścigowych kliperów „herbatnych" (tea-clipper). Okręty te wiozące cenny ładunek herbaty z Chin do Londynu, pędziły lotem strzały, starając się wyprzedzić swych współzawodników, albowiem fakt przybycia pierwszym statku, przywożącego pierwszą partję herbaty nowego sprzętu do Anglji, stanowiło ogromną fortunę dla właściciela okrętu. „Cutty Sark" w „wyścigu herbatnym" z Szanghaju 1870 roku, pobił wszystkie rekordy, aczkolwiek przybył do Londynu mocno „pokiereszowany" straciwszy podczas swej szalonej jazdy ster, część żagli, oraz maszt główny.

Ciężką służbę przybrzeżnego kabotażu spełnia sześćdziesięcioletnia barka, będąca niegdyś „pływającym pałacem" jednego z królów. Jacht „Denton" — taka była nazwa statku — zbudowany został w Anglji z polecenia kedywa egipskiego i urządzony wewnątrz z największym, iście wschodnim przepychem. Po upływie pewnego czasu, władca egipski uprzytrzył sobie ten statek, który w 1879 r. przeszedł w posiadanie M. H. Vanderbilta. Miljoner amerykański nabył „Denton'a" w celu przewiezienia olbrzymiego obelisku z Egiptu do Noweog Yorku. Dla umożliwienia załadowania bloku ważącego 196 tonn, okręt musiał być częściowo rozpróty i, po szczęśliwem przewiezieniu monumentu do Ameryki, operację tę należało ponownie przedsięwziąć. Zniekształcony w ten sposób statek, został następnie sprzedany w inne ręce i dziwnem zrządzeniem losu, ongiś „wodny pałac" królewski, na stare lata musi ciężko pracować, zredukowany do rzędu morskich „pospolitaków". Kr.

„Nagie fakty" komunistyczne

W świeżo wydanym zbiorze anegdot politycznych powojennych znajdujemy zabawny epizod, dotyczący znanej niemieckiej komunistki, Ruth Fischer i słynnego przywódcy partji socjalistycznej, mającego opinję jednego z najlepszych mówców, Adolfa Hoffmana. Na wiecu komunistycznym, wobec licznego audytorjum, przemawiała Ruth Fischer, piorunując nietyle przeciw burżuazji, ile przeciw socjalistom, nazywanym przez nią wrogami ludu roboczego. Dzień był wyjątkowo upalny i mówczyni przyodziana była w nader lekką i przejrzystą sukienkę. W trakcie przemówienia, któremu towarzyszyła energiczna gestykulacja, przy jakimś gwałtowniejszym ruchu pękła wstążeczka, przytrzymująca staniczek na toczonych ramionach wyjątkowo pulchnej mówczyni, i oczom audytorjum ukazał się w całej pełni widok tyleż ponętny, ile zgoła nieoczekiwany. Niewzruszona tem oratorka ani myślała przerwać swojej piorunującej mowy przeciw „zdrajcom ludu", poczem, po dokończeniu jej, najspokojniej zeszła z estrady. Oponentem jej miał być Adolf Hoffman, przeciw któremu specjalnie skierowana była filipika mówczyni. Wszedłszy wśród oklasków zebranego tłumu na mównicę stary wyga wiecowy i przemówił w te słowa: „Towarzysze! Wobec podobnie „nagich faktów:" (Nackte Tatsachen) zrzekam się głosu, czując się zupełnie niemi rozbrojonym". Homeryczny śmiech audytorjum pogrzebał z kretesem efek płomiennej mowy niefortunnej mówczyni.

Raj bez kobiet

Niedawno opuścił port w San Francisko luksusowy okręt amerykański Florona, wiozący grupę tajemniczych pasażerów na wyspę S-ta Maria. Pasażerami tymi było 9 mężczyzn, którzy złożyli sobie wzajemnie przysięgę, że będą żyli na wyspie bez kobiet. Przywódca wyprawy tej, kapitan August Cristensen, oświadczył przedstawicielom prasy, iż przyjaciele jego powzięli tak dziwną decyzję dlatego tylko, że przekonali się, że wszędzie, gdzie są kobiety, panują wieczne niesnaski i intrygi. Świat cały znajduje się dziś pod władzą fryzur chłopięcych i krótkich sukienek. Ludzie zaczynają się poważnie zastanawiać nad zagadnieniem, w jaki sposób zażegnać niebezpieczeństwo opanowania rodu ludzkiego przez lekkomyślne białogłowy, a nie brak i takich, którzy za wszelką cenę chcieliby uciec na wyspę bezludną, by ukryć się przed prześladującemi ich kobietami. Do takich właśnie należą przyjaciele Cristensena, którzy udali się właśnie na wyspę S-ta Maria. — Santa Maria posiada znakomity klimat, okolica jest tam prześliczna, ziemia bardzo urodzajna. Być więc może, iż oryginalnym tym rozbitkom życiowym uda się tam jako tako byt swój urządzić. Ale zresztą nie wiadomo, bo jeden z nich w ostatniej chwili zdążył już zmienić swą decyzję. Jeden z młodszych uczestników oryginalnej tej wyprawy spotkał mianowicie w przeddzień wyjazdu z San Francisco uroczą jakąś dziewicę, która gorącego wroga kobiet tak oczarowała, iż postanowił zdradzić swych kolegów i pozostać w jej bliskości.

Groźny wypadek uczonego

Depesze z Chattanooga, w stanie Tennessee w Ameryce, donoszą o groźnym wypadku, w którym o mało nie zginął tragiczną śmiercią jeden z najzdolniejszych archeologów Nowego Jorku, prof. Ashley. Z polecenia Uniwersytetu stolicy przeprowadza on obecnie interesujące poszukiwania w podziemnych grotach w Shallmund — W przekonaniu, że natrafił na ślady starożytnej cywilizacji Indjan Cherokee, prof. Ashley wybrał się w podziemne, ciągnące się na kilkaset kilometrów galerje, leżące głęboko pod powierzchnią ziemi, a dotąd nie zbadane. Zaopatrzony był tylko w toporek, trochę żywności i lampę acetylenową. — Gdy archeolog, znajdując się mniej więcej 200 metrów pod ziemią, miał rozpocząć swe badania, olbrzymia ilość piasku i gruzów odcięła mu drogę powrotną, zawalając część galerji i odcięła go od świata, zagrzebując żywcem. Po pięciu dniach straszliwej, nie dającej się wprost opisać męki, udało mu się wygrzebać przejście, lecz wyszedłszy na powietrze, padł nieprzytomny przy wejściu do groty. Znaleziono go po kilku godzinach w stanie budzącym poważne obawy. Cudem ocalony archeolog w owych straszliwych pięciu dniach, spędzonych w głębi ziemi, doszczętnie osiwiał. S. F.

Stan zdrowotny w Polsce

Według ostatnich danych wydziału chorób zakaźnych w Gen. Dyr. służby zdrowia, stan zdrowotny w Polsce stale się poprawia i w chwili obecnej przedstawia się zupełnie zadowalająco. Pojawiające się w miesiącach letnich przypadki tyfusu plamistego, grożące epidemją, ucichły prawie zupełnie. W ub. tygodniu zanotowano na całe państwo 9 zachorzeń, przypadających głównie na Kresy Wschodnie. Niema również ospy. Tyfus brzuszny nie przekracza normalnych dla siebie objawów, dochodząc tygodniowo do 250 wypadków w państwie. Szkarlatyna spada ciągle, dając do 500 zachorzeń tygodniowo. Spadku tego należy się teraz spodziewać stale, aż do wybuchu nowej epidemji, która występuje zazwyczaj po okresie 4—6 letnim. Inne choroby ukazują się sporadycznie w normalnem dla nich natężeniu.

Jedyne niebezpieczeństwo, jakie nam grozi, to cholera, przeniesiona z Rosji, o ile oczywiście, czego dotąd sprawdzić nie zdołano, tam się pojawiła. Poczyniono wszelkie środki zapobiegawcze, aby jej przez granicę naszą nie przepuścić. I tak zabezpieczono na drodze szczepionek cały personel pograniczny K. O. P., oraz kolejarzy ze stacyj granicznych Stołpców, Olechnowicz i Zachacia. Zarządzono ponadto rewizję sanitarną wszystkich przejeżdżających z Rosji na stacjach w Stołpcach i Zdołbunowie.

Dzięki tym staraniom nie zanotowano dotąd ani jednego wypadku cholery w całem państwie.

Ostatni światowy spis samochodów

Departament Handlowy (Departament of Commerce) Stanów Zjednoczonych A. P. od pewnego czasu przeprowadza za pośrednictwem swoich organów coroczny spis automobilów na całym świecie. Czyni to oczywiście ze względu na olbrzymie znaczenie amerykańskiego przemysłu samochodowego, który wywalczył sobie na tem polu bezwzględną hegemonję na kuli ziemskiej. Ostatni taki spis był przeprowadzony na dzień 1 stycznia br., z którego wynika, że w dniu tym było na całym świecie 27 650 267 samochodów, w czem 23 518 928 osobowych, 194 347 autobusów i 3 936 965 ciężarowych (nie licząc motocyklów).

W odniesieniu do poszczególnych części świata ilość tych samochodów w dniu 1. 1. 1927 w porównaniu z dn. 1. 1. 1924 przedstawiała się następująco:

	1924		1927	
	Auta osobowe	Autobusy i auta ciężarowe.	Auta osobowe	Autobusy i auta ciężarowe.
Ameryka	14.172.499	1.903.432	20.460.240	3.025.932
Afryka	38.760	6.850	156.416	32.590
Azja	122.245	16.514	226.765	61.502
Europa	1.362.656	408.674	2.244.686	920.053
Oceanja	171.995	9.077	430.821	91.262
Razem	15.868.155	2.344.547	23.518.928	4.131.339

Z liczb tych wynika, że na początku r. 1924 było w użyciu 18 212 702 wszelkich samochodów (bez motocyklów), co w porównaniu z liczbą 27 650 267 na początku b. r. wykazuje wzrost ilości aut w przeciągu trzech lat o 9 437 565 czyli o 52 proc. Samochody osobowe wzrosły przytem za ten sam okres czasu o 7 650 773 jednostek tj. o 48 proc., autobusy zaś i auta ciężarowe o 1 786 792 czyli o 76 procent. Cyfry te są bardzo charakterystyczne. Z powyższego zestawienia widzimy, że za omawiany trzechletni okres czasu najpoważniej wzrosło stosunkowe użycie omnibusów i samochodów ciężarowych w częściach świata o słabo rozwiniętej sieci kolei żelaznych, tj. w Afryce, Azji i Australji, choć największy absolutny wzrost wykazują Ameryka i Europa.

Podział ilości samochodów pomiędzy kraje, posiadające przynajmniej 50 000 automobilów, według spisu na dzień 1 stycznia 1927 r. przedstawia się jak następuje:

Stany Zjedn. A. P.	22 137 334
Wielka Brytanja	1 023 651
Francja	891 000
Kanada	828 918
Australja	365 651
Niemcy	319 000
Argentyna	222 610
Włochy	138 177
Hiszpanja	135 000
Nowa Zelandja	123 224
Szwecja	99 220
Belgja	97 270
Indje	81 925
Brazylja	81 100
Danja	79 687
Holandja	69 094
Meksyk	50 476

Z liczb tych widzimy, że Stany Zjednoczone są w posiadaniu przeszło 80 proc. całkowitej ilości samochodów, a więc na resztę świata przypada niespełna 20 proc. W ten sposób północno-amerykańska republika pod względem rozpowszechnienia automobilizmu przytłacza poprostu wszystkie inne kraje razem wziąwszy. Mimo to jednak te ostatnie wykazały w omawianem trzechleciu większy procentowy wzrost ilości samochodów niż Stany Zjednoczone. W okresie tym bowiem liczba posiadanych przez nie automobilów wzrosła z 2 931 407 sztuk do 5 512 933 czyli o 2 581 526 t. j. o 88 proc. W tym samym czasie w Stanach Zjednoczonych nastąpił wzrost z 15 281 295 do 22 137 334 czyli o 6 856 039 tj. o 45 proc. Świadczy o pewnem nasyceniu się samochodami rynku St. Zjedn., gdy w reszcie świata rynek zbytu dla aut rozszerza się niezmiernie intensywnie.

Niestety, Polska pod względem ilości posiadanych samochodów znajduje się na szarym końcu. W dniu 1 stycznia 1927 miała ona zaledwie 18 754 aut, a więc mniej więcej tyle co Chiny lub Chili w tym samym czasie. Gdybyśmy przeprowadzili obliczenia ilości samochodów w stosunku do liczby ludności każdego kraju, to otrzymalibyśmy dla Polski cyfry jeszcze mniej korzystne. Z.

Przed zjazdem techników

Odbędzie się 16 — 18 września br. we Lwowie.

Obserwując wyniki prac u sąsiadów, skierowanych do celowego wzrostu sił gospodarczych przez skoordynowanie wysiłków zarówno przemysłu, jak i rolnictwa, dochodzimy do przekonania, że są one uwarunkowane przedewszystkiem zrozumieniem konieczności współpracy, ze względu na ogólne dobro, najszerszych warstw społeczeństwa.

Wobec tego, że u nas współpraca nie jest w dostatecznym stopniu rozwinięta, Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych, łączący 24 Stowarzyszenia Techniczne na obszarze Polski o przeszło 6000 członków, zainicjował porozumienie się przedstawicieli wszystkich działów gospodarki w celu podniesienia tętna życia gospodarczego przez najlepsze wyzyskanie surowców, metod pracy i osobistych zalet pracowników wyższych i niższych.

W tym celu Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych zwołuje do Lwowa w dniu 16, 17 i 18 września r. b. II-gi Zjazd Polskich Techników Zrzeszonych, z okazji 50-cio letniego jubileuszu istnienia Polskiego Towarzystwa Politechnicznego we Lwowie pod hasłem „Pracy Gospodarnej".

Jako zapoczątkowanie prac nad powyższem zagadnieniem „Pracy Gospodarnej" Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych zwrócił się do Zrzeszeń Gospodarczych z prośbą o zgłoszenie przez nie swych referatów i wniosków na Zjazd. Referaty i wnioski są zawczasu drukowane i rozsyłane do wszystkich członków 24 Stowarzyszeń Technicznych wchodzących w skład Związku.

Nadzwyczaj ważną i cenną jest, zdaniem Związku P. Z. T., współpraca Związku Organizacyj Rolniczych, który zgłosił na Zjazd 5 nadzwyczaj interesujących referatów, charakteryzujących obecny stan rolnictwa w Polsce i związanego z nim przemysłu rolnego, jak również produkcji zwierzęcej.

Referat Zw. Przemysłu Włókien. w Państwie Polskiem wskazuje na ścisłą zależność przemysłu włókienniczego od ludności rolniczej, a przez to samo i od stanu rolnictwa.

Niezmiernie ważną kwestję porusza referat opracowany z upoważnienia Ministerstwa Komunikacji i dwa referaty Min. Robót Publ.

Prócz powyżej wspomnianych zostały dotychczas wydrukowane referaty: Związku Polskich Przemysłowców Metalowych, Związku Polskich Producentów i Rafinerów Olejów Mineralnych, Związku Gospodarczego Gazowni i Zakładów Wodociągowych w Państwie Polskiem Krajowego Tow. Naftowego we Lwowie, Związku Zawodoego Papierni Polskich i łączny referat Organizacyj Przemysłu Spirytusowego itd.

Zgłoszone zostały referaty i są w druku: Centralnego Towarzystwa Rzemieślniczego w Państwie Polskiem, Rady Naczelnej Związków Drzewnych, Związku Zawodowego Wielkiego Przemysłu Chemicznego itd.. — Rady Zjazdów Przemysłowców Górniczych.

Z życia techników kolejowych

Główne warsztaty kolejowe w Poznaniu

Sezon wykładowy w Sekcji Inżynierów i Techników przy Polskim Związku Kolejowców w Poznaniu zapoczątkował na ostatniem zebraniu Sekcji p. Edmund Tylewicz interesującym wykładem pod tytułem „Teren głównych warsztatów i jego zabudowania", przedstawiając zgromadzonym rozwój warsztatów z pomocą specjalnych planów.

Niemcy widocznie z powodu tendencyj politycznych wybudowali wpierw główne warsztaty kolejowe we Frankfurcie nad Odrą, gdzie dokonywano głównych napraw parowozów kursujących w obrębie dyrekcji poznańskiej. Z chwilą wzmożenia się ruchu, Niemcy czuli się jednak zniewoleni w roku 1876 wybudować w Poznaniu, na terenie Wildy, warsztat pomocniczy dla średnich i bieżących napraw parowozów. Pierwsze zaczątki warsztatów wybudowano w r. 1883 tak dalece, że w poszczególnych budynkach mieściła się montownia parowozów, warsztat mechaniczny (tokarnia), kuźnia i kotłownia, montownia wagonów, magazyn zasobów i budynek administracyjny. Do dalszego rozszerzenia przystąpiono w latach od 1908 do 1912, zyskując nową montownię parowozów, nową tokarnię i rurkarnię oraz warsztat naprawy osprzętu kotłów, spawialnię, nową kotlarnię i kuźnię oraz montownię wagonów osobowych, dalej urządzenie do dezynfekcji wagonów osobowych, nowy magazyn zasobów, gazownię do wytwarzania acetyleniu, tudzież łazienki i jadalnię.

Pod zarządem władz polskich wybudowano nową kotlarnię według najnowszych wymogów techniki, rozszerzono montownie wagonów towarowych, powiększono montownię parowozów oraz zorganizowano kompletną wytwórnię narzędzi. Ze skromnych warsztatów pomocniczych powstały więc z czasem wielkie zakłady kolejowe, stanowiące dla państwa ogromny majątek, wymagający starannej opieki przed zniszczeniem, zwłaszcza przed ogniem. Z tego powodu obecny zarząd otoczył specjalną pieczołowitością urządzenia przeciwgazowe, zakładając w najbardziej zagrożonych oddziałach większe ilości hydrantów i innych urządzeń przeciwpożarowych, nie zapominając przytem o sumiennem wyszkoleniu własnej straży ogniowej.

Szczere oklaski były dowodem nietylko podzięki za wygłoszenie starannie przygotowanego referatu, ale świadczyły także o wielkiem przywiązaniu i zainteresowaniu, jakiem technicy kolejowi obdarzają i poza służbą swoje warsztaty pracy. (kz)

Inwestycje pocztowe

W okręgu Dyrekcji Poznańskiej.

W okręgu Dyrekcji Poczt i Tel. w Poznaniu przewidziane są w r. 1928 następujące inwestycje:

1. Przebudowa centrali automatycznej Poznań-Łazarz kosztem 300 000 zł
2. Budowa nowych centrali telefonicznych w Inowrocławiu — 200 000 zł i w Ostrowie — 200 000 zł.
3. Rozbudowa centrali telefonicznych w Strzelnie, Jarocinie, Koźminie, Grodzisku, Pobiedziskach, Chodzieży, Gostyniu, Janowcu, Kcyni i Kępnie, ogółem 50 730 zł.
4. Założenie nowych i rozszerzenie istniejących urządzeń kablowych — 250 000 zł.
5. Budowa przewodu telegraficznego Poznań—Ostrów — 18 750 zł.
6. Budowa nowych przewodów telefonicznych:

a) Poznań—Leszno długość 2 razy po 73 klm. — 80 300 zł.

b) Leszno—Wolsztyn (2×50 klm) — 55 000 zł.

c) Środa—Jarocin (2×36 klm.) — 25 200 zł

7. Zdwojenie pojedyńczych przewodów — 180 000 zł.
8. Nieprzewidziane budowy i zakup inwentarza — 70 000 zł.

Ogółem koszta inwestycyj wyniosą 1 374 980 zł.

W okręgu Dyrekcji Bydgoskiej.

W okręgu Dyrekcji Bydgoskiej przewiduje się na rok 1928 następujące inwestycje:

1. Rozszerzenie miejskiej centrali telefonicznej i sieci kablowej w Bydgoszczy kosztem 250 000 zł.
2. Budowa miejskiej centrali automatycznej w Gdyni i Toruniu — 600 tysięcy zł.
3. Rozszerzenie kablowej sieci telegraficznej w Toruniu i innych miastach — 47 000 zł.
4. Rozszerzenie i skablowanie sieci telefonicznych w Tczewie, Golubiu, Chełmnie, Chełmży i Starogardzie — 100 000 zł.
5. Budowa nowych przewodów telefonicznych:

a) Działdowo—Montowo—Lubawa — 23 600 zł.

b) Kościerzyna—St. Kiszewo—Zblewo—Skórcz—Osie — Laskowice — Bydgoszcz — 176 000 zł.

c) Bydgoszcz—Tczew — 156 200 zł.

d) Grudziądz—Nowemasto—Lubawa — 114 400 zł.

e) Grudziądz—Jabłonowo—Brodnica — 129 800 zł.

6. Zakup aparatów, inwentarza i nieprzewidziane budowy — 91 000 zł.

Ogółem suma inwestycyj wynosi 1 688 000 zł. (O.)

W dyrekcji katowickiej.

Na rok 1928 wyznaczono następujące inwestycje: na rozszerzenie i rozbudowę sieci telefonów miejskich w Katowicach, Król. Hucie, Mysłowicach i Siemianowicach 240 tys. zł., na wymianę przewodów telefonu i telegrafu 40 000 zł, na przebudowę istniejących centrali telefonicznych pół miljona zł, na budowę centrali telefonicznej miejskiej i międzymiastowej w Rybniku 60 tys. zł, na rozmaite przebudowy pomniejszych stacyj około 100 tys. zł.

Dalej budowaną będzie nowa linja telefonu międzymiastowego Gdańsk — Łódź — Sosnowiec — Katowice, podwójnej długości po 710 km. kosztem 231 tysięcy zł, budowa nowej linji telegraficznej Poznań — Kraków przez Górny Śląsk, długości 384 km. kosztem blisko 100 tys. zł, dalej budowa centrali telefonu automatycznego w Bielsku kosztem 435 tys. zł.

Ogólna suma inwestycyj wynosi około 1 milj. 700 tys. zł.

O rzemiośle w Swarzędzu

Od cechmistrza, p. Fr. Janiszczaka, w Swarzędzu odbieramy następ. cenne uwagi, o ile chodzi o rzemiosło w Swarzędzu: W celu uzupełnienia korespondencji, umieszczonej w „Orędowniku" nr. 194 o rzemiośle, pozwalam sobie kilka słów dorzucić. Prawdą jest, że nie wszyscy rzemieślnicy korzystają z okazji, jaka się nadarza corocznie, aby douczyć się tego, czego we większej mierze dzisiaj nie tylko samym uczniom, czeladnikom, ale również samemu mistrzowi brakuje.

Pragnę szczególniej potrącić w słowach kilku o Swarzędzu, który to w artykule krótko poruszono. Swarzędz posiada 100 samodzielnych stolarzy, wśród tych 70 egzaminowanych mistrzów. Razem wziąwszy, pracuje w stolarstwie w naszem mieście około 600 ludzi.

Cech czeladzi stolarskiej w Swarzędzu urządza co roku kursy rysunkowe, jednakowoż — jak to stwierdził autor artykułu, mało jest zrozumienia i poparcia szczególnie ze strony mistrzów. Uznanie szczere muszę wypowiedzieć zarządowi Tow. Czeladzi Cechowej w Swarzędzu, za ich pracę i wytrwałość około przeprowadzenia takich kursów. Wyniki okazały się nadzwyczajne, rysunki tych, którzy chcieli korzystać wypadły bardzo dobrze, niestety — na wielką liczbę zgłaszających się, wytrwa kilku zaledwie do końca kursu. A szkoda wielka — brak nam bowiem dobrego rzemieślnika na dziś i w przyszłości.

Mimo wszystko, Swarzędz postąpił bardzo daleko co do rodzaju i jakości pracy. Dzisiaj możemy się poszczycić, że z Swarzędza wychodzą już bardzo dobre meble wszelkiego gatunku. Wystawione na Targach Poznańskich salony stylowe, wykonane zostały w Swarzędzu. Zauważyć się również daje, że mistrzowie, nawet najmniejsi, starają się warsztaty swe ulepszać, sprowadzając nowoczesne narzędzia. Większe pracownie sprowadzają nawet suszarnie drzewa, co przyczynia się do wytrwałości mebli i chroni je od rozsychania i pękania. Dzisiaj wiele już pracowni udziela gwarancji na swój towar, dzięki odpowiednio urządzonej pracowni.

W przyszłości będzie jeszcze lepiej, gdy tylko potrafimy spowodować naszą młodzież rzemieślniczą do szkolenia się, do pilnego brania udziału we wszelkich kursach, jakie się dla niej urządza. Apeluję gorąco do panów mistrzów, by jak najbardziej zachęcali swych uczni do kształcenia się w rzemiośle, przyszłość bowiem będzie wymagała dzielnego rzemieślnika, jeżeli jak dotąd tak i nadal będziemy dążyli, by dorównać zagranicy.

O równouprawnienie obcych robotników we Francji

(PAP.) Rząd francuski złożył izbom ustawodawczym projekt ustawy, ratyfikującej międzynarodową konwencję, która zapewnia robotnikom cudzoziemskim, zatrudnionym we Francji, zupełne równouprawnienie z robotnikami francuskimi we wszystkich sprawach, dotyczących odszkodowania za wypadki przy pracy.

Projekt ten jest dla nas wysoce pożądany, dotychczas bowiem robotnicy polscy we Francji bronieni byli tylko na zasadzie specjalnej umowy polsko-francuskiej, którą znacznie łatwiej było zmienić lub obejść, aniżeli ustawę ogólną, w każdym wypadku i stale obowiązującą.

NYKA & POSŁUSZNY

Węgierskie odstałe, deszczówki miłe!

Skład win istniej. od 1868 r.

Poznań, Wrocławska 33/34 *Tel. 11-94.*

Przysięgli Dostawcy Win Mszalnych.

Pw 2160-85,217

Jasne jak na dłoni,

że tylko traktor ropny

LANZA GROSSBULLDOG'

JEST NAJEKONOMICZNIEJSZĄ I NAJPEWNIEJSZĄ MASZYNĄ

WYŁĄCZNA SPRZEDAŻ NA POLSKĘ

NITSCHE i SKA

FABRYKA MASZYN-POZNAŃ, KOLEJOWA 1-3 i FILJA w WARSZAWIE UL. ZŁOTA 30.

Pw 1034-36,171

Zaprawa nasienna Uspulun

Zdrowe ziarno podwójny plon

SKŁADNICA HURTOWA

DROGERJA UNIVERSUM

POZNAŃ. FR. RATAJCZAKA 38.

Pw 1625-32,22

Wodę deszczową

zbierano dawniej, by mieć dobrą, miękką wodę do prania i oszczędzić na mydle. Obecnie tego już nie trzeba. Wspaniałe bowiem „mydło Kołłontay z pralką" wydziela nawet w twardej wodzie szybko silną i łagodną pianę, skutkiem czego oszczędne jest w użyciu. Zważając pozalem na piękny wygląd i jasną barwę oraz na miły zapach „mydła Kołłontay", stwierdzimy z pewnością, że nie warto kupować niczego innego prócz „mydła Kołłontay".

Mydło **KOŁŁONTAY** z pralką

patent

Pw 1035/6-C. 227,343

Generalni zastępcy na Poznań i Pomorze: Kłaczyński i S-ka, Poznań, W. Garbary 21. Tel. 2478.

PIEGI

oraz wszelkie nieczystości skórne usuwa radykalnie od lat wypróbowany i niezawodny

Krem Bella

Cena za słoik 2,50 zł.

Mydło Bella 1,25 zł

do nabycia w aptekach i drogerjach lub wprost we firmie. nw 5316

Apteka p. Koroną,

Poznań, Górna Wilda 61.

Wszelkie wyroby ze złota i srebra

w niezwykłym wyborze i po cenach niskich

poleca

W. Szulc w Poznaniu, pl. Wolności 5.

Pw 2169-81,62

Sportowe siatki dla Pań i Panów **1,50 zł** gąbki, artykuły hygieniczne hurt. i det.

Wenzlik, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 19 dw 118

Miód

świeży, kuracyjny, czysto pszczelny, gwarantowany z opłatą pocztową, opakowaniem 5 kg. 15 zł, 10 kg. 28 zł, 20 kg. 52 zł, wysyła za zaliczką

Firma katolicka

„PSZCZOŁA"

dawniej zw 13892

CIEŚLAK — TARNOPOL

Beczkami specjalne oferty.

„FRANCKA"

Przymieszka do kawy w pudełkach niezrównana w dobroci smaku i aromacie!

Pw 2161-35,275

Karbówki 10 gr, żelazka od 40 gr, maszynki do grzania żelazek od 1,95 zł, grzebienie, szczotki, siatki, perfumy, mydła, najtaniej hurt. i detal.

St. Wenzlik, dw 107

Poznań, Al. Marcinkowskiego 19

Eleganckie

kostjumy, suknie, sweatry, jumpry, mundurki, ubranka, sukienki dla dzieci

z wełnianego trykotu

przerabiane jedwabiem

wykonuje podług miary, szybko i tanio

„TRICOT",

plac Nowomiejski 9, wysoki parter, lewo

Zamówienia od 9 — 12 przed południem.

zw 13 520

PRZESYŁKI DO WYBORU ZA REFERENCJAMI

B. SCHULTZ

TELEFON 1513 **POZNAŃ** GWARNA 16

ROK ZAŁOŻ. 1840

NAJWIĘKSZY SPECJALNY DOM PIERWSZORZĘDNYCH

TOWARÓW FUTRZANYCH

WYKONANIE PODŁUG MIARY WE WŁASNYCH PRACOWNIACH

Zakup towarów futrzanych jest rzeczą zaufania. Mój od przeszło 85 lat istniejący specjalny interes daje gwarancje za fachowe, solidne wykonanie i nieskazitelny zdrowy materjał.

MODERNIZACJE NA ŻYCZENIE.

Pw 2164-85,64

KRĘGLE

Kule do kręgli z drzewa ameryk. „Pock" poleca w wielkim wyborze po cenach przystępn.

Dom Sportowy Pw 1912-33,164

Telefon 5571 Poznań, św. Marcin 14 Telefon 5571.

MATKI,

pamiętajcie, że jedyną dobrą przez lekarzy polecaną odżywką dla **dzieci i niemowląt** jest

„Mączka Logi"

wzmacnia siły, ułatwia ząbkowanie, jest ogólnie używaną i niezbędną przy **rozwolnieniu.** Do nabycia w aptekach i drogerjach.

Pw 1634-32,14 Wytw. Aptekarz

Roman Loga, Śrem, Wlkp.

Ulepszone samochody FORDA

z natychmiastową dostawą, otwarte, karetki 2 drzwiowe i 4 drzwiowe na dogodnych warunkach spłaty

części zapasowe warsztaty reparacyjne

polecają nw 1710

Bracia Waberscy

Gniezno, tel. 57.

przedstawiciele Ford Motor Company.

Garnitur parowy

składający się z młocarni Floethera 60 cali i lokomobili Hornsby & Sons

oraz

Garnitur parowy

składa się z młocarni Marshall et Sons i lokomobili Epple u. Buxbaum

Lokomobilę

C. Jaehn u. Sohn — ca. 30 HP z wyciągan. systemem rurkowym, **stacjonerkę i motor Schmidt u. Gruhle** 6 HP stacjoner, benzolowy — **sprzeda** Pw 1646-34,18

Fabryka maszyn i wozów, odlewnia żelaza

St. Malinowski, Śrem, tel. 17

POMOCNIK

starszy, obeznany prakt. i techn. z branżą nasienną a specjalnie nasion warzyw i kwiatów, do detalicznej sprzedaży **potrzebny** od 1 października r. b. Reflektuję tylko na pierwszorzędną siłę i fachowo wyszkoloną. Zgłoszenia tylko piśmienne z podaniem referencyj i wynagrodzenia uprasza

Aleksander Szyfter, Poznań, ul. Wielka 11.

Specjalny skład nasion.

Pw 2245-85,102

W. Nowakowski i Synowie Poznań

Fabryka Mebli Stylowych

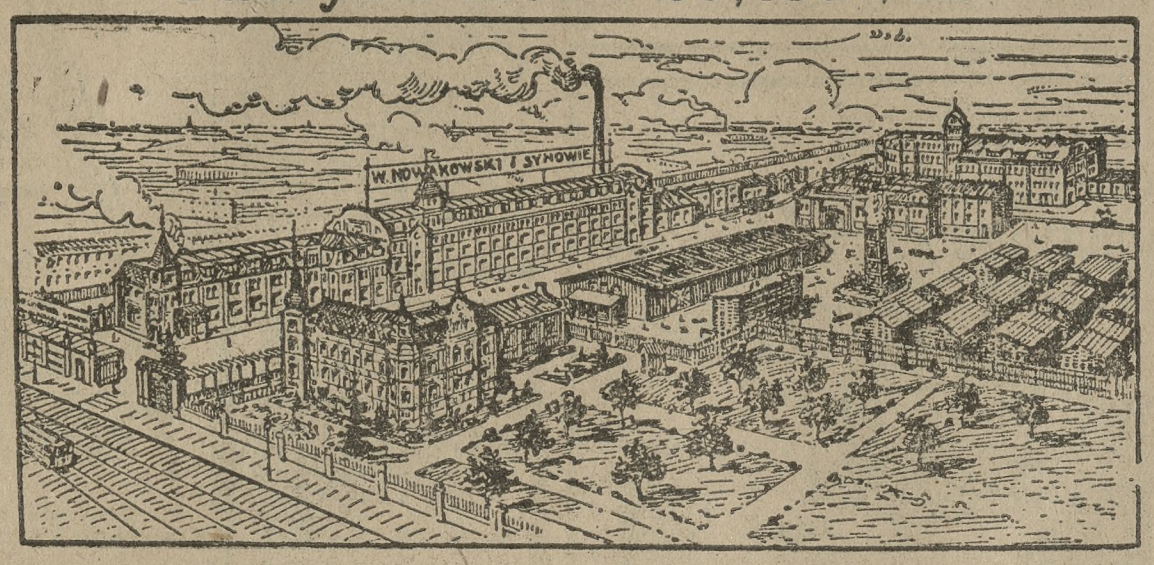

Oddział I.
Górna Wilda nr. 134.

Oddział II.
ulica Przemysłowa nr. 32

Biura Centralne:
Górna Wilda nr. 134.

Własna bocznica kolejowa!

Olbrzymie zapasy gotowych mebli i mebli wyścielanych.

Magazyn i specjalna sprzedaż mebli
(hurtowna i detaliczna)
wyłącznie przy głównej fabryce:
Górna Wilda nr. 134.
Dojazd tramwajem nr. 4, przyst. fabr. Cegielskiego.

Olbrzymie zapasy gotowych mebli i mebli wyścielanych.

Nasze meble

są wykonane przy pomocy naszych nowoczesnych suszarń, będących najwięk. w kraju,
są stosunkowo najtańsze, ze względu na wyzyskanie naszych nowoczesnych urządzeń technicznych i organizację produkcji,
zdobyły sobie uznanie zagranicą i w kraju swą solidarnością i smakiem,
produkuje się ilość ca 300 pokoi miesięcznie,
oferujemy po cenach najniższych i na najdogodniejszych warunkach,
wysyłamy na prowincję specjalnemi samochodami. Pw 2169-43,418

Ford

SAMOCHODY

montowane już obecnie w Polsce

polecamy do natychmiastowej dostawy

Przedstawiciele firma

Zagórski i Tatarski

Centrala: Ogrodowa nr. 17. Pw 2260-35,309 **Telefon 3384-3385**

Zapasowe części stale na składzie św. Marcin nr. 38 Telefon 3387

Skład kapeluszy damskich
zw 18914

„Świat kobiecy"

ulica Podgórna 6

poleca na sezon jesienny, kapelusze w najnowszych fasonach. Ceny przystępne.

CYRKLE

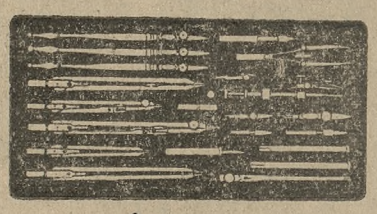

inżynierskie, precyzyjne, techniczne, i szkolne

REP. FABRYKI
G. GERLACH w Warszawie
Z. Gawroński, Gwarna 14.

Pw 2237-35,216

Cały świat używa SPECTROL, bo

SPECTROL
usuwa plamy

Do nabycia w wszystkich odnośnych sklepach. Tw 193

MEBLE w najmodniejszych formach.

Pokój sypialny, zewnątrz **mahoń kwiatowy.** wsadzonymi żyłkami z jaworu, drzwi wewnątrz mahoniowe, polerowane z intersjami.
Pokój sypialny, cytryna, fornierowo polerowany, wsadzonymi żyłkami z jaworu jak wyżej.
2 pokoje męskie zewnątrz **polisander polerow.** wszystkie profile dębowe patinowane.
Pokój jadalny dębowy, ciężkiemi profilami. zw 1800

Pierwszorzędne wykonanie dlatego 10 lat gwarancji.

Częściowe spłaty dozwolone.

Fabryka mebli TEODOR BUSSE,
Archit. i budown.
Poznań, Grobla 6, II. podwórze. **Tel. 11-56.**

Do samochodów „Praga" wszystkie części rezerwowe
dostarcza: nw 1615
Reprezentacja Lwów, Jagiellońska 7. Tel. 305.

JABŁKA ZDROWE

każdej ilości kupuje firma

ED. LITWIŃSKI

Tow. z ogr. por. dw 762

POZNAŃ, ul. Warszawska 9-10.

Dla słabych i chorych:

WINA

naturalne, pokrzepiające, w niezrównanym wyborze, polecają

NYKA & POSŁUSZNY
Poznań
ul. Wrocławska 33/34
telefon 1194
Pw 1610-0,1785

Odciski usuwa
Cotnoplast Chemergon

Niezawodny środek na odciski aptekarza L. SIKORSKIEGO. Żądać w aptekach i drogerjach.
Wytwórca „Chemergon", Poznań ulica Działyńskich 2.
Pp 8391-036,11

Poważne przedsiębiorstwo handlowe poszukuje na stanowisko

SYNDYKA

ukończonego prawnika z praktyką adwokacką lub sędziowską. Łaskawe zgłoszenia z pod. referencji i wymagań prosimy skierować do Biura Ogłoszeń **„PAR"**, Aleje Marcinkowskiego 11, pod **nr. 35,290**

Pw 2250-35,290

Dobra ryc. 3600 mórg

z przemysłem, połowa las, ziemia pszenno-żytn. z zabudowaniem I a pałacem i otoczeniem, z pełnym żniwem i nadkompletnymi inwentarzami, stacja, szosa w majątku (Pozn.) 430 zł morga, wpłaty 650000 zł. Inform. nw 197

GÓRNY, Gniezno, Lecha 12, telefon 298

Pomocnika - żelaźniaka

nie niżej lat 23, samodzieln., dobrze poleconego, władającego językiem polskim i niemieckim, umiejącego zastąpić szefa poszukuję od **1. 10. r. b. skład żelaza na prowincji.** Zgłoszenia z podaniem pretensji i referencji oraz z dołączeniem fotografji i odpisu świadectw skierować proszę pod **„D. K."** do Kurjera pod **dw 781**

Poszukuję od 1 października 1927 r.

EKSPEDJENTA

do mej drogerji, połączonej z oddziałem aparatów i przyborów fotograficznych. Reflektuję tylko na pierwszorzędną i energiczną siłę zwinnego i rutynowanego handlowca z wprawnem obejściem się z lepszą klijentelą. Panowie, którzy mogą rzeczywiście sprostać wymienionym warunkom i wykazać się odpowiedniemi świadectwami, raczą się zgłosić z dołączeniem fotografji, z podaniem pensji do dw 770

Drogerji A. GAŁDYŃSKI, Toruń, ul. Szeroka 9.

15-ta Polska Państwowa Loterja klasowa

V klasa.

21 dzień ciągnienia.

Numery bez dołączonej liczby wygrały tylko stawkę.

Stawka 250 złotych.

(Bez gwarancji.)

0044 298 (300) 299 313 451 458 (300) 500 (400) 519 551 660 913 928 950 1361 (300) 597 (300) 599 600 651 680 714 807 862 963 2034 109 180 (300) 185 278 513 572 (500) 599 (3 000) 612 (1000) 708 880 905 3117 (300) 146 (300) 254 328 (300) 460 478 528 540 574 818 (300) 832 854 4088 313 318 (400) 334 489 736 (300) 834 838 881 893 905 921 953 5140 207 (300) 302 358 512 748 846 (300) 6009 017 (300) 046 104 513 541 627 780 (500) 855 907 7025 046 107 153 242 399 586 587 588 694 780 793 (300) 8073 (400) 176 236 (300) 288 (500) 373 389 408 447 471 479 537 548 605

Każdy może się wzbogacić

kupując los w największym i najszczęśliwszym kantorze Państwowej Loterji Klasowej nw 1794.95

„Nadzieja", Lwów, Sykstuska 6.

Główna wygrana

650000 zł

Ponadto wygrane po:

400000, 250000, 100000, 75000, 60000, 50000, 40000, 30000, 25000, 15000, 10000, 5000 itd.

Co drugi los wygrywa.

Setkom ludzi przynosi Państwowa Loterja Klasowa rok rocznie bogactwo i dobrobyt. Naszej kolekturze sprzyja stale nadzwyczajne szczęście. Przewiduje się brak losów, poleca się przeto zamawiać natychmiast. Na zamówienia wysyłamy losy oryginalne odwrotną pocztą załączając plan gry i nasz blankiet P. K. O. na bezpłatną przesyłkę należytości. Ceny losów. **Ćwiartka zł 10—, połówka zł 20—, cały los zł 40—.**

W tem miejscu wyciąć i przesłać wypełnione w liście.

KARTA ZAMÓWIEŃ K. P.

Do „NADZIEJI", Lwów, Sykstuska 6.

Niniejszem zamawiam do I. klasy Państw. Loterji Klasowej: ..... losów całych po 40 zł. ..... połówek po 20 zł. ..... ćwiartek po 10 zł. Należytość złotych ..... uiszczę po otrzymaniu losów blankietem P. K. O. przez firmę razem z losami przesłanym

Imię i nazwisko: .....

Bliższy adres: .....

717 735 757 768 777 819 865 866 875 881 952 9102 (300) 405 423 596 635 808 819 896 910 957.

10097 172 (400) 184 (300) 227 (300) 268 303 551 583 650 668 687 764 802 (300) 873 981 11036 048 085 154 (300) 281 421 437 (400) 488 512 649 676 880 904 12042 (400) 110 141 522 524 558 (300) 614 (400) 631 842 960 13036 (300) 040 (300) 069 085 160

Chcesz wygrać

650 000 złotych

to kup natychmiast los w najszczęśliwszej kolekturze

Władysława Billerta,

Poznań, św. Marcin 19.

Co drugi los wygrywa.

Ogólna suma wygranych około 20 milj. zł

Cena: ¼ losu 10, ½ losu 20, cały 40 zł

Proszę zażądać bezpłatnie plan i przepisy Loterji Państwowej. zw 18 917

207 244 308 533 572 882 (300) 945 14037 050 095 (600) 213 254 264 323 408 509 615 813 943 (1000) 15015 147 347 (300) 529 731 900 924 935 16103 120 210 (400) 416 452 495 507 827 935 955 17101 230 387 391 468 501 599 (300) 619 648 649 (300) 674 (300) 730 931 (5 000) 934 18092 096 099 192 (3 000) 231 245 (300) 350 390 (300) 528 546 683 903 908 19038 132 287 352 411 413 (300) 439 (300) 469 493 (300) 601 690 827 833 946.

20026 031 062 147 197 (2 000) 251 332 335 349 426 490 558 596 681 722 845 (500) 949 (300) 21056 090 201 307 465 552 670 680 686 753 757 979 (300) 22023 034 045 526 940 946 23043 188 227 327 348 371 401 452 583 619 (500) 662 691 (300) 736 850 851 878 972 24005 (500) 058 071 096 (300) 323 465 473 (300) 480 (300) 647 (300) 662 705 754 826 (300) 849 875 (300) 881 25129 355 468 474 776 851 911 924 997 26004 110 488 (300) 534 555 652 (300) 711 735 773 27001 044 100 108 117 128 231 444 (600) 456 (300) 488 508 686 (300) 722 839 28227 (2 000) 271 (300) 366 380 (300) 384 433 536 658 718 843 967 978 (300) 29029 190 (300) 227 354 369 419 464 526 626 (400) 331 702 766 806 847 914 945.

30006 013 058 067 (300) 106 143 168 (300) 276 322 336 378 427 474 504 553 604 746 (400) 980 31169 (600) 203 (600) 376 476 578 594 596 (300) 796 897 956 981 32035 136 380 694 (300) 737 746 977 (300) 33015 024 043 088 124 (300) 196 209 220 (300) 267 343 451 584 839 34105 (300) 122 227 275 384 (400) 403 442 654 668 704 785 886 (400) 893 (300) 953 (300) 35017 062 (300) 068 435 658 781 882 923 934 36009 028 032 120 (400) 235 (400) 279 442 552 558 575 593 673 (300) 710 714 783 855 (500) 986 37020 218 256 338 357 402 502 594 746 (300) 856 954 961 38096 133 134 149 196 216 349 397 399 607 667 672 736 740 780 (300) 798 873 969 (600) 995 39015 021 146 (300) 202 279 336 365 411 440 667 686 769 (300) 831 836 840 949.

40019 152 401 440 501 527 (300) 528 (300) 570 881 898 922 942 979 41042 (400) 058 111 122 123 147 203 258 305 366 496 (300) 500 512 552 707 739 42072 089 101 186 217 240 300 400 421 428 731 843 856 885 939 987 43110 (300) 123 178 186 (400) 258 271 317 376 435 487 735 (300) 783 821 (300) 915 44026 068 167 188 216 408 (300) 457 486 491 507 652 694 828 926 45002 245 341 407 485 505 557 726 922 965 (300) 46005 050 079 115 (300) 116 142 172 458 (300) 464 (300) 491 533 (300) 622 654 671 725 815 47216 407 473 524 647 661 764 (300) 779 (1000) 825 874 48021 115 (300) 148 (300) 636 740 (5 000) 855 977 49018 041 082 150 153 323 381 469 869 879 933.

50123 (300) 323 606 719 875 (400) 998 (300). 51054 134 149 586 655 (600) 678 694 (400) 700 831 913 996 997. 52007 (500) 025 075 109 135 (400) 174 203 223 300 361 412 532 622 (500) 787 (600) 793 867 948 (300). 53040 064 127 200 211 240 305 (400) 409 500 573 630 674 880 898 938 978 (300). 54097 103 245 (1000) 323 344 403 520 538 705 710 (300) 715 721 779 781 848 (300) 946. 55002 087 104 (500) 147 289 313 322 (400) 383 (500) 451 543 559 721 814 867 (400) 892. 56018 057 (300) 085 167 216 227 890 (400). 57011 077 191 199 203 (500) 232 352 415 456. 58192 280 (300) 401 (300) 423 544 613 879 (300) 989. 59214 342 402 466 584 602 715 793 819 837 995.

60006 264 (300) 308 316 369 (300) 441 (300) 459 473 (300) 494 511 571 594 626 (300) 779 846 855 863 915 955. 61289 297 328 394 396 510 (600) 608 (300) 651 680 671 757 783 (500) 995. 62082 110 152 (600) 158 (400) 283 366 396 411 465 530 546 571 649 656 (300) 709 745 812 939 945 971. 63010 017 (300) 043 053 116 281 386 393 513 (300) 643 748 857 882 945 958 986 987 (300). 64162 298 305 323 (300) 371 (300)

Najstarsza Kolektura

Loterji Państwowej A. Kędziora

w Poznaniu przy ul. Sierocej 5/6.

poleca: zw 13 913

Losy do I. kl. 16-tej Loterji Państw.

po znanych cenach. Wysyła się losy do wszystkich miejscowości w Polsce.

489 612 682 777 813 (300) 853 877 929 968 65379 484 521 (400) 666 710 787 806 850 (300) 851 (300) 937. 66064 (400) 174 (400) 207 218 320 (300) 417 580 869 985. 67054 (400) 074 076 (400) 151 217 229 243 261 263 311 522 535 538 592 621 702 (500) 750 851 915. 68042 075 111 146 169 335 345 348 360 (500) 471 499 549 (300) 715 866 936 966. 69000 (400) 006 (300) 054 128 258 289 (400) 563 (3000) 745 883 (300) 917.

70020 089 133 141 436 530 596 612 687 726 793 842 886 (500) 902. 71012 (600) 018 (500) 104 249 284 (300) 342 (300) 354 (300) 431 481 493 570 832 836 (300) 895 941 (300) 948. 72068 128 152 (300) 242 296 318 421 538 586 596 (300) 657 (400) 673 727 951. 73047 (600) 086 114 124 163 379 398 421 545 (300) 615 662 672 687 696 (300) 735 888 972 974. 74069 074 244 246 255 272 (500) 331 (300) 365 577 827 830 (300) 854 895. 75072 139 194 243 296 (1000) 450 469 516 519 (10 000) 579 (300) 697 743 990. 76033 047 056 104 219 (400) 382 530 (1000) 651 668 690 (300) 693 (2000) 696 (400) 762 770 850 868 890 (300) 918 951 964. 77042 068 171 168 487 791. 78022 037 087 143 (300) 276 424 505 (400) 557 585 602 (1000) 624 (300) 703 715 (400) 723 756 829 909 930. 79106 157 177 218 284 296 418 723 900.

80068 264 (600) 281 335 369 391 405 548 571 646 711 774 879 905 925 (1000) 949 960. 81000 (400) 005 314 327 532 636 642 676 886 (2000) 970 984. 82026 038 073 076 167 207 781 798 803 (300) 813. 83085 145 360 372 (1000) 610 746 (300) 869 892 (300) 981 986 996. 84061 128 163 186 203 (400) 204 234 (600) 242 285 340 456 476 528 536 735 889 918 924 (300) 985 (400). 85129 196 589 (300) 603 723 737 759 768 842. 86064 171 231 270 318 409 537 (300) 540 570 594 (2000) 595 719 (300) 838 950. 87099 174 (300) 221 305 320 401 631 (300) 758 801 (10 000) 831 841 905 956 984. 88009 (300) 103 111 272 (300) 307 398 440 596 616 648 (300) 708 793 822 834 (300) 991 (500). 89001 378 419 (500) 496 548 682 717 901 931 942.

90000 (600) 012 (400) 030 047 088 096 351 394 426 435 454 (300) 494 (600) 510 530 (300) 576 (5000) 579 607 688 732 795 884 885 (300) 896. 91270 (300) 451 471 490 511 686 (400) 738 811. 92034 060 131 212 491 736 757 775. 93085 (2000) 090 153 (300) 322 334 (500) 345 347 360 453 574 (300) 575 695 752 846 950 960 962 966. 94018 111 (300) 135 149 211 419 491 600 809 881 922 977 (300) 991 (300). 95140 308 (300) 337 358 386 394 421 (400) 512 (600) 560 730 745 808 (300) 963. 96075 097 180 217 316 387 503 892 938 (400) 957 97114 157 (2000) 191 264 278 605 916 921 98011 068 156 170 206 357 518 855 927 (300) 969. 99032 137 150 169 190 368 395 433 (300) 434 503 (300) 585 623 685 698 (400) 719 796 (300) 892 926 986 (300).

100017 032 039 040 (300) 281 287 349 431 537 758 773 775 865. 101150 228 240 (400) 279 303 322 (300) 416 476 (500) 487 516 535 537 659 692 (400) 709 729 791 798 (400) 919. 102129 148 181 241 261 277 344 400 547 771 828. 103024 (400) 147 158 262 353 543 (400) 549 (500) 567 577 583 (300) 623 847 890. 104089 142 157 163 257 293 415 459 476 665 702 757 771 796 849 887.

Losy I. klasy

15 Polskiej Loterji Państwowej

są już do nabycia.

Główna wygrana 650 000 zł

co drugi los wygrywa.

Ceny losów: ćwiartka zł 10,— połówka zł 20,— cały los zł 40,—

Zlecenia listowe załatwiam odwrotnie.

S. CENTOWSKI, kolektor

Poznań, Al. Marcinkowskiego 5

telefon 2494 — Nr. P. K. O. 203154. zw 18367/9

Tel. 29-96. Tel. 29-96.

Największy specjalny dom i fabryka odzieży męskiej i dla chłopców.

NA NADCHODZĄCY SEZON ZIMOWY

POLECAM NASZĄ ODZIEŻ

dla dorosłych, młodzieńców i chłopców, która oprócz starannego wykonania i dobrego kroju odznacza się TANIOŚCIĄ i TRWAŁOŚCIĄ.

Niezmiernie wielki wybór ułatwia wielce zakup.

Ściśle stałe ceny chronią każdego przed jakimkolwiek wyzyskiem!

Prosimy zwrócić uwagę na nasze okna wystawowe

W niedzielę i święta wystawa w całym lokalu! Pw 2150-0,8739

Dnia 2 września 1927 roku po południu o godzinie 3,30, zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, ojciec, zięć i wujek, ś.].

Ignacy Kupczyk

przeżywszy lat 40. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 4 września o godzinie 5 po południu z domu żałoby przy ul. Bydgoskiej 5.

W ciężkim smutku pogrążeni

żona z córką i rodziną.

zw 13 953

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

Dnia 1 września 1927 zasnęła w Bogu, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, nasza najukochańsza siostra i ciotka, ś. p.

z Figlów

Klara Chylińska

przeżywszy lat 69. Eksportacja zwłok odbędzie się z domu żałoby do kościoła parafjalnego w Wronkach, w poniedziałek, 5 września o godz. 10, poczem nabożeństwo żałobne i spuszczenie zwłok do grobu.

zw 13921

W ciężkim smutku pogrążona

Poznań, Boruszyn, Fabjanowo, Pomorze. **rodzina.**

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci naszego najdroższego męża, ojca i dziadka ś. p.

Józefa Kokocińskiego

odbędzie się w kościele św. Marcina

msza święta

dnia 5 września o godzinie 8,30 o czem zawiadamia

zw 13987 **żona z dziećmi.**

Samochód osobowy

BENZ 8/20 P. S. ze światłem elektrycznem tanio na sprzedaż. dw 754

Hugo Chodan,

dawn. Paweł Seler, **Poznań,** ul. Przemysłowa 23.

Skóra z foki

do sprzedania. Oglądać można Plac Wolności 11, skład. zw 13901

Przewielebnemu Duchowieństwu, Bractwu Kurkowemu, Centralnemu Związkowi Towarzystw Restauratorów, Towarzystwu Restauratorów w Poznaniu, Kołu Śpiewackiemu „Echo“ za przepiękny śpiew, Związkowi Pomocników Gastronomicznych oraz wszystkim, którzy oddali ostatnią przysługę naszemu ukochanemu mężowi i ojcu, ś. p.

Józefowi Stenzlowi

za nadesłanie pięknych wieńców i złożone liczne kondolencje składamy na tej drodze z głębi serca płynące

podziękowanie.

Pw 2265-35,331 **Wanda Stenzlowa wraz z dziećmi.**

Poznań, dnia 3. września 1927 r.
Pocztowa 23.

Aleksy Lissowski

właściciel firmy Karol Ribbeck, Hurtownia Win i Spirytualji pozwala sobie donieść najuprzejmiej swej Szanownej Klijenteli, że po przebudowaniu i gruntownej renowacji nastąpiło w dniu dzisiejszym poświęcenie i otwarcie lokali handlowych firmy przy ul. Pocztowej 23 i poleca się nadal łask. względom.

Pw 2268-35,338

Dnia 2 września r. b. o godzinie 7,40 po poł. zmarł po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy i najukochańszy mąż, syn, brat, zięć, szwagier i kuzyn, ś. p.

Roman Tojsa

w 31 roku życia. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 6 września r. b. o godzinie 9,30 w Rozdrażewie z domu żałoby, o czem zawiadamia Krewnych i Znajomych

w ciężkim smutku pogrążona

zw 13938 **żona i rodzina.**

Rozdrażew, Maciejew, Różopole, Bydgoszcz, Tryszczyn.

W piątek, 2 września 1927 r., zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, mój najdroższy mąż, nasz ukochany syn, brat i szwagier, ś. p.

Antoni Pieprzycki

przeżywszy lat 40. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 5 bm. o godz. 5 po poł. z kostnicy zakładowej w Kościanie, o czem donosi Krewnym i Znajomym

W ciężkim smutku pogrążona

zw 13951 **żona i rodzina.**

Poznań, Czempin, Leszno.

Dnia 2 września zmarł po krótkich cierpieniach, nasz ukochany syn i brat, bratanek, siostrzeniec i kuzyn, ś. p.

Edmund Szrajbrowski

w 18 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 4 bm. o godz. 4,30 z domu żałoby ul. Fabryczna 34a.

W ciężkim smutku pogrążona **rodzina.**

Poznań, Berlin. zw 13918 20

Kochane dzieci!

proszę zwróćcie uwagę rodzicom, że z rozpoczęciem nowego roku szkolnego najkorzystniej pokryjecie swoje zapotrzebowanie w czepeczkach, robótkach, pończochach, golfach i fartuszkach szkolnych w firmie Pw 2270-35,340

Stanisław Schulz

Stary Rynek

vis a vis przystanku autobusowego.

Dnia 1 września r. b. zmarł po krótkiej chorobie, ś. p.

Edmund Szrajbrowski

uczeń naszego przedsiębiorstwa.

Młodzieniec wzorowy, pilny i uczciwy.
Niech Mu ziemia lekką będzie.

Pw 2289-35,351 **C. Hartwig S. A.**
Oddział w Poznaniu.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę z domu żałoby przy ul. Fabrycznej 34a o godz. 4,30 po poł.

Dnia 31 b. m. zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Marcin Graff

Pogrzeb odbył się w sobotę, dnia 3 września w Śremie. rw 4292

Tow. Młodych Przemysłowców
Wypadek 106. **w Poznaniu.**

W drugą rocznicę śmierci ukochanego męża mego, ś. p.

Kazimierza Brownsforda

odbędzie się

msza św.

dnia 10 września 1927 o godz. 8, w kaplicy św. Józefa nw 1803

Helena Brownsfordowa

Poznań we wrześniu 1927 r.

Pracownia trykotaży

z wełny i jedwabiu
sweatry, kostjumy, ubrania dziecięce itp.
gotowe i na miarę

Wykonanie eleganckie, solidne. Ceny umiarkowane

ul. Chełmońskiego 8 II prawo
(dzwonek przy bramie szósty od dołu)

zw 13928

Dnia 2 września 1927 r., o godz. 10 przed poł zasnęła w Bogu, po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja ukochana żona, nasza najdroższa matka, ś. p.

z Szadzińskich

Helena Rzążewska

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 5 b. m. o godz. 17,30 po poł. z kaplicy Bożego Ciała w Dębcu.

W ciężkim smutku pogrążony

zw 13954 **mąż z dziećmi.**

Łaskawemu Panu Lisieckiemu za pomoc w czasie choroby, Szanownemu Personałowi firmy F. Lisiecki, wszystkim Krewnym i Znajomym za okazane współczucie i liczne wieńce, oraz wszystkim tym którzy raczyli wziąć udział w pogrzebie męża mego, ś. p.

Marcelego Podgórskiego

składam serdeczne

Bóg zapłać!

zw 13890 **Leokadja z Hoffmannów Podgórska.**

Nowe kursy

gry na fortepianie

Halina Malinowska, pianistka

b. prof. Państw. Konserwatorjum w Poznaniu i Konserwatorjum Wrocławskiego (Kurs wyższy, wirtuozowski i Seminarjum dla nauczycieli muzyki.)

Wpisy codziennie od godziny 1—3. zw 13890

ul. Sew. Mielżyńskiego 1, III. ptr.

Dnia 1 września o godzinie 19,45 zasnął w Bogu, opatrzony św. Sakramentami po krótkich lecz ciężkich cierpieniach mój najdroższy mąż, nasz najlepszy, najukochańszy i nigdy niezapomniany ojciec teść i dziadek, ś. p.

Józef Maciejewski

przeżywszy lat 68. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 4 września o godz. 15,30 z domu żałoby ul. św. Czesława 16, na cmentarz Wildecki.

Msza św. za spokój duszy odbędzie się w poniedziałek, 5 września o godzinie 7 rano w kościele OO. Zmartwychwstańców.

P 2288-35,352

Ciężkim smutkiem dotknięci

żona, dzieci, synowa, zięciowie i wnuki.

PIERWSZORZĘDNA PRACOWNIA

KRAWIECTWA i KUŚNIERSTWA DAMSKIEGO

wykonuje wszelkie prace w zakres ten wchodzące **z własnych i powierzonych** materjałów według **najnowszych kreacyj nadesłanych z Paryża,**
W. P. Klijentkom poleca się nadal do usług

Józef Jankowski,

krejczy firm Paryża i długoletni kierownik-modelista firmy Bogusław Herse.

zw 13925 **Poznań, ul. Rzeczypospolitej 3.**

Dr. W. Magowski

specjalista w chorobach ocznych

wrócił. Pw 2284-88,433

Ul. Działyńskich 9, II. *Tel. 15-76*

Leczn'ca Dr. Tarnawskiego

w Kosowie (za Kołomyją wsch. Małop.)

otwarta do połowy listopada.

Kuracja owocowa i uzupe'niająca po uzdrowiskach.

dw 797

Teatr Nowy

Dziś, jutro i pojutrze

„Perskie Oko"

humor, satyra, piosenki.

Początek o godz. 8. zw 13950

Piękna nadaje

różowo, młode, świeże oblicze, biała, aksamitna, miękka skóra i świeża cera. To wszystko nadaje tylko prawdziwe mydło liljowo-mleczne „ERGASTA".

Zważać na nazwę „ERGASTA", bo są bezwartościowe naśladownictwa. Do nabycia wszędzie. Gdzie niema wysyła się wprost z fabryki 4 kawałki za 5 zł franko za zaliczeniem lub poprzedniem nadesłaniu gotówki

Chemiczna Fabryka ERGASTA. C. Nagórski. Starogard (Pomorze.

WAŻNE

NA SEZON SZKOLNY!

Śpiewniki szkolne część I. i II.

zatwierdzone przez M. W. R. i O. P. dla szkół powszechnych i średnich,

Podręczniki do gry skrzypcowej

w opracowaniu prof. E. Jahnke,

Skrzypce uczniowskie, orkiestrowe i solowe

w najlepszym gatunku,

Altówki, wiolonczele, kontrabasy,
Smyczki oraz przybory do instrumentów smyczkowych.
Szkoły na wszelkie instrumenty muzyczne

poleca: Pw 2268-35,885

St. Pełczyński, Poznań,

ul'ca 27 Grudnia 1.

Na raty

miesięcznie 18 zł
pierwsza wpłata 36 zł

wąż 5 zł, opona 10 zł, kierownik 6 zł, widełki 6,50 zł, hamulec 2,50 zł, pedały 4 zł, pompa 2,20 zł, szprycha 5 gr, dzwonek 70 gr, klucz 30 gr. zw 13922

Adam Jandy

Poznań, ul. Wroniecka
przy Starym Rynku.

Wróciłem

Dr. med. Jarosz

Specjalista chorób skóry i pęcherza

godz. ord.: 10—12 i 4—6,30

Poznań, ul. Trzeciego Maja 5. Tel. 12-02

zw 13945/6

NA RATY

miesięcznie

18 zł

pierwsza wpłata **36,00 zł**

wąż 5 zł, opona 10 zł, kierownik 6 zł, widełki 6,50 zł, hamulec 2,50 zł, pedały 4 zł, pompa 2,20 zł, szprycha 5 gr, dzwonek 70 gr, klucz 30 gr.

Kromczyński

Poznań, Aleje Marcinkowskiego 5

obok poczty.

KURSY KIEROWCÓW SAMOCHODOWYCH

z okazji zbliżającego się sezonu

organizujemy specjalne kursy dla grup amatorów Pań i Panów obok kursów dla zawodowych szoferów

Kursy są pod doświadczonem kierownictwem, utrzymuje specjalny personel instrukcyjny liczne i rozmaite samochody i modele do praktyki

„BRZESKIAUTO" Sp. Akc. POZNAŃ

Szkoła przy ul. Jakóba Wujka 8 (plac Pr. Drwęskiego)

Telefon 40-57 zw 13942

Biuro czynne od 9—6 (święta 2—3)

Na prowincję wysyłamy rutynowanych instruktorów za poprzedniem porozumieniem.

Wróciłam

R. Maserakowa

Zakład hig. kosmetyczny

Masaże — kometyka twarzy — pielęgnacja włosów, ręki i stopy Kąpiele elektryczne i słoneczne za poradą lekarza

św. Marcin 74, tel. 39-96. zw 13907

Wróciłem

Dr. Pomorski

chirurgja i choroby kobiece zw 13860/1

powrócił.

Plac Świętokrzyski 4. **12—1, 3—4**

Klinika prywatna.

Z trudnej sytuacji

wyjdzie każdy zwycięsko przez tani zakup!

HURT. ARTYKUŁY HURT.

SZKOLNE i BIUROWE

Wszelkie artykuły piśmienne

Stalówki — ołówki — gumy

Najlepsze źródło zakupu dla odsprzedających

„SEGROBO" T. z o. p. Bydgoszcz

w domu Hotelu Gelhorn, Dworcowa 39.

Pw 2282-63807

Wróciłem

Jaworowicz

lekarz-dentysta

pl. Wolności 9. ***Telefon 37-67***

godziny przyjęć 10-1, 3-5½. dw 710

MIÓD

prawdziwy pszczelny

wysyła za zalicz. wraz z portem i opakowaniem w beczułkach brutto:

deserowy, jasny
10 kg 47 zł 5 kg 25 zł

hreczany, podolski
10 kg 27 zł 5 kg 15 zł

„PSZCZOŁA"

Spółdzielnia Pszczelarzy

Lwów, ul. Kopernika 20

(w red. „Bartnika Postępowego")

dw 547

Koresp'ondentka

znająca język niemiecki, książkowość i stenografje, potrzebna od 1. 10. Zgłoszenia z odpisem świadectw do ekspedycji Kurjera pod **zw 13887**

MANIKURZYSTKĘ FRYZJERKĘ

do pierwszorzędnego zakładu w centrum na bardzo dobrych warunkach zaangażuję. Oferty Kurjer **zw 13916**

Fryzjer

damski, dobra siła, na bardzo dobrych warunkach do pierwszorzędnego zakładu w centrum potrzebny. Oferty Kurjer **zw 13915**

Dr. Czesława Sawicka-Franke

wróciła. zw 13899

Górna Wilda 13. **Przyjm. 4—6.**

Wyciąć! **Przechować!** **Wyciąć!**

WINO DOMOWE

o szlachetnym bukiecie i sile oryginalnego Tokaju, Burgunda, Malagi, win reńskich i innych odmian a nawet szampanie, można w tani sposób sporządzić w każdym domu bez żadnego kłopotu z każdego owocu przy zastosowaniu

drożdży winnych rasowych „Vierka T"

Podręcznik

„Wino domowego wyrobu"

pouczający o praktycznem sporządzaniu win oraz wszelkie przybory do domowego wyrobu wina nabyć można w każdej aptece i drogerji, gdzie się zwrócić się wprost do firmy

Artur Engeldhardt, Poznań, św. Marcin 22

Telefon 10-31. zw 13943

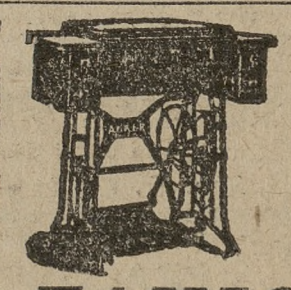

Kurs hartowania gratis. Ozdoba mieszkania. Bardzo praktyczne.

TANIO

ponieważ w mieszkaniu i na raty, oddaje maszyny do szycia I. klasy. Pw 1841-33,68

T. KONIKIEWICZ

Poznań, plac Nowomiejski 1a parter, prawo Wykonujesię. również wszelkie repara cje

---

Wróciłam

Dr. med. Donat

Św. Marcin 41 — Telefon 1804

Przyjmuję od 9—10,30 i od 4—6

Pwp 2242-35,282

Polecamy!!!

Uspulum zaprawę nasienną.
Kamień niebieski.

Wszelkie artykuły do przyrządzania wina domowego.

Mydło do czyszczenia siodeł.

Drogerja Warszawska

Poznań, ul. 27 Grudnia 11.
Tel 20-74. zw 1785

Technik

z ukończoną szkołą budowlaną **z działu budownictwa naziemnego,** mający poza sobą dłuższą praktykę, potrzebny zaraz względnie od 1. października r. b. do Poznania. Zgłoszenia z dołączeniem życiorysu oraz odpisu świadectw skierować należy do

Urzędu Wojewódzkiego,
Wydziału Robót Publicznych w Poznaniu

zw 1717

Zofja Fedyczkowska

artystka opery

udziela **lekcyj śpiewu** oraz **przygotowuje partje** (wyłącznie Panie.) zw 13800

Zgłoszenia **Wyspiańskiego 15. Telefon nr. 61-52** godz. 4—6 po południu.

Ford

SAMOCHÓD otwarty, używany, gotowy do jazdy, za 2000 zł na sprzedaż. Zgłosz.

„PRAGA" Automobile - Poznań,

Garaż ul. Jak. Wujka 23
(narożnik Przemysłowej).

zw 13908

Lekcyj gry na fortepianie

udziela

MARJA GNIATCZYŃSKA, pianistka

z dyplomem konserwatorjum w Lipsku, była nauczycielką konserwatorjum w Kilonji

ul. Słowackiego 8, I., przyjm. od 3—4.

zw 13888

Piekarnia

prosperująca z urządzeniem, składem i wolnem mieszkaniem, większe miasto powiatowe w Poznańskiem z dłuższem kontraktem za 3250 zł **do odstąpienia.** Również nabyć można całość domu 2-piętrowego, wjazd podwórze, chlewy, wartości 40,000 zł, wpłaty 30 000 zł, reszta podług umowy, lub połowę nieruchomości przy wpłacie 15,000. Zgłoszenia do Kurjera pod **dw 799**

Wielka Parowa Pralnia Bielizny

Holandja

Rynek Śródecki nr. 15 — Telefon 2452

Tanio! taniej niż wszędzie, taniej nawet niż w domu!

Szybko! Na specjalne żądanie wykonuję zamówienia w ciągu 24 godzin.

Wykwintnie Dzięki udoskonalonym maszynom do prania, bielizna po wyjściu z Holandji wygląda jak nowa.

Wygodnie Na wezwanie posyła po brudną bieliznę a po wypraniu dostawia ją do domu bez dodatkowej opłaty.

Oszczędnie, gdyż nie niszczy wcale bielizny płocząc mechanicznie, bez tarcia, bez chlorku i tylko przy pomocy wody, pary i mydła.

Higjenicznie Każdą partję bielizny podczas prania, sterelizuje się w wrzącej wodzie pod ciśnieniem pary.

Przyjmuję i funtową bieliznę na mokro i sucho.

Całkowita odpowiedzialność w razie zamiany lub zagubienia bielizny. dw 787

Ryż, mąkę amerykańską,
płatki owsiane z młynów The Quaker Oats Company, Chicago,
smalec i słoninę amerykańską Armoura i Morrisa,
oliwę Soya
herbatę, kawę, korzenie i kakao
oferują o ładunkach wagonowych i mniejszych na dogodnych warunkach

Lambert i Krzysiak,

Gdański Handel Zamorski S. A.
Gdańsk, Karrenwall 8. zw 13909
Adr. Telegr. „Lambrobalt". Tel. 274-41.

Hurtownia towarów farmaceutycznych i drogeryjnych

poszukuje zaraz zdolnego, dobrze poleconego

drogerzysty

Zgłoszenia do Reklamy Polskiej, Poznań, Aleje Marcinkowskiego nr. 6, pod „F. 2115" zw 13 947

Do pierwszorzędnego magazynu sukien i okryć damskich w Poznaniu jest zaraz **potrzebna samodzielna**

DYREKTRYZA

o dobrym guście i pewna w przymierzaniu. Oferty wraz świadectwami i wymaganiem do ekspedycji Kurjera Poznańskiego **dw 775** a

---

Biura moje przeniosłem

z ul. Pocztowej nr. 11 **na ul. 27 Grudnia nr. 16,** parter. dw 795/6

Dr. A. Chłapowski, adwokat.

PNEUMATYKI

najprzedniejszych fabrykatów poleca:

„BRZESKIAUTO" SP. AKC.

POZNAN, ul. Dąbrowskiego 29.
Telefon 63-23, 63-65, 34-17. Telefon 63-23, 63-65, 34-17.
zw 13 948

Książkowy

(lub książkowa) biegły bilansista znajdzie stałą posadę. Pisemne zgłoszenia wraz z kopjami świadectw złożyć proszę w biurze **ulica 27 Grudnia nr. 9.**

Centrala Dywanów
KAZIMIERZ KUŻAJ

zw 13861

PRACOWNIA „SUKIEN

S. MORAŃSKIEJ

ul. Kossaka nr. 18 (Łazarz). Telefon 6639
otwarta po przerwie wakacyjnej
poleca zw 13 904
NAJŚWIEŻSZE NOWOŚCI JESIENNE.

Kupię

motor elektryczny

2-konny, 440 volt, stały prąd, obrotów około 1500, bez rozrusznika. Oferty z podaniem ceny skierować do Kurjera Pozn. **zw 13929**

Poszukuje się

handlowca

pana, obeznanego z branżą wódek i win, zarazem biegłego

książkowego-bilansistę

i korespondenta w języku polskim i niemieckim na stanowisko

kierownicze

Panowie mający dłuższą praktykę w fabryce wódek zechcą nadesłać swe zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem referencji do Biura Ogłoszeń „PAR", Al. Marcinkowskiego 11 pod **nr. 35.346** Pw 2283-35,346

Wielki wybór! **ŻURNALE** Tanie źródło!

mód, najnowsze od najskromniejszych do najwytworn. można otrzymać tylko u

B-ci Sobczak,
Poznań, Cieszkowskiego 9, parter, lewo.
zw 13924

Na sprzedaż:

Benz motor naftowy leżący 16 m. k. z 2 tarczami zap.
Dynamo typu H. N., 80 A. E. G., 230/320 wolt, 7 KW obroty — 1700 2080 z regulatorem. Pw 2279-68,804
Tablica marmurowa z wszelkiemi instrumentami.
Bateria 122 naczyń szklan., I 3 w I 2, 81 amp. godz., 27 amp. prądu wyład., zbudow. wrzesień 1926 r., fabryk. Akk. Fabrik A. G., Berlin.
Transmisja z 5 konsolami, tarczami i pasami.
Pumpa (Kühlwasserpumpe) z 1 cbm, basenem, rury itd.
Cały zakład przedstawić można w zapędzie. Na życzenie przejmuje się przebudowanie i nowozbudowanie. Zapłata przy rozbiorze. Zgłoszenia uprasza się pod

Walter Bersuch, Tiegenhof-Danzig.

Książkowa(y)

młodsza, władająca językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie, pisząca biegle na maszynie „Underwood", najchętniej z branży obuwia, **potrzebna** zaraz.

„Marko", Wały Zygmunta Augusta 1.
zw 13982

Baczność ziemianie!!

W czwartek, dnia 8 września r. b., o godz. 10,30 rano odbędzie się

konkurs różnych kopaczek do kartofli

w majętności Chwałkowo, powiat i stacja Środa na który najuprzejmiej się zaprasza. Na konkursie tym będzie obecny p. Profesor Dr. Świeżawski, który specjalnym aparatem dokładnie wymierzać będzie siłę pociągową, aby PP. Ziemian przekonać o najlepszej i najsprawniej działającej kopaczce. Po pracy każdej kopaczki zbada się pracą ręczną procentową ilość pozostawionych po maszynie w ziemi kartofli. Pw 2264-35.327

Nitsche i S-ka, fabryka maszyn rolniczych
w Poznaniu, ul. Kolejowa 1—3.

KARPACKIE WOŁY ROBOCZE

rasy bawarskiej (Simenthaler) dostarcza każdą ilość na dogodnych warunkach płatności, lub zamienia na tuczone bydło i t. d.

Czesław Rzeszewski, Janikowo
pod Inowrocławiem. Telefon 17.

Zastępca mój: Firma W. Gregorowicz, Poznań, ul. Ogrodowa 16
telefon 22-21. zw 13 926

Inżynier warsztatowy lub technik

z długoletnim doświadczeniem i znajomością odlewnictwa przez Fabrykę Maszyn i Odlewnię Żeliwa w Wielkopolsce **poszukiwany.** Mieszkanie 4-pokojowe stoi do dyspozycji. Zgłoszenia przyjmuje ekspedycja Kurjera Pozn. pod **dw 793**

SAMOCHODY

4/20	FIAT 4-osob. kryty	10/30	N. A. G. 6-osob. otw.
6/21	„ 4-osob. otwarty	11/30	CHEVROLET 4-osob. otw.
6/28	„ Grand Sport	12/34	STEYR 6-osobowy otw.
9/31	„ 6-osobowy otwarty	9/31	FIAT wysyłkowy
14/40	„ 6-osobowy otwarty	4/15	SALMSON 3-osob. otw.
14/40	„ 6-osobowy kryty	4/15	RENAULT 4-osob. otw.
19/75	„ 6-osobowy kryty		FORD karetka
10/30	PROTOS 6-osob. otw.		zw 13944

w stanie używanym lecz beznagannym poleca jako nadzwyczajne kupna okazyjne

„BRZESKIAUTO" Sp. Akc., Poznań, Dąbrowskiego 29
Szkoła szoferów — Garaże — pl. Drwęskiego 8.
Telefony: 6365, 6323, 3417
Częściowa spłata stosownie do umowy.

5-pokoj. mieszkania

ewtl. 4 lub 6-pokojowego. poszukuje sędzia z Poznania. Czynsz na 1—2 lat naprzód. Światło elektr., komunikacja z miastem dogodna. Zgłoszenia pod **zw 13905** do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Uczeń kupiecki

z odpowiedniemi kwalifikacjami do mego biura handlowego może się zgłosić. Oferty, tylko pisemne z życiorysem

Jan Kajewski, skrzynka pocztowa 85.
zw 13916

Ekspedjent

rutynowany z pierwszorzędnem poleceniem **może się zgłosić**

W. DROŻYNSKI, skład blawatów
Poznań, Stary Rynek nr. 66
Pw 2269-35,843

Poważne przedsiębiorstwo Przemysłowo-Handlowe poszukuje dzierżawy

UBIKACJI

o wielkości ca. 800 metrów kwadratowych, (może być również spichrz) o ile możności z bocznicą kolejową, lecz niekoniecznie. Okolica obojętna, może być również Główna lub inna miejscowość sąsiadująca z Poznaniem. Pośrednicy niewykluczeni. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zw 13843**

Stenotypista (ka)

polsko-niemiecki, znający oba języki i stenografujący po polsku i niemiecku, poszukiwany jest na wyjazd do wielkich Zakładów Przemysłowych w Zagłębiu Dąbrowskiem. Oferty składać pod **„Zdolny" do „PAR", Bydgoszcz,** Dworcowa 72. Pw 2276-63,799

Poszukuje się

siły biurowej

obeznanej dokładnie z korespondencją, stenografją i biegłem pisaniem na maszynie. Reflektanci stanu wolnego, rel. rzymsko-kat., zechcą swe zgłoszenia wraz z curriculum vitae nadsyłać do ekspedycji niniejszego pisma pod **zw 13933**

Kopalnia złota

KAWIARNIA z pełnym wyszynkiem

z większem mieszkaniem przy pryncypalnej ulicy z powodu objęcia majątku ziemskiego, zaraz lub później **do sprzedania. Konces ja odbiorcy zapewniony.** Do objęcia potrzeba conajmniej 50 000 zł. Oferty do Kurjera pod **zw 13931**

18 rasowych czarnopstrych, dominjalnych na pastwiskach wychowanych

BUHAI

zw 13934

od 9 do 11 ctr. na chów i do tuczenia sprzedam korzystnie.

KOZŁOWSKI, Leszno, Dworcowa 56, telef. 25.

Wyprzedaje

z wolnej ręki codziennie od godz. 9 rano do 6 wieczorem na Giełdzie handlowej, ul. Stawna 13, przy ul. Wronieckiej po każdej możliwej cenie pozostałości z licytacji: zw 13936/7

pokój męski z klubami, kanapy, stoły, stoliki okrągłe, garnitur trzcinowy (stół 2 krzesła), **zegary ścienne regulatory, branzoletki, maszynki, zegarki kieszonkowe srebrne i złote, obrączki ślubne, papierośnice srebrne, łyżki, książki powieściowe, kilimy, rozm. lampy elektryczne, lampa gazowa na biorko, futra męskie, ubrania płaszcze męskie, materjały, partję obuwia damskiego, skrzypce, szafy żelazne, biurko z nadstawką żelazną** (w kształcie masywnej szafy żelaznej). **regały rozmaite, szafy zwyczajne wagę decymalną, wirówkę, gaźnik mały, motor elektryczny 1/2 konia, płyty ebonitowe, sztucer, aparat kinematograficzny dla dzieci, 2 aparaty fotograficzne, etażerka do nut, kompas szafa kuchenna, 2 zielone fotele, 8 szafek oszklonych skrzynię herbaty Ceylon Peckoe, 300 paczek herbaty „Teekanne", partję grzebieni** i wiele innych przedmiotów.

Wojciechowski, ul. Stawna 13, tel. 28-08.

Sprzedaż spadkowa

W środę, dnia 7 września 1927 r. o godz. 10-tej przed poł. odbędzie się **licytacja sprzętów pokojowych i kuchennych przy ul. Wrocławskiej nr. 16.** nw 1786/87

Magistrat VIII/1.

(—) Ratajski. (—) Nowicki.

W drodze przetargu rozpisuje się **dostawę mięsa, wyrobów mięsnych jak i pieczywa dla Szpitala Miejskiego** za czas od 1. 10. 1927 do 30. 9. 1928. Oferty należy złożyć do dnia 10 września 1927 rano o godz. 9-tej w Inspekcji Szpitala Miejskiego. Warunki dotyczące ofert a dalej warunki dotyczące dostawy można przejrzeć lub otrzymać za opłatą w Inspekcji powyżej podanej.

Poznań, dnia 2 września 1927. nw 1804/05

Magistrat IX/I. (-) Dr. Szulc.

PRZETARG OFERTOWY

Wydział Powiatowy we Wrześni odda przy budowie Szpitala Powiatowego

1. Prace blacharskie
2. Instalację światła elektrycznego.

Szczegółowe kosztorysy ofertowe można otrzymać za opłatą 2 zł w Powiatowym Urzędzie Budownictwa, Starostwo pokój 22.

Zapieczętowane oferty z napisem „Oferta na prace blacharskie" — „Oferta na instalacje świetła elektrycznego" należy złożyć w terminie do 12 września r. b.; w którym to dniu o godzinie 12-tej nastąpi otwarcie ofert w obecności ewentualnie przybyłych oferentów.

Wydział Powiatowy zastrzega sobie prawo wolnego wyboru oferenta wzgl. nieuwzględnienie żadnej z złożonych ofert.

Bliższych informacyj udziela Budowniczy Powiatowy w godzinach urzędowych. L. dz. 2233/27 U. B.,

Września, dnia 1 września 1927 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

Charkiewicz, starosta. dw 792

OGŁOSZENIA DROBNE

Napisowy wiersz tłusty 30 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Dwułamowa średnica strony: milimetr 100 groszy.

Znak oferty (na przykład: z 18924, a 2735, d 4790 i t. d.) = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

SPRZEDAŻE

ZARĘCZYNOWE

pierścionki, ślubne obraczki podarki narzeczonym polecam wielki wybór po przystępnych cenach Fachowa obsługa własny warsztat. Chwilkowski. Poznań, św. Marcin 40 zdw 10 559/60

GOŚCINIEC

i piekarnia, skład kolonjalny, sala, wielka wieś, gdzie pracuje 300 robotników obrót miesięczny 40 000 zł, z ważnych powodów natychmiast za cenę 50 000 zł do sprzedania. Oraz kilkanaście innych gościńców poleca Kwiatkowski, Gniezno, Lecha 4, telefon 362. nw 1705.

HOTEL

pierwszorzędny w większem mieście, gdzie wojsko centralne ogrzewanie jedyny ogród koncertowy, przy wpłacie 60 000 zł do sprzedania. Oraz kilkanaście innych hoteli poleca Kwiatkowski, Gniezno, Lecha 4, telefon 362. nw 1703.

MEBLE

najtaniej poleca Kałkus, Wrocławska 19 zdw 07 614

NA RATY

i za gotówkę meble najtaniej poleca Szprynger, ul. Wielka 13. Pw 1603-033.45.

MEBLE

Mam gotowe szafy szyfonierki, łóżka angielskie daszkowe, orzechowe, polerowane wszelkiego rodzaju. Mistrz stolarski Andrzej Ludkiewicz, Buk ul. Św. Rocha 4 nw 1780.

AUTO

bardzo dobre na tury albo autobus sprzedam tanio lecz spiesznie. Zgłoszenia cukiernia M. Nowicki, 27 Grudnia 1. zdw 10 059

SKŁAD

kolonjalny z towarem i urządzeniem jednym pokojem, przy najruchliwszej ulicy, z powodu kupna własności bardzo tanio sprzedam. Nowicki, Buk, Pniewska nr 10 zdw 10 090

2 DOMY

na sprzedaż w mieście powiatowem, przy głównej ulicy. Duży ogród, podwórze, chlewy, stajnia. Stosowne na każde przedsiębiorstwo. Przy kupnie wszystko wolne. Agenci wykluczeni. Zgłoszenia: Rażna, Kanałowa 10. zdw 10 118

MAJĄTEK

550 mórg uroczo położony, zabudowanie pierwszorzędne willa 8 pokoi, parkiem otoczona, inwentarze kompletne, parówka stacja komunikacja I klasy, Poznań 35 km, cena 210 000, wpłaty 160 000. Górny, Gniezno, Lecha 12, tel. 298 zdw 10 129

CEGIELNIA

1 500 000 produkcji rocznej, 40 mórg ziemi bogatej w glinę, zabudowania I klasy, dwór 8 pokoi, światło elektryczne, wodociągi przy większem mieście bez konkurencji 90 000, wpłaty 65 000 Górny, Gniezno, Lecha 12, tel. 298 zdw 10 130

FOLWARK

320 mórg buraczanej, ogród 350 drzew, zabudowanie masywne, dworek 6 pokoi 9 koni 20 krów, 30 świń, parówka położenie cudne, stacja szosa, 18 km Gniezno 140 000, wpłaty 90 000 — Górny, Gniezno, Lecha 12, tel 298 zdw 10 131

„BRIC à BRAC"

Kupno i sprzedaż rozmaitych mebli antyków porcelany oraz innych rzeczy Podgórna 10, telefon 12-75. Pw 1604-0.3717

UBRANIE

smokingowe, zupełnie nowe i 2 męskie futra korzystnie do nabycia St. Jonek, ul. Półwiejska nr. 4, front. zdw 10 322

SPRZEDAM

tanio 2 beczki oleju maszynowego. Wskaże Kurjer zdw 10 256.

CUKIER

puder cukrowy ryżowy, syropy karmelkowe sól sodę i konserwy jarzynowe poleca po cenach bardzo przystępnych Piotr Michałowicz Poznań ul. Szyperska 14/15 Telefon nr 28-81 i 28-82 Wykonuje przemiały artykułów spożywczych i kosmetycznych bardzo precyzyjnie. Pw 1402-0.3816

KUPNO

Komis — Sprzedaż mebli, fortepianów pianin, dywanów, maszyn do pisania i do szycia, obrazów porcelany, szkła, kryształów oraz wszelkiego rodzaju antyków „Widokol" Półwiejska 2. Pw 1614-33.140

GOSPODARSTWA

majątki, kamienice, wille, domki, składy młyny piekarnie, rzeźnictwa, sprzedaje i wydzierżawia, także poszukuje takowych biuro „Informator" plac Nowomiejski nr. 10a, Telefon 41-83 Pw 2156-0.3836

FUTRA

sprzedaje tak tanio że jeśli kto u mnie nie kupi to nigdzie. K. Dobrowolska św. Marcin 1. „Uwaga na adres" zdw 07 997

KOŃ

młody na sprzedaż. Chwaliszewo nr. 13 zdw 09 647.

OKAZJA!

Zupełna wyprzedaż modnego obuwia. 1 000 par, z powodu zwinięcia składu, ceny bardzo niskie. Magdziarz, Dąbrowskiego nr. 35/37, Jeżyce. zdw 09 893.

GOSPODARSTWO

20 mórg, prywatne, ziemia pszenno-buraczana, 2 morgi łąk, zabudowanie wszystko murowane, jeden koń 4 sztuki bydła, świnie i drób, martwy kompletny, od miasta 5 klm, bez żadnych długów, cena 15 000 zł. Oprócz tego setki innych poleca Dom Rolniczo-Osadniczy, Września, ul. Poznańska 15. zdw 09 208

OKAZJA!

Sprzedam tanio 400 tuz. obcasów gumowych fasonowych (flekowych) i 800 tuz. obcasów gumowych okrągłych oraz formy stalowe do wyrobu takowych w ilości około 900 sztuk. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod dw 781.

KUFER

sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 10 329.

FUTRA

wielki wybór, na odpłaty, gotówka taniej. Św. Marcin 45. Magazyn futer przy Gwarnej. nw 1802

SPRZEDAM

w Gdyni blisko morza parcele 1 750 kw. mtr. po 11 zł. czyli za pół obecnej obiegowej wartości. Żuromski, Sew. Mieżyńskiego 2. dw 780

URZĄDZENIE

do składu konfekcji, składające się z dwóch wielkich białych szaf z lustrem, oszklonych i stołu — Gdzie? wskaże Kurjer zdw 10 362

ŚWIŃ

150 sztuk wagi 80—120 kilo sprzeda Mleczarnia Górski, Toruń, Chełm, Szosa 76. Tel. 212. Pw 2257-64.431

MASZYNĘ

damską tanio sprzedam, Góral, Rybaki 21a zdw 10 356

SKŁAD

delikatesów, wyrobów tytoniowych, z mieszkaniem 2 pokojowem, przynal. zaraz za gotówkę do sprzedania. — Adres wskaże Kurjer zdw 10 361

WYPRZEDAŻ

robót trykotarskich: sweatry, pelerynki, szale, kapelusze itd. — Kwiatowa 13, III piętro, prawo godz. 10—3. zdw 10 362

WIALNIE

ziarnowe (aspiratory), używane, dobrze utrzymane na sprzedaż. Młyn Ziemiański Sp. Akc., Poznań Starołęka. zdw 10 365

SYPIALNIA

całkowita, prawie nowa, mało używana kanapa i dwie szafy do rzeczy tanio do sprzedania. Informacji udzieli stróż domu, ul. Ogrodowa 20. zdw 10 369

SKŁAD

kolonjalny z mieszkaniem na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 10 379.

SPRZEDAM

trzewiki, garnitur na umywalnię i inne sprzęty gospodarskie. — Dressler, Św. Marcin 13, lewo. zdw 10 393

FORD

używany, w dobrym stanie korzystnie sprzedam. Poddany, Szamarzewskiego 34. zdwp 10 410

SKŁAD

sprzętów kuchennych, galant., w rynku, w najlepszem położeniu, dobrze prosperujący, w mieście powiatowem korzystnie na sprzedaż. Zgłosz. Kurjer zdw 10 409.

KUCHENNĄ

dużą szafę w dobrym stanie sprzedam. Fabryczna 6, I lewo. Jankowiak. zdw 10 412

JAMNIK

młody na sprzedaż. Dziamski, ul. Polna 4. zdw 10 415

WIĘKSZE

przedsiębiorstwo restauracyjno-ogrodowe z wielką salą, kręgielnią, placem tenisowym i placem boiskowym na miejsce wycieczkowe jest zaraz do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer zdw 10 422.

GOSPODARSTWA

4000 mórg wpłaty 800 000; 3150 wpłaty 500 000; 1 200 wpłaty 200 tys.; 560 wpłaty 175 000; 400 wpłaty 200 000; 300 wpłaty 120 000 240 wpłaty 125; 100 wpłaty 50 000; 96 mórg wpłaty 12 000; 60 wpłaty 15 000. Dzierżawy 248, 140, 90, 64 11 mórg, 16 młynów, 49 kamienic, 11 domów, 15 składów „Mars", Św. Marcin 22. zdw 10 436

ODSTĄPIĘ

w powiatowem mieście skład i 2 pokoje Oferty Kurjer Pozn. zdw 10 430.

FUTRO

karakułowe ¾ długie tanio na sprzedaż Śniadeckich 10, parter, lewo. zdw 10 457

SALONOWY

garnitur sześć foteli kanarka, gobelin tanio do sprzedania. — Skryta 14, IV, od 10—3. zdw 10 450

KAMIENIE

sprzedam, Św. Marcin 29. zdw 10 444

PSZCZOŁY

w 20 ulach nowoczesnych Freudensteina na sprzedaż. Snowacki Poznań-Solacz, Mazowiecka 38. zdw 10 463

FORTEPIAN

(skrzydło) korzystnie do nabycia. Cena 350 zł. Za Groblą 2, front, I, prawo. zdw 10 495

DYWAN

duży serwety, porcelanę sprzedam. Kucner, Szamarzewskiego nr 24. zdw 10 516.

PALTO

jesienne, surdut i frak, na wysoką tęgą osobę tanio sprzedam. Tschöcke, Szamarzewskiego 19, II, wejście. św 8 637.

MASZYNĘ

do szycia nową tanio na sprzedaż. Poznańska 58a, I., prawo. zdw 10 490.

WIĘKSZĄ

ilość soku wiśniowego surowego po niskiej cenie za gotówkę do oddania. Oferty Kurjer Pozn. zdw 10 496.

GARNITUR

salonowy, mahoniowy, korzystnie sprzedam, St. Bergmann, Za Groblą 6, III. zdw 10 493.

EGZYSTENCJA

pewna maszyna do pończoch, w dobrym stanie korzystnie na sprzedaż. Można się też wyuczyć. Adres wskaże Kurjer zdw 10 499.

DROGERJĘ

sprzedamy, dogodne warunki. Kurjer zdw 10 505

PŁASZCZ

męski sprzedam, Aleje Marcinkowskiego 3 a, III, lewo. zdw 10 540

BUFET

lustro (antyki) stół owalny sprzedam, Św. Marcin 62, parter, podwórze. zdw 10 528

ROWER

maszynę do szycia, gramofon sprzedam. Szamarzewskiego 19, II, lewo. zdw 10 550

KANAPY

leżanki kluby, materace własny wyrób, za gotówkę raty, tanio. Strzelecka 31 Skład kanap. zdw 09 890/1.

IGŁY

do maszyn krawieckich i szewskich stale na składzie Skład rowerów „Kastor" Św. Marcin 55 nw 987/8

GOŚCINIEC

z dwoma salami, duża wieś kościelna, stacja kolejowa w miejscu, do tego 43 morgi ziemi, cena 22 000 lub dzierżawa 2 600 Ceyba Pocztowa 20. zdw 10 345/6

MASZYNĘ

krawiecką sprzedam. Rybaki 9, skład zdw 10 466/7

HOLEKINAZE

II. Niemojewskiego przeciw kamieniom żółciowym i na regulację żołądka sprzedaje teraz po zł 2.50 za pudełko Mieczysław Nowak, Poznań ul. Strzelecka nr. 33 (wejście tylko z bramy). Wysyłka pocztą za zaliczeniem. Pw 2262/3-35.315/16

DOM

z składem w rynku, nadający się na wszelkie branże, na prowincji natychmiast sprzedam. Cena według ugody. — Adres wskaże Kurjer zdw 10 431/2

DOM

na prowincji z restauracją i kolonjalką w rynku, cena 50 000 zł. Informacje Jadłodajnia, św. Marcin 49 zd 10 670.

ROWERY

gumy i części stale na składzie. Warsztat reparacyjny. Spawanie. Czerniak, Półwiejska 11. zdw 10 519/20

POŃCZOCHY

skarpetki i rękawiczki polecam w bardzo wielkim wyborze po znanych niskich cenach. Najtańsze źródło zakupu. A. Szymański, Poznań św. Marcin 1. zdw 10 521/2.

GOSPODARSTWO

cirka 70 mórg średniej ziemi w powiecie wrzesińskim, zaraz sprzedam za cenę 2 300 dolarów. Zgłoszenia do Kurjera, filja Stary Rynek rw 4295/6.

TEREN

cirka pół morgi, nadający się do wszystkiego przy szosie Poznań — Winiary sprzedam za 2 000 zł. Kto wskaże Kurjer, filja Stary Rynek rw 4293/4

AMERYKANIN

z powodu wyjazdu z powrotem do Ameryki sprzeda bardzo mało używany samochód Renauld wóz otwarty kupiony w czerwcu nowy i rejestrowany 17 czerwca 1927 roku, kosztował 15 000 zł — sprzedam za 10 500. Krotoszyn Strzelnica. M. Matuszewski. zdw 10 619

DYWAN

futro damskie sprzedam, Piekary 10, IV, lewo. zdw 10 714

KLUBOWY

garnitur, stół okrągły, 2 krzesła sprzedam, Św. Marcin 62, parter podwórze. zdw 10 527

FOXTERRIERY

suczka i młode tanio na sprzedaż Górna Wilda 13, parter, prawo. zdw 10 612

SKŁAD

kolonjalny z 4 pokojami i kuchnią zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 10 599

KAMIENICA

nowoczesna, centrum miasta, dochód miesięczny 2 000 zł, mieszkanie ubikacje handlowe do dyspozycji na sprzedaż. Cena 200 tys., wpłaty 100 000 takowa mniejsza, cena 20 000, wpłaty 15 tys. „Lech", Groblа 22, tel. 29-45. rw 4289.

MASZYNA

Dürkopp, szewska dobrze utrzymana do sprzedania, ul. Groblа nr. 19, III, wchód, ptr., prawo. rw 4281

SPRZEDAM

salonik złocony Ludwik 16 piękny i dywan perski „Tebrys", ul. Składowa 1, III, piętro, I, wejście Pw 2278-35.244.

DOMEK

w przedmieściu Poznania z ładnym cyrkiem ½ morgowym ogrodem, obszernem podwórzem, 5-pokojowem wolnem mieszkaniem oraz większą remizą, nadającą się na warsztaty lub składnice i bocznemi ubikacjami natychmiast korzystnie do sprzedania. Marjan Maserak, Poznań, Stary Rynek 44, wchód z Woźnej. zdw 10 637

SPRZEDAM

wielkie łóżko żelazne. Kowalski, Małeckiego 6. zdw 10 647

SKŁAD

kolonjalny z towarem, pokój, kuchnia za 5 000 lub zamienię na 3 pokoje z dopłatą. Oferty Kurjer zdw 10 731.

PIANINO

czarne tanio do nabycia, Ul. Wały Król. Jadwigi 2, niski parter. zdw 10 595

BEKIESZA

używane, barany białe i ubranie na średnią osobę, Św. Marcin 39, II piętro prawo, godzina szósta siódma. zdw 10 600

SAMOCHÓD

Praga 10/30 PS. sześcioosobowy z rozrzutnikiem, światłem elektr., w dobrym stanie na nowych oponach, z powodu braku gotówki tanio na sprzedaż Fr. Nowacki, Rawicz telefon 116 nw 1811

ŚLUBNE

obrączki sprzedaje najtaniej Zygmunt Kutzner skład okazyjny biżuterji, Aleje Marcinkowskiego nr 16. zdw 10 705

GOSPODARSTWO

przy Poznaniu, 80 mórg, cena 40.000 zł. Informacje Jadłodajnia św. Marcin 49. zdw 10 671

DOM

mieszkalny w Bydgoszczy, Sienkiewicza 8, szacunek 75.000 zł, czynsz przedwojenny 5.000 mk, sprzedam natychmiast tanio tylko za gotówkę. Oferty skierować: właśc. dóbr rycerskich E. Scholtz, Dalabuszki, p. Kunowo, pow. Kościan. Pw 2275-63.798

ZAKŁAD

pilarski z maszynami, elektrycznym zapędem, razem z domem na sprzedaż za 55 tys. zł w Włocławku. Mieszkanie zaraz wolne. Bliższe informacje: Bydgoszcz, Błonia 2, I ptr., lewo. Pw 2281-63.803

DWA

rowery 190.—, dwa aparaty fotograficzne 160.—, 11 dobrych żarówek elektrycznych Philips-Argenta jeden aparat fotograficzny minutowy z przyuczeniem bardzo tanio. Sprzedaż wieczorem 5—8 Andersa, Małe Garbary nr. 8, II. zdw 10 732

FUTRA

damskie różne, etole, skórki, poleca najtaniej E. Pałkowska, Masztalarska 7, I. zdw 10 594

LOKOMOBILA

Wolfa, stacjonowana, 8-konna, wyrób przedwojenny, 7.82 m² powierzchni ogrzewalnej, z kominem żelaznym 10 mtr., pod gwarancją kompletnie wyreparowana w fabryce Głogowski i Syn, w Inowrocławiu, nadaje się specjalnie na cele przemysłowe jak: cegielnie, tartaki, mleczarnie itp. na sprzedaż za cenę bardzo przystępną z powodu kupna motoru. Dom. Kosmowo n. Żydowo. zdw 10 723

KUPNA

BRYLANTY

złoto srebro kupuje firma Bolesław Tarkowski Poznań plac Wolności 11 Pw 1636 33.2.

KUPIĘ

dom z ogrodem albo plac przy tramwaju za gotówkę do 2 000 dolarów Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 09 276

KUPIĘ

skład towarów krótkich i bławatów w mieście, nie mniejszem jak 3 000 mieszkańców. — Oferty Kurjer zdw 09 667.

MŁYN

wodny kupię do 100 ctr. przemiału Oferty do Kurjera zdw 09 806

SKŁAD

cygar, papieru lub cukierków kupię Oferty Kurjer zdw 10 055.

PIANINO

kupię gotówką. — Oferty Kurjer zdw 08 923.

KOCIOŁ

miedziany kupię Zgłosz Kurjer Pozn. zdw 10 162

PIANINO

kupię. Cena Kurjer zdw 10 188.

KUPIĘ

kamienice z składem w Poznaniu lub w mieście powiatowem w cenie od 20—50 tysięcy złotych. Oferty Kurjer zdw 08 778.

„BRIC à BRAC"

płaci najwyższe ceny za stare srebro złoto i biżuterię Podgórna nr 10 telefon 12-75 Pw 1605-0.3714

KUPUJĘ

za gotówkę meble wszelkiego rodzaju maszyny dywany wózki, także przyjmuje w komis garderobę obuwie i inne rzeczy Dom Komisowy Podgórna 2a Pw 1631/2-32 49 50

JABŁKA

i gruszki II gatunku fabryczne, zdrowe kupujemy w ilościach wagonowych Kujawska Wytwórnia Win. H. Makowski w Kruszwicy Pw 2269-32.115.

KUPIĘ

używane dobre urządzenie drogeryjne. Oferty Kurjer Pozn. jw 8656

PIANINO

kupię. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 10 381.

KUPIĘ

kamienice w śródmieściu lub okolicy Łazarza, przy wpłacie do stu tysięcy złotych. Oferty z wyjaśnieniem szczegółowem do Kurjera Pozn. zdw 10 360. Pośrednicy wykluczeni.

SZUKAM

składu lub 4—5 pokojowego mieszkania, parter lub I piętro, front. Fr. Ratajczaka, ul. Kantaka ewtl. Św. Marcin. Wjazdowa, Gwarna 27 Grudnia i Sew. Mieżyńskiego. — Oferty Kurjer zdw 10 398.

NAJWYŻSZE

ceny za używane książki, ryciny, rękopisy, całe biblioteki płaci „Antykwarjat", Włocławska 22. zdw 10 581

RUSZTOWANIE
budowlane kupie lub wypożycze. Oferty Kurjer, filja Stary Rynek rw 4 276

PIEKARNI
w mieście powiatowem poszukuje celem kupna. Zgłoszenia Kurjer zdw 10 498

SZAFĘ
mniejszą do książek i do rzeczy kupię. Oferty Kurjer zdw 10 503

FOTOAPARAT
podwójny anastygmat kupię. — Kurjer zdw 10 504

WROCŁAWSKA 22
„Antykwarjat" kupuje, sprzedaje wymienia wszelkie używane książki, ryciny, całe bibljoteki. Przyjmuje w komis. Bibljoteki towarzyskie kupuja u nas najlepiej i w wyborze największym. Ceny i warunki najkorzystniejsze zdw 10 532

KUPIĘ
dom z składem Zgłoszenia podanie ceny do Kurjera Pozn zdw 10 026/28

MAJĄTKÓW
ziemskich, gospodarstw każdej wielkości, młynów, kamienic poszukuje stale dla poważnych reflektantów. Józef Ceyba Poznań. Pocztowa 20 zdw 10 348/9

KUPIĘ
kamienice nowoczesną w Poznaniu lub Bydgoszczy w dobrej dzielnicy w cenie do 80 000, wpłata połowę reszta według umowy. Oferty Kurjer Pozn jw 8641.

KUPUJĘ
wszelka używana garderobę. — Dom Komisowo-Handlowy św. Józefa 5. zdw 10 603

KUPIĘ
skład cukierków. Oferty z warunkami do Kurjera zdw 10 678.

ZŁOTO
srebro, platyne i brylanty kupuje stale Zygmunt Kutzner skład okazyjny biżuterji, Aleje Marcinkowskiego 16 zdw 10 704

KUPIĘ
w Poznaniu niewielki dom z wolnem zaraz mieszkaniem i małem ogródkiem. Wymagane elektryczność, gaz, łazienka blisko tramwaju. Płace gotówką Zgłoszenia „Par", Bydgoszcz Dworcowa 72 pod „Poznańczyk". Pw 2277-63.800

KAMIENICE

KAMIENICE
w Poznaniu i na prowincji w wielkim wyborze na korzystnych warunkach spłaty poleca Argus, Piekary 19. II piętro zdw 09 770

KAMIENICA
narożnikowa 7 składów, śpichlerze w większem mieście gminnem dochód miesięczny 1 400 zł Cena 125 000 zł oraz kilkanaście innych kamienic poleca Kwiatkowski, Gniezno, Lecha 4 telefon 362 nw 1 704

WILLĘ
z ogródkiem, 9 pokoi w Bydgoszczy zamienię na podobny objekt w Poznaniu. Adres wskaże Kurjer zdw 10 249.

KAMIENICA
nowoczesna, 4-piętrowa, mieszkania komfortowe nieopodal Parku Wilsona dochód roczny obecny 11 316, cena 140 000 w tem Bank Komunalny około 25 000. Prócz tego mam bardzo wiele korzystnych kamienic na dogodnych warunkach. — Zgłoszenia Józef Ceyba, Poznań, Pocztowa 20 zdw 10 350

KAMIENICE
narożnikową śródmieście Poznania, wolne ubikacje sprzeda właściciel. Wpłata 50 000. Zgłoszenia Kurjer zdw 10 488.

KAMIENICE
2-piętrową na korzystnych warunkach sprzedam. Strzałkowski, Śródka, Ostrówek 10. zdw 10 553

KAMIENICA
3-piętrowa czynsz miesięczny 430 zł w Poznaniu Cena 45 000 zł. Wielki wybór kamienic. „Wielkopolska Centrala", Poznań, ul. Zwierzyniecka 1 I. zdw 10 597

SPRZEDAM
dom komfortowy z ogrodem, cena 120.000 zł. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 10 593.

PIENIĄDZ

WSPÓLNIK(czka)
z kapitałem od 20 tysięcy złotych wzwyż, do bardzo korzystnego interesu bez ryzyka poszukiwany Oferty Kurjer zdw 09 713

WYROBIONA
firma radjowa, dobrze prosperująca, poszukuje wspólnika lub udziałowca do zarządu fachowca, któryby był w możności prowadzić zupełnie samodzielnie interes. Zgłoszenia z podaniem kwalifikacji i posiadanego kapitału obrotowego pod nw 1 652 ekspedycja Kurjera Poznańskiego.

POŻYCZKA.
Kupiec, kawler właściciel kamienic wartości 600 tys poszukuje pożyczki do 40 tys zł Pośrednicy wykluczeni Łaskawe oferty uprasza Kurjer zdw 10 219.

10 000 zł
złoże, wstępując jako czynny cichy wspólnik do majątku ziemskiego, młyna lub innego pewnego przedsiębiorstwa. Zgłoszenia Kurjer zdw 10 084.

300 zł
na 3 miesiące pod pewną gwarancją i wysoki procent poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 10 337

WSTĄPIĘ
cichym wspólnikiem z udziałem 5 000 zł Oferty do Kurjera Pozn zdw 10 491.

W KAŻDEJ
ilości udzielę pożyczki pod zastaw w dom. Oferty do Kurjera zdw 10 729/30.

1 000 zł
poszukuje pod dobry zastaw i wysoki procent. Oferty Kurjer zdw 10 396.

WSPÓLNIKA(czki)
kapitał 2 000 powierzam kierownictwo składu poszukuje księgarnia, skład papieru na prowincji. Spieszne zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 10 374.

4 TYSIĄCE
dolarów poszukuje na hipotekę (pierwsza), posiadłości, wartości 12 tysięcy, procent podług umowy. Adres wskaże Kurjer filja Stary Rynek rw 4 280.

AKCJE
1 500 Młynotwórni 500 Huty Miedzi sprzedam. Oferty z ceną Kurjer zdw 10 561.

WSPÓLNIKA
lub wspólniczkę do interesu odrzucającego 80 proc zysku poszukuję, gotówka potrzebna 6 000 zł gwarancja hipoteczna. Zgłoszenia Kurjer zdw 10 608

WSPÓLNIKA
cichego z 800—1 000 zł do fabrykacji przy wysokim procencie i udziale w zysku. Kurjer zdw 10 601

WŁAŚCICIEL
domu wartości 100 000 złotych poszukuje pożyczki 600 dolarów. Procent według umowy. Zgłoszenia Kurjer zdw 10 703.

WSTĄPIĘ
jako czynny wspólnik z gotówką 4 tysiące zł do dobrze prosperującego przedsiębiorstwa Sobczak Kwiatowa 6. zdw 10 672

DO WYNAJĘCIA

MIESZKANIE
3 pokoje i kuchnia z meblami zaraz do oddania Spieszne oferty prosze do Kurjera Poznańskiego zdw 10 067.

MIESZKANIA
składy, pokoje umeblowane pokoje dla małżeństw i ubikacje na biura wskaże i poszukuje biuro „Informator", plac Nowomiejski nr 19a Tel 41-83 Pw 1602-017.45.

ODSTĄPIĘ
2 pokoje, kuchnię, I piętro blisko Starego Rynku za zgodą gospodyni. Warunek 3-letni czynsz zgóry zł 3 600 Kurjer zdw 10 150

MIESZKANIE
wolne na — — Adres wskaże Kurjer zdw 10 351

DWOREK
na wsi, z ogrodem, stajnią, wozownią itd., 3 km od kolei, w zdrowej suchej okolicy do wynajęcia od 1 października. — Zgłoszenia Kurjer zdw 10 387.

2 POKOJE
i kuchnia komfortowe, światło elektryczne, do odstąpienia za wypożyczeniem 2—3 tysięcy. Zgłoszenia Kurjer zdw 10 487.

WIELKI
wybór mieszkań i składów wskaże jak i poszukuje dla poważnych reflektantów „Komis". Aleje Marcinkowskiego 7, II, w podwórzu. zdw 10 587

MIECZKANIE
5-pokojowe, słoneczne, komfortowe oddam pod korzystnemi warunkami blisko dworca i wyższych uczelni. — Adres wskaże Kurjer zdw 10 710.

KILKA
większych mieszkań dla poważnie myślących reflektantów „Osadapol" Rzeczypospolitej 9. zdw 10 624

SKŁAD
4×9 z przyległem mieszkaniem 2 pokoje i kuchnia wprost od gospodarza zaraz do wynajęcia w Mosinie w Rynku. Zgłosz. Bzyl Grobla 1 piekarnia. zdw 10 590

SZUKA MIESZK.

4—6 POKOI
poszukuje Czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 10 010.

UMEBLOWANYCH
4—6 pokoi z kuchnią szukam. Oferty Kurjer zdw 10 009.

MIESZKANIA
3—4 pokojowego w śródmieściu za czynszem 1½—2 letnim zgóry poszukuję — Zgłoszenia Kurjer zdw 09 684

MIESZKANIA
3—5 pokojowego z łazienką poszukuje od 1. 10. 1927 wprost od gospodarza za 2-letnią dzierżawę zgóry. — Zgłoszenia przyjmuje: Bank Ziemiański, Poznań ulica Mielżyńskiego 5. zdw 10 139

2—3 POKOI
wprost od gospodarza poszukuje Czynsz za 2 lata zgóry. Oferty do Kurjera zdw 10 064.

WPROST
od gospodarza poszukuje 3—4 pokojowego mieszkania Czynsz za pewien okres czasu zależnie od umowy płace zgóry Łaskawe oferty prosze nadesłać 57 p. p. major S. G Cetnerowski. zdw 09 231

POSZUKUJĘ
2—4 pokoi z kuchnią najchętniej wprost od gospodarza za czynszem zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 10 333.

POSZUKUJĘ
3-pokojowego mieszkania od gospodarza Czynsz zgóry za 2 lata — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 10 334.

POKOJU
z kuchnią wprost od gospodarza poszukuje Zapłacę czynsz za rok względnie według umowy zgóry Oferty Kurjer zdw 10 383.

3—5 POKOJOWEGO
mieszkania poszukuje. Dzierżawę płacę za rok lub dwa lata zgóry. Mogę oddać w zamian moje 3 pokoje z kuchnią, na wysokim parterze w domu ogrodowym przy ul. Ratajczaka. Oferty Kurjer zdw 10 661.

1—2 POKOI
z kuchnią poszukuje młode małżeństwo. Czynsz według umowy. Zgłosz. do Kurejra zdw 10 440

POSZUKUJĘ
1—2 pokoi z kuchnią Ewentl. płacę dzierżawę za rok zgóry — Oferty Kurjer zdw 10 472.

POKOJU
z kuchnią poszukuje w Poznaniu inteligentne małżeństwo z dwojgiem dorosłych dzieci, ewentualnie zamienie także w Bielsku blisko dworca kolejowego Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego filja Stary Rynek rw 4 278.

MIESZKANIA
2—4 pokojowego poszukuje Warunki do umowy. Oferty Kurjer zdw 10 501.

POSZUKUJĘ
sutereny na mieszkanie, dzierżawa zgóry Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 10 549

POSZUKUJĘ
mieszkania 2-pokojowego z kuchnią wprost od gospodarza, płacę czynsz zgóry na 2 lat lub podług umowy. Oferty Kurjer zdw 10 618

3—5 POKOI
z komfortem, najwyżej II ptr. wprost od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 10 607

DOKTÓR
med. poszukuje 5—7 pokoi, płacę za 2 lata czynsz zgóry Spieszne oferty do Kurjer zdw 10 622.

MIESZKANIA
2—3 pokojowego poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 10 583.

MIESZKANIA
4—5 pokojowego poszukuje. Oferty Kurjer zdw 10 586.

MIESZKANIA
6—8 pokojowego poszukuje zamożna rodzina. Oferty Kurjer zdw 10 585

SPRZEDAŁEM
gospodarstwo, poszukuje mieszkania za dzierżawę zgóry lub z meblami, może być także skład kolonjalny z mieszkaniem. Oferty do Kurjera zdw 10 623.

ZAMIANA MIESZK.

ZAMIENIĘ
moje trzypokojowe mieszkanie z wygodami, przy ul. Matejki na mieszkanie w śródmieściu Piatkowski. Półwiejska 4 zdw 10 098

ZAMIENIĘ
mieszkanie 4-pokojowe z kuchnią przy ulicy pryncypalnej I piętro w Gnieźnie na podobne wzgl. 3 pokojowe w Poznaniu Oferty Kurjer Poznański zdw 10 128

ZAMIENIĘ
3-pokojowe, frontowe, czyste mieszkanie z wszelkiemi wygodami na 2-pokojowe I piętro dom ogrodowy nie wykluczony Dzielnica Łazarz. — Oferty Kurjer zdw 10 250.

ZAMIENIĘ
mieszkanie 4-pokojowe frontowe pokój dla służącej, wysoki parter elektryczne światło blisko Parku Wilsona, na 3 lub 2-pokojowe z pokojem dla służącej Okolica obojętna. Oferty Kurj zdw 10 266

ZAMIENIĘ
zaraz piekarnię nadającą się na skład kolonjalny, na mieszkanie 2-pokojowe z kuchnią w Poznaniu, ewentualnie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer, filja Stary Rynek rw 4 275.

POKOJE UMEBL.

POKÓJ
umeblowany, z osobnem wejściem zaraz wynajmę Reflektuje się na stałego, starszego spokojnego pana. Oferty Kurjer zdw 09 790.

POKOJU
z utrzymaniem lub bez w centrum u inteligentnej rodziny poszukuje od 1 10 Spieszne zgłoszenia Kurjer zdw 09 665

DWIE
uczące się panienki przyjmie na stancję zapewniając opiekę, dobre odżywianie i pomoc w naukach. Ogrodowa 2 I Sarnowska zdw 09 942

GIMNAZJASTÓW
ze sfer inteligentnych przyjmie na stancję rodzina inteligentna blisko 4 gimnazjów (pl Bernardyński) Opieka sumienna Zgłoszenia ul. Długa 3 II prawo zdw 08 889

POKOJE
dla studentek z utrzymaniem do wydzierżawienia Słowackiego 37 II lewo. zdw 10 075

POKÓJ
umeblowany frontowy zaraz do wynajęcia Patrona Jackowskiego 27 I lewo zdw 10 169

POKÓJ
na biura, z urządzeniem i telefonem poszukiwany zaraz. Zgłosz Kurjer zdpw 10 100

POKÓJ
umeblowany zaraz do wynajęcia Behrendt, Jeżycka 55 I. zdw 10 328

PRZYJMĘ
na stancję. Dąbrowskiego 2 III prawo. zdw 10 377

POKÓJ
z obiadami wynajmę Strzelecka nr. 5 I. lewo. zdw 10 381

POKÓJ
umeblowany dla 2 lub 3 panów wynajmę zaraz Kaczmarczyk Wierzbięcice 11 dom ogrodowy II p zdw 10 386

POKÓJ
elektryczność, łazienka, bez pościeli lepszemu panu wynajmę. Jeżycka 41 I lewo. zdw 10 400

POKÓJ
frontowy elegancko umeblowany światło elektryczne balkon niekrępujące wejście zaraz wolny. Działyńskich 9 III lewo zdw 10 684

KAWALERSKI
pokój (gazokuchnia) Głogowska nr 74. I. zdw 10 373

POKÓJ
z utrzymaniem lub bez wspólny wynajmę panu. Śniadeckich 6. II lewo. zdw 10 596

POKÓJ
blisko Zamku od 15. 9 z utrzymaniem wynajmę. Mlicka. Składowa 4. zdw 10 636

POKÓJ
umeblowany, 20 zł miesięcznie, wynajmę. Górna Wilda 100. III. lewo zdw 10 685

UMEBLOWANY
pokój na biuro od 15. 9 wynajmę Skarbowa 7, parter, prawo. zdw 10 636

POKÓJ
umeblowany wynajmę solidnemu panu Św. Marcin 22 I. Lewandowska. zdw 10 643.

KWIATOWA 10
I prawo pokój do wynajęcia zdw 10 699

POKOJE
fortepian. Szwajcarska 20. III lewo. zdw 10 664

POKÓJ
dwom osobom wynajmę zaraz Piekary 5. III. lewo. zdw 10 634

POKÓJ
umeblowany do wynajęcia — Górny, Różana 10. zdw 10 673

POKÓJ
umeblowany frontowy solidnemu panu wynajmę. Fr. Ratajczaka nr 13. II ptr. zdw 10 700

POKOJE
umeblowane od 20 zł mieszkania poleca „Mars", Św Marcin 22. zdw 10 438

POKÓJ
bezdzietnemu małżeństwu wynajmę. Żupańskiego 19 parter lewo zdw 10 454

POKÓJ
umeblowany oddam. Ogryczak, 27 Grudnia 19. zdw 10 451

POKÓJ
umeblowany wynajmę zaraz — Skryta 10. parter. zdw 10 448

ZARAZ
do wynajęcia dobrze umeblowany pokój Przecznica 10. II. lewo. zdw 10 443

ODDAM
jeden pokój umeblowany. Adres wskaże kurjer. filja Stary Rynek rw 4 273.

POKÓJ
umeblowany, słoneczny dla jednej lub dwóch osób wynajmę. Kanałowa 7 II. prawo rw 4 277.

POKÓJ
zaraz lub 15. 9 do wynajęcia, ul. Wielkie Garbary 8. II. lewo Marczyńska. zdw 10 495

PRZYJMĘ
trzech chłopców na stancję od 10—15 lat. Dobra opieka Adres wskaże Kurjer zdw 10 500

POKÓJ
dobrze umeblowany (telefon) wynajmę. Ratajczaka 40 III ptr. prawo zdw 10 507.

POKÓJ
umeblowany z niekrępującem wejściem zaraz. Poznańska 8/10 II., lewo. zdw 10 510.

POKÓJ
lepszy od 15. dla 2 panienek. — Zielona 7. I. prawo. zdw 10 537

POKÓJ
umeblowany wynajmę. Kręta 24. III. prawo. zdw 10 543

POKOIK
wolny. Poznańska 27a. II prawo zdw 10 541

POKÓJ
do wynajęcia. Wierzbięcice 11. dom ogrodowy parter. prawo zdw 10 655.

POKOJE
1—3 osób, utrzymanie także dla uczenic. Półwiejska 2. III. prawo. zdw 10 524

PANA
na wspólny pokój przyjmę Ogrodowa 15. I podwórze. lewo. zdw 10 544

POKÓJ
dla dwóch panów zaraz do wynajęcia przy dworcu Składowa nr. 11. III. lewo zdw 10 554

PANOM
lub małżeństwu wynajmę pokój frontowy słoneczny, dobrze umeblowany z pościelą światłem. — Wyspiańskiego 10. III. lewo. zdw 10 535

WYNAJMĘ
pokój słoneczny, całkowite utrzymanie dla 2 akademiczek. — Przecznica 4 II lewo. zdw 10 557

POKÓJ
skromny u samotnej pani dla 1 lub 2 panienek do wynajęcia Łakowa 19 parter lewo. zdw 10 613/14

PANA
na wspólny duży pokój poszukuje Św. Wojciech 24 I lewo. zdw 10 568

KANTAKA 6
wynajmę pokój dwom paniom pracującym lub panienkom kształcącym z całkowitem utrzymaniem. Fortepian I piętro. zdw 10 571

POKÓJ
umeblowany inteligentnemu panu zaraz wynajmę Twardowski 27 Grudnia 20. III. w podwórzu lewo. zdw 10 573

POKÓJ
elegancki wynajmę Plac Nowomiejski 5 III dom ogrodowy, II lewo. zdw 10 578

POKÓJ
na 2 osoby z utrzymaniem lub bez Jachnik Wodna 27. II. zdw 10 580

POKÓJ
umeblowany panu wynajmę ul Zamkowa 6. II prawo. rw 4236.

POKÓJ
Strzelecka 11. I. lewo. zdw 10 536

UMEBLOWANY
pokój zaraz do wynajęcia Wielka 11. II. prawo zdw 10 631

POKÓJ
dla 2 pań z balkonem zaraz do wynajęcia. Adres wskaże Kurj. zdw 10 621

SZUKA POKOJU

POSZUKUJE
2—3 pokoi umeblowanych lub próżnych z osobnem wejściem światło elektryczne, śródmieście, ewtl. dzierżawę za rok zgóry Oferty Kurjer zdw 08 961

POKOJU
umeblowanego z całkowitem utrzymaniem poszukuje pan od 15 września lub 1 października w śródmieściu Oferty do Kurjera zdw 04 752

CHCECIE
wynająć pokoje? Zgłaszajcie Informator plac Nowomiejski 10a Pw 7814 01 770

MŁODE
małżeństwo poszukuje zaraz lub 1 października pokoju próżnego lub umeblowanego z używaniem kuchni Oferty Kurjer zdw 08 091

DWÓCH
pokoi umeblowanych, z używalnością kuchni poszukuje małżeństwo. Zgłoszenia do kancelarji Teatru Nowego Dąbrowskiego 5 zdw 10 030

POTRZEBNY
pokój umeblowany w okolicy głównego dworca nie wyżej II piętra Kurjer Pozn. zdw 10 135

POKOJU
skromnego czystego, niekrępującego, najchętniej w śródmieściu poszukuje pani od 15. 9. Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 10 324

POKOJU
z utrzymaniem i używalnością fortepianu, w centrum z przyłączeniem w lepszej rodzinie poszukuje dla kształcącej się panienki najchętniej w towarzystwie koleżanki. Oferty Kurjer zdw 10 352

INŻYNIER
poszukuje pokoju, okolica Mickiewicza. Oferty Kurjer zdw 10 359

BEZDZIETNE
małżeństwo szuka próżnego pokoju z używaniem kuchni (tylko Jeżyce. Oferty Kurjer Pozn zdw 10 364.

POKOJU
w śródmieściu dużego i dobrze umeblowanego, z całodziennem utrzymaniem poszukuje dwóch solidnych panów — Zgłoszenia do Kurjera zdw 10 368.

POKOJU
umeblowanego niekrępującego z dniem 15. 9. 27 poszukuje urzędnik monopolowy Oferty Kurjer zdw 10 372.

SZUKAM
pokoju z osobnem niekrępującem wejściem na kilkarazowy pobyt w miesiącu Oferty prosze Kurjer zdw 10 399.

POSZUKUJE
się 2 pokoi z niekrępującem wejściem jeden umeblowany, a drugi próżny nadający się na warsztat krawiecki zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 10 4?0.

POKOJU
umeblowanego poszukuje urzędnik. Zgłosz. Kurjer zdw 10 426.

SOLIDNY
poważny pan poszukuje pokoju niekrępującego dostatnio umeblowanego, nie wyżej II piętra z elektryką blisko centrum. — Oferty Kurjer zdw 10 441

KRAWCOWA
z maszyną poszukuje pokoju nie wyżej drugiego piętra z niekrępującem wejściem. Zgłoszenia piśmienne z podaniem warunków Kuklińska Strzałowa 3. zdw 10 556

2 POKOJE
umeblowane, przyległe, jeden większy z pościelą, drugi mniejszy bez pościeli poszukiwane. — Zgłoszenia Kurjer zdw 10 551

POKOJU
umeblowanego z niekrępującem wejściem ewtl. z fortepianem poszukuje oficer Oferty Kurjer zdw 10 650

ZA
kilka miesięcy zgóry zapłacę za 1—2 pokoi z używalnością kuchni dla młodego inteligentnego małżeństwa, w okolicy Starego Rynku. Zgłoszenia, Kurjer, filja Stary Rynek rw 4284

POKOJU
wspólnego poszukuje panienka z własną pościelą. Kurjer Pozn. zdw 10 649.

POKOJU
mniejszego, skromnego poszukuje panienka. Pościel własna Oferty z ceną Kurjer zdw 10 650.

POKOJU
skromnego w śródmieściu poszukuje panienka. Oferty Kurjer zdw 10 646

LOKALE

POKOJU
niemeblowanego z światłem elektrycznem i niekrępującem wejściem, w pobliżu Uniwersytetu poszukuje organizacja katolicka Czynsz płatny zgóry za dłuższy czas. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 09 725

POSZUKUJE
ubikacyi warsztatowych, możliwie z mieszkaniem, płace czynsz zgóry Zgłoszenia Kurjer Pozn zdw 10 318

SKŁADNICA
w pobliżu Starego Rynku zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 10 385.

UBIKACJE
przemysłowo-handlowe obszerne i jasne w śródmieściu do wydzierżawienia. Oferty Kurjer zdw 10 547

SKŁADU
Plac Wolności 27 Grudnia, Gwarna Św. Marcin Nowa, Stary Rynek Szkolna pl. Świętokrzyski, Pocztowa i Fredry poszukuje poważne przedsiębiorstwo. Branża obojętna Zgłoszenia Kurjer zdw 10 584.

DZIERŻAWY

PLAC
wydzierżawi gospodarz Łukaszewicza 37 zdw 06 907

POSZUKUJĘ
dzierżawy składu, nadającego się na blachy, w powiatowem mieście, przy kolejowej ulicy. Oferty Kurjer zd 10 292.

OBSZERNE
ubikacje (warsztat kołodziej ki, szopa strych podwórze) nadające się do wszelkich przedsiębiorstw rzemieślniczych są od 1 10 1927 r do wynajęcia Również znajduje się w podwórzu lakiernia powozów Pniewy Dworcowa 19 Adres wskaże Kurjer zdw 08 253

PIEKARNIA
w Bydgoszczy, w pełnym biegu, z mieszkaniem i składem do wydzierżawienia. Do objęcia 4 500 złotych. — Piśmienne zgłoszenia Kurjer zdw 10 411.

SKŁAD
Gniezno ulica Warszawska 9 nadający się na skład blachy lub żelaza od 1 10. 1927 do wydzierżawienia. J. Maćkowiak, Gniezno Warszawska. nw 1812

LETNISKA

ZAKOPANE
Pensjonat „Poznaniarka" ulica Ogrodowa poleca na wrzesień pokoje z utrzymaniem od 8 do 10 złotych. nw 1 776.

PUSZCZYKÓWKO
Willa Teresa I piętro Pokoje tanio do wynajęcia zdw 10 484

OSOBISTE

ZGADZA
się z ojca Tomasza Siedlec, M. T. zdw 10 029

ZGUBY

ZAGINĘŁA
książeczka wojskowa na nazwisko Józef Trzeciak 1903. zdwp 10 419

ZGUBIONO
między Kostrzynem a Gnieznem dnia 1 bm., pomiędzy godz 4 a 5, dwa koła zapasowe z opónam do samochodu „Protos". Znalazca zechce zgłosić zgubę za wynagrodzeniem do Kurjera Poznańskiego zdw 10 434

ZGUBIŁEM
książeczkę wojskową na nazwisko Michał Prymas. Upraszam o zwrot. zdw 10 512.

ROZMAITE

OBIADY
prywatne blisko szkół Ceny niskie. Adres wskaże Kurjer Pozn zdw 09 944

ODPISY
wszelkie na maszynie uskutecznia Smoczyńska Św Marcin 5, I p zdw 09 777

KOŁDRY
sprzedaje stare przerabia Smoczyńska, Kwiatowa 8. zdw 09 084

WRÓCIŁAM
z paryskiej wystawy modeli Wykonuje suknie, płaszcze, kostjumy podług ostatniej mody. Ceny niskie. Salon mód Łukowska Kantaka 2. zdw 09 935

FUTRA
damskie męskie wszelkiego rodzaju przerabiam, wykonuje podług najnowszych fasonów fachowo tanio Nowacki, Piekary 10. zdw 10 314

WYDAJE
prywatne wykwintne obiady 4 dania 2 zł — Polsko Francuska Kuchnia „Ipsiana", Młyńska 4, I piętro. zdw 10 388

PANA
Andrzeja Gardeckiego proszę o adres do Kurjera Pr J. zdw 10 529

GŁUCHOTA
uleczalna! Fenomenalny wynalazek „Eufonia" zademonstrowany specjalistom — Sami się w domu wyleczycie z przytępionego słuchu szumu i ciężkości z uszów. Liczne podziękowania. Ponczająca broszurę wysyła bezpłatnie na żądanie „Eufonja", Liszki koło Krakowa. zdw 10 721/2.

OBIADY
z kawą 1 zł Ratajczaka 11 a. — 6 wejście III ptr zdw 10 566

OBIADY
w śródmieściu dla inteligencji z czterech dań 1 80 zł Adres wskaże Kurjer zdw 10 592.

OBIADY
domowe à 1 50 zł Składowa 4. III zdw 10 625

FUTRA
damskie przerabiam tanio. Św. Marcin 4. parter zdw 10 659

KAPELUSZE
damskie przerabiam modnie tanio. Św Marcin 4. parter. zdw 10 658

KAPELUSZE
najnowszych fasonów oraz przeróbki tanio poleca Warszawska artystyczna pracownia. Urzędniczkom na raty. Przyjmę dziewczynkę Woźna 7/8 zdw 10 652

OBIADY
wydaje na maśle Nowy Rynek nr. 14/15. parter, lewo. zd 09 037

OŻENKI

WDOWIEC
Królewiak, samotny, lat 58, urzędnik komunalny, posiadający 5 000 zł gotówki, nawiąże korespondencję z panną lub bezdzietną wdówką od lat 45—55 celem ożenku. Panie majątkowo niezależne, którym nie zależy na majątku, lecz na uczciwym mężu, raczą łaskawie przesłać oferty do Kurjera zdw 10 020

DYSTYNGOWANY
urzędnik, stanowisko kierownicze 14 000 zł gotówki, szuka młodej, przystojnej żony, posiadającej realność lub gotówkę. Oferty z fotografją Kurjer Pozn. zdw 10 316.

PANNA
z gospodarstwa, lat 26, wysoka, inteligentna, blondynka, zawód krawcowa, posiadająca umeblowanie i ma zapewnione mieszkanie w Poznaniu, pragnie wyjść zamąż najchętniej za urzędnika cywilnego lub wojskowego do lat 35. Łaskawe zgłoszenia proszę nadesłać do Kurjera Poznańskiego zdw 10 416

SKROMNIE
wychowana, wykształcona, przystojna, z dobrej rodziny, na stanowisku panna, lat 36, posiadająca 3 tys. zł gotówki, wyjdzie zamąż. Poważne zgłoszenia do Kurjera zdw 10 421

DOBREGO
charakteru, inteligentna i przystojna panienka lubiąca ciche, spokojne życie, wyjdzie zamąż za pana powyżej lat 30, chętnie wyższego urzędnika, oficera lub zamożnego Amerykanina. Posiada wyprawę na 3 pokoje i większe mieszkanie w Poznaniu. Poważne oferty uprasza się skierować do Kurjera zdw 10 435.

KAWALER
lat 29, urzędnik średni, inteligentny, spokojny, pragnie poznać panią do lat 25 w celu matrymonjalnym. Panie, posiadające wyprawę i możliwie nieco gotówki zechcą złożyć oferty z fotografją, która się zwraca Kurjer Pozn. zdw 10 456.

PANNA
lat 27, szatynka, ma zamiar wstąpić w związek małżeński, pragnie w tym celu poznać miłą i inteligentną osóbkę. Panowie serjo myślący, na dobrem i stałem stanowisku, raczą swe oferty nadesłać do Kurjera zdw 10 477.

INTELIGENTNA
panna, lat 23, muzykalna, gospodarna, nieposzlakowanej przeszłości poszukuje męża. Panowie którzy pozwolić sobie mogą na ożenek z kobietą biedną raczą oferty złożyć Kurjer zdw 10 620

APTEKARZ
kawaler, przystojny, właściciel apteki poszukuje odpowiedniej znajomości. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia biuro „Wanda", Zielona 3, dom ogrodowy, zdw 10 606

PANNA
przystojna, wykształcona, lat 27, posiadająca 60 000 zł majątku poszukuje znajomości odpowiedniego pana. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia biuro „Wanda", Zielona 3, dom ogrodowy. zlw 10 605

UŁATWIAM
w celu matrymonjalnym. Przybyszewska, Wały Zygmunta Augusta 4 I ptr. zdw 10 642.

TRZY
siostry, młode, bardzo przystojne, córki kupca, otrzymają posagu, każda 20 tys. wyjdą zamąż za większych kupców lub właścicieli ziemskich. Zgłoszenia skierować do biura kojarzenia małżeństw „Record", Poznań, Skarbowa 15, telefon 40-18. zdw 10 589

NAUKA

AKADEMIK
udziela lekcyj łaciny, francuskiego, włoskiego i niemieckiego. Oferty Kurjer zdw 09 465.

PROF. R. de BRUGIERE
lektor Uniwersytetu udziela lekcyj języka francuskiego i konwersacji według najnowszych i najszybszych metod. Zgłoszenia od 1—4 ulica Mateiki 59 zdw 09 673

POSZUKUJE
Francuski (Francuza) do poprawnej konwersacji. Zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera Pozn zdw 10 102

PROFESOR
przygotuje gruntownie do egzaminów i umieści. Zgłoszenia do Kurjera zdw 10 174.

PRYWATNIE
udzielam stenografji polskiej i niemieckiej. Knaflewska Kantaka 1 zdw 06 311

NIEMIECKIEGO
gruntownie udziela młody nauczyciel. Oferty Kurjer zdw 10 294

POSZUKUJE
korepetytora starszego studenta, rutynowanego pedagoga, z gruntownem niemieckiem, dla nauki chłopca 13-letniego i dziewczęcia 10-letniego na wyjazd. Bliższych szczegółów udziele po otrzymaniu adresu wraz z odpisem referencji oraz warunków w przybliżeniu. Halina Jackowska, Tczew (Pomorze), ul. Baldowska 10 zdw 09 390

SZKOŁA
przygotowawcza przyjmuje zapisy dzieci od 6 10 lat codziennie od 12—1. Nauka przedpołudniowa pod kierunkiem doświadczonych sił nauczycielskich. Wielkie Garbary 53, kierowniczka Raclawska zdw 06 617

STUDENTCE
oddam umeblowany pokój za udzielenie korepetycji francuskiego angielskiego, łaciny, matematyki. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 10 486.

KURS
modniarstwa udziela prywatnie w godzinach wieczornych. Zgłoszenia od 5—7. „Iryc" Kwiatowa 8. Pw 2241 35 281

PEDAGOGJUM
akademickie zapisy codziennie: Skarbowa 5 II p. do klas 4—8 w godzinach 18—19. Kursa przygotowują do matury gimn. lub semin. Dla wojskowych niższa możnych zniżki. Rok szkolny rozpoczyna się dnia 1 września. Nauka w godzinach wieczornych zdw 48 216

„MATURA"
Kraków Karmelicka 35 wyucza korespondencyjnie języka angielskiego niemieckiego francuskiego w 16 listach pod kier. sił zagranicznych. Próbne lekcje do wglądu na 8 dni po nadesłaniu zł 1.— na porto. Prospekta darmo. Na odpowiedź znaczki. Pw 8954-70.287

RUTYNOWANA
nauczycielka z wieloletnią praktyką, znająca doskonale język francuski, poszukuje kondycji domowej nauczycielki do dzieci od 7—9 lat. Łaskawe zgłoszenia proszę kierować: Przecznica 6 Szymańska, od 4—5 po poł. zdw 10 040

Z ZEZWOLENIEM
Kuratorium nauczycielka doświadczona nauczy w zakresie szkoły przygotowawczej i 6 kl. gimn. Oferty Kurjer zdw 10 342.

MATURZYSTKA
udzieli korepetycji w zakresie nauk gimnazjalnych. — Oferty Kurjer zdw 10 376.

ANGIELSKIEGO
początków udzielam. Sommerowa Plac Działowy 10, I p. zdw 10 284

STUDEDNT
udzieli korepetycji, ewentualnie za utrzymanie. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera zdw 10 403

KTO
udzieli łaciny eksterniście do matury? Oferty Kurjer zdw 10 506.

SZKOŁA
Języków Marji Romington (koncesjonowana). Angielski, francuski, niemiecki, włoski, rosyjski, łacina. 3 lekcje tygodniowo 10 zł miesięcznie. Wpisy od godziny 18—20. Ratajczaka 9, II. zdw 10 526

STENOGRAFJI
księgowości pisania maszyną udziela Kromczyńska. Ogrodowa nr. 16. zdw 10 464/5

WYUCZAM
kroju i szycia w 1 3. 6 miesięcy. Mistrzyni. Wilda. Kilińskiego 12 parter. prawo zdw 10 479/80

KURSY
handlowe. Poza tem matematyka polskie francuskie, angielskie niemieckie. Ksiądz Profesor Zoch. Grobla 9. Zgłoszenia codziennie. Pw 2251/2 58.433/4

KURS
damsko-fryzjerski czterotygodniowy. urządza rutynowana fryzjerka w Poznaniu. Zgłoszenia Hotel Centralny Franciszkańska od 5—7 rw 4290/1.

ANGIELKA
rodowita udziela lekcyj, konwersacji gruntownie. Zgłoszenia do Kurjera zdw 10 567

KURSY
języków nowożytnych w Pedagogjum Akademickiem pozwalają każdemu opanować język obcy w czasie krótkim i za minimalną opłatą miesięczną 5 zł. Dogodne wieczorne godziny. Zapisy codziennie od 17—20. Skarbowa 5, II piętro. zdw 10 581

FRANCUSKIEGO
i konwersacji udzielam. Skarbowa 7, parter, prawo. zdw 10 688.

KTO
udzieli panom lekcyj języka hiszpańskiego? Oferty Kurjer Pozn. zdw 10 665.

DYPLOMOWANA
nauczycielka udzieli gruntownych lekcyj francuskiego. Zgłoszenia Kurjer zdw 10 663.

FRANCUSKIEGO
angielskiego udziela rutynowana nauczycielka (studja paryskiego Uniwersytetu). Skarbowa 8, II p. prawo (od godz. 2). zdw 10 712

MUZYKA

PROF. ŚPIEWU
Miaczyńska, kształcona u Pauliny Lucci we Wiedniu, Paschalis-Souvester we Lwowie, Ricci-Sebastelli w Mediolanie, przyjmuje wpisy uczniów i uczenic na lekcje śpiewu solowego, kształcąc głównie w kierunku operowym, koncertowym, codziennie w godzinach od 11—1 i od 6—8 do 7 września 1927 przy ul. Piekary nr. 12, III piętro. zdw 10 442

KURSA
fortepianowe prowadzone przez dyplomowaną siłę pedagogiczną. Metoda prof. Leszczyckiego, solfez teorja historja muzyki. Zgłoszenia ul. Mylna 13, II p. zdw 09 779

ŚPIEWU
solowego szkoła W. Potemskiego przyjmuje zapisy nowowstępujących codziennie od 2 do 3 po południu Wały Zygmunta Augusta nr. 2 III zdw 08 6.1

KURSA
gry fortepianowej wraz z nauką teorji i solfeżu. Pianistki: Marja Szczerbińska, dypl. siła pedagogiczna, Helena Krasińska, była uczen. prof. Zalewicza. Wpisy: plac Sapieżyński 10b, II, między 11—12 i 6—7. zdw 10 633

GRY
fortepianowej udziela studentka wyższego kursu (wirtuozowskiego) Państwowego Konserwatorjum Muzycznego początkującym i zaawansowanym, także poza dom. Oferty Kurjer zdw 09 072

LEKCYJ
gry fortepianowej udziela Zofja Koczwarowa, egzam. nauczycielka muzyki. Głogowska 107 III lewo. zdw 08 816

LEKCYJ
muzyki (fortepian skrzypce) udziela przygotowuje do konserwatorjum Czarliński, nauczyciel muzyki, Kwiatowa 11 parter. zdw 09 797

PIANINO
nowe wynajme. Adres wskaże Kurjer zdw 10 382

UDZIELAM
gruntownie lekcyj gry fortepianowej początkującym, także poza dom. Śniadeckich 12, parter, lewo. Zgłoszenia 12—2. zdw 10 447

PIANINO
pierwszorzędne do wynajęcia. — Zgłoszenia Kurjer zdw 10 518.

KONSERWATORJUM
im. Chopina przyjmuje wpisy do klasy fortepianowej codziennie kancelarja 27 Grudnia 19. zdw 10 452/3

PIANISTKA
z studjami zagranicznemi udziela lekcyj gry fortepianowej. Zgłoszenia od 6—7 Strzałowa 7 II, prawo rw 4 198.

UDZIELAM
lekcyj gry na skrzypcach mandolinie gitarze i trąbce. Śniadeckich 11. III zdw 10 706/7

LEKCYJ
gry fortepianowej udzielam gruntownie. Szkaradkiewiczówna. — Wielkie Garbary 18, wejście Woźna, II piętro. zdw 10 617

LEKCYJ
gry fortepianowej udziela Zofja Sapotańska, egzaminowana nauczycielka muzyki, plac Świętokrzyski 2. zdw 10 641.

LEKCJE
fortepianu gruntownie z przyspieszoną metodą. Fortepian do ćwiczeń. Strzelecka 28b, parter. zdw 10 660

SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

POSZUKUJĘ
posługi na cały dzień. — Oferty Kurjer zdw 10 597.

SZYJĘ
suknie prędko i tanio. Półwiejska 17, II. front. zdw 10 405

POLECA
się dzielna panienka. — Oferty Kurjer zdw 10 407.

PANIENKA
Galicjanka, lat 17, z ładnem haftowaniem, z łagodnym charakterem szuka odpowiedniej posady przy jednem lub dwóch dzieciach. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 10 088

KUCHARKA
przychodnia poszukuje posady zaraz. Zgłosz. Kurjer zdw 10 414.

KRAWCOWA
zna białe szycie i krawieczyznę, ewentl. do wyręczenia pani domu poszukuje posady zaraz. Oferty do Kurjera zdw 10 417.

GOSPOSIA
z samodzielnem prowadzeniem gospodarstwa domowego poszukuje posady do samotnej osoby. Zgłosz. Kurjer zdw 10 415.

UDZIELAM
lekcyj angielskiego oraz załatwiam korespondencje. Ofejnik, Rynek Łazarski 10a zdw 10 001

KRAWCOWA
wykonuje wszelkie garderoby i bieliznę tanio. Rynek Łazarski nr 10a zdw 10 003.

JAZZ TRIO
wolne. Także na wyjazd. Oferty Kurjer zdw 09 340

DYPLOMOWANA
młoda nauczycielka obejmie posadę prywatną zaraz lub od 15. 9. Może udzielać konwersacji niemieckiej oraz wyręczyć pana domu. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdw 10 016

PANIENKA
lat 20 z 2½-roczną praktyką w aptece w Poznaniu poszukuje posady od 1 10 jako siła pomocnicza przy pełnem utrzymaniu z odpowiednią pensją i przyjazdem do rodziny. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 09 383.

CZYSTA
sumienna praczka poszukuje prania poza domem. Zgłosz Kurjer zdw 10 418.

MARSZANTKA
z dobremi świadectwami poszukuje zaraz stałej posady. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 09 660.

MASZYNISTKA
książkowa, polsko - niemiecka, wprawna szuka posady — Oferty Kurjer zdw 09 727

GOSPODYNI
kucharka, poszukuje posady zaraz najchętniej u samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdw 09 740.

MAMKA
poszukuje posady zaraz w dobrym domu. Zgłoszenia Kurjer zdw 09 741.

SZOFER
monter, obeznany w swym zawodzie, trzeźwy i akuratny, szuka zaraz posady. Oferty Kurjer zdw 09 449

KUJAWIANKA
lat 27 przyjmie zarząd domu u samotnej osoby. Okolica obojętna. Oferty Kurjer zdw 10 044.

KARMELKARZ
samodzielny poszukuje posady zaraz. Miejscowość obojętna — Oferty Kurjer zdw 10 049.

KUCHMISTRZ
z wieloletnią praktyką, pierwszorzędnemi świadectwami poszukuje posady jako samotny. Miejscowość obojętna. Zgłosz. Kurjer zdw 10 071.

NADMŁYNARZ
z długoletnią praktyką, dobremi świadectwami, kawaler, lat 28, dokładnie obeznany w wielkich i mniejszych nowoczesnych automatycznych młynach, poszukuje odpowiedniej posady zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 10 319

PANIENKA
lat 19, z lepszej rodziny, uczciwa, skromnych wymagań, ½ roku szkoły handlowej, poszukuje posady do kliniki lub prywatnie. — Zgłoszenia Kurjer zdw 10 429.

MASZYNISTKA
z kilkoletnią praktyką, pisząca biegle po polsku i niemiecku poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 10 164

PANNA
zaufana, znająca gospodarstwo domowe i gotowanie poszukuje posady od 15. 9. wzgl. 1. 10., najchętniej na Górnym Śląsku. — Oferty Kurjer zdw 10 315.

EKSPEDJENTKA
dzielna, uczciwa, 7 lat praktyki, poszukuje posady. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 10 355.

PANIENKA
inteligentna z ukończoną szkołą wydziałową szuka pracy jako przychodnia do 2—3 dzieci. Oferty Kurjer zdw 10 338.

POSZUKUJE
miejsca od 15. 9. 27 pokojowej lub do dzieci. — Oferty Kurjer zdw 10 339

POSZUKUJE
składu z mieszkaniem zaraz. — Oferty Kurjer zdw 10 341.

SAMODZIELNA
gospodyni w średnim wieku szuka posady u zamożnego państwa względnie w probostwie. Zgłosz. Kurjer zdw 10 347.

KROJCZY
na damską konfekcję szuka pracy zaraz lub 15. 9. Oferty Kurjer zdw 10 390

INTELIGENTNA
osoba poszukuje samodzielnej posady, znajomość dobrej kuchni, prasowania sztywnej bielizny, krawieczyzny. — Oferty Kurjer Pozn zdw 10 697.

Panie, Panowie i Dzieci
każdego stanu i zawodu, chcący się poświęcić sztuce filmowej, zechcą nadesłać fotografje, podając dokładny adres i załączając znaczek na odpowiedź pod
Wydawn. Międzynarodowej Propagandy Filmowej, Kraków.
nw 1784

DZIAŁ PRACY DOMU KARNEGO W RAWICZU
ma do sprzedania większe ilości
wyrobów koszykarskich
jako to:
mebli koszykowych,
wszelkich rodzajów koszy,
koszyków na targ
oraz wózków dla lalek
po cenach przystępnych.
dw 791

PANIENKA
z dobrej rodziny poszukuje posady do starszej osoby lub dzieci zaraz lub od 15-go. Zgłoszenia Kurjer zdw 10 354

INTELIGENTNA
panienka poszukuje posady do przyjmowania gości najchętniej u pp. lekarzy. — Oferty Kurjer zdw 10 358.

SZOFER.
z dłuższą praktyką poszukuje posady; może stawić kaucję. Oferty Kurjer zdw 10 367.

KRAWCOWA
poleca się z wykwintną pracą. Suknie od 5 zł. Wyspiańskiego 13 II. prawo. zdw 10 378

KRAWCOWA
na garderobę damską poleca się poza dom. Oferty Kurjer Pozn. zdw 10 380.

KROJCZY
na męską i damską konfekcję. fachowiec poszukuje posady zaraz lub 1. 10. Oferty Kurjer Pozn. zdw 10 389.

ZAMIENIĘ
prawie nowy rower zmiana biegów, światło elektryczne resory, kłucze, na dobry aparat fotograficzny. Zgłoszenia piśmienne do Kurjera zdw 10 391.

GOSPODYNI.
kucharka poszukuje posady zaraz najchętniej u samotnej osoby Łask. oferty Kurjer Pozn. zdw 10 698

LAKIERNIK
i stolarz samodzielny poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera zdw 10 703.

GOSPODYNI
pierwszorzędna kuchmistrzyni poszukuje posady do hotelu i restauracji lub do pierwszorzędnego domu zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 10 713

PIELĘGNIARKA
z kilkoletnią praktyką biegła w swym zawodzie poszukuje posady do kliniki lub prywatnie. — Zgłoszenia Kurjer zdw 10 429.

POSŁUGACZKA
poszukuje posługi w śródmieściu. Zgłoszenia Kurjer zdw 10 446.

PODOFICER
z 6-letnią służbą zawodową w kawalerii, z dobrym charakterem pisma poszukuje posady jako magazynier lub t. p. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 10 469

GDZIE
może się osiedlić lekarz dentystka. Oferty Kurjer zdw 10 470.

KRAWCOWA
na kostjumy, płaszcze, suknie i ubranka chłopięce poleca się poza dom, dziennie 3 zł. Teichertowa, Rom. Szymańskiego 5 parter. zdw 10 474

SŁUŻĄCA
do wszystkiego z gotowaniem i dobremi świadectwami poszukuje posady zaraz. — Oferty Kurjer zdw 10 475.

SZOFER
mechanik, kowal, znający wszelkie typy maszyn, posiada pierwszorzędne świadectwa oraz kilkoletnią praktykę szuka posady zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera jw 8 639.

ABSOLWENT
szkoły handlowej (typu wyższego) przyjmie posadę jako siła początkująca. Oferty Kurjer zdw 10 489

POSŁUGACZKA
poszukuje zaraz posługi. Oferty Kurjer zdw 10 494.

KSIĄŻKOWA
kasjerka z kilkoletnią praktyką bankową i biurową, płacząca na maszynie poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 10 509.

POMOCNIK
handlowy branży kolonjalnej i żelaznej z 5½ letnią praktyką poszukuje posady. Fr. Nowicki, Podgórna 10a, u p. Wiśniewskiej zdw 10 513.

KRAWCOWA
wykonuje elegancko, szybko suknie 6—12, płaszcze, kostjumy 15 do 25 zł. Nowakowa, Składowa nr. 12. zdw 10 523

DZIEWCZYNA
lat 21, obecnie w posadzie, z gotowaniem i praniem poszukuje posady od 15. b. m. lub 1 10. — Oferty Kurjer zdw 10 552

KRAWCOWA
szyje szybko, elegancko, tanio. — Kantaka 3, III p. zdw 10 570

KRAWCOWA
wykonuje eleganckie garderobę damską podług najnowszych żurnali. Wilda, Kilińskiego 12 parter prawo. zdw 10 481/2

PANIENKA
poszukuje posady jako początkująca do jakiegokolwiek biura. Zgłoszenia Kurjer zdw 10 536/4.

GOSPODYNI
lat 30 poszukuje miejsca najchętniej na probostwo, na wieś lub do dworu, znająca gotowanie. — prasowanie sztywnej bielizny i wszelka prace w zakres gospodarstwa wchodzącą. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 10 572

MŁODSZA
panna z dobrej rodziny znająca się na gospodarstwie domowem przyjmie posadę, najchętniej u samotnej osoby, tylko na wyjazd. Oferty Kurjer zdw 10 575

KRAWCOWA
dzielna na wszelką garderobę poszukuje zajęcia poza domem także na wyjazd po cenach nader przystępnych. Oferty Kurjer zdw 10 576

SYN
uczciwych rodziców poszukuje miejsca na ucznia obuwniczego. Oferty Kurjer zdw 10 579

MATEMATYKI
francuskiego udziela studentka. Św. Marcin 39, II piętro. Złotowska. zdw 10 602

MŁODSZA
bufetowa poszukuje posady ewtl. w piekarni lub jakimkolwiek składzie. Okolica obojętna. Oferty Kurjer zdw 10 604

WOŹNY
inkasent, z dobremi świadectwami i pierwszorzędnemi referencjami poszukuje posady zaraz wzgl. od 1. 10. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 10 582

KUCHARKA
wzgl. gospodyni wiejska z kilkoletnią praktyką i dobremi świadectwami poszukuje posady u lepszego państwa od 15. b. m. — Oferty do Kurjera zdw 10 588

PANIENKA
z ukończonem Seminarjum Ochroniarskiem przyjmie posadę do dzieci. Łaskawe zgłoszenia Kurj. zdw 10 615

GOSPODYNI
samodzielna, lat 32, poszukuje posady od 15. 9. do dwojga osób lub do jednej. Zgłoszenia Kurjer, filja Stary Rynek rw 4298.

MALARZ
i szklarz samodzielnie pracujący pilny i trzeźwy poszukuje posady w fabryce szpitalu l. p. Wiecej chodzi o stałą posadę jak wynagrodzenie. Łaskawe oferty do Kurjera, filja St. Rynek rw 4287

DZIEWCZYNA
z dobremi świadectwami i gotowaniem poszukuje posady, najchętniej zaraz ewentl. od 15-go. Oferty Kurjer zdw 10 690.

DZIELNA
ekspedjentka z branży kolonjalnej i delikatesów prosi o posadę. Oferty Kurjer zdw 10 680.

KRAWCOWA
wykonuje: płaszcze, kostjumy, suknie oraz garderobę dziecięcą elegancko i tanio. Rybaki 31 III prawo zdw 10 681

MŁODA
inteligentna panienka z ukończoną szkołą handlową w Niemczech poszukuje jakiejkolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 10 692.

EKSPEDJENTKA
z branży cukierniczej poszukuje zaraz posady. Może też być do kawiarni lub restauracji. Oferty Kurjer zdw 10 683.

OGRODNIK
pomocnik poszukuje posady. Zgł. do Kurjera Pozn. zdw 10 632.

MŁODA
przystojna panienka z długotrwałą praktyką w zawodzie kuśnierskim poszukuje odpowiedniej posady. Specjalność: wykończa futra. Oferty Kurjer zdw 10 679.

POSZUKUJE
dla mej siostry lat 17 posady bufetowej, ekspedjentki lub t. p. do cukierni lub kawiarni. Miejscowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 10 677.

POSZUKUJE
posługi przed południowej zaraz. Zgłosz. do Kurjera zdw 10 674

WDOWA
przystojna, inteligentna poszukuje jakiejkolwiek posady. Oferty uprasza do Kurjera zdw 10 669.

DROGERZYSTA
(dypl.) z 8-letnią praktyką poszukuje odpowiedniej posady, najchętniej w hurt. apt. lub drogeryjnej. Oferty Kurjer Pozn. zdw 10 666.

OSOBA
młoda, niezależna, miłej powierzchowności o wyższej kulturze poszukuje zarządu domem u samotnego pana. Oferty pod „M. Nn." do „Par", Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 2278-63.801

URZĘDNIK
plantacyjny, 5 lat praktyki w przemyśle cukrowniczym, obecnie w posadzie, chce takową zmienić. Jest obeznany z wszelkiemi sprawami wchodzącemi w zakres działu plantacyjnego. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 10 720.

RZĄDCA
gospodarczy, żonaty, z małą rodziną, 20 lat praktyki w wzorowych majątkach Wielkopolski i Pomorza, z powodu sprzedaży majątku przyjmie z dniem 1. 10. rb. lub 1. 1. 28 inną posadę. Łaskawe oferty proszę złożyć do Kurjera zdw 10 724.

GOSPOSIA
w średnim wieku, wiejska, bardzo dobrze polecona poszukuje samodzielnej posady zaraz lub 15. 9. do księdza lub lepszego pana w Poznaniu. Odeszła z powodu likwidacji gospodarstwa domowego. Zgłoszenia uprasza Kurjer zdw 10 133.

STENOTYPISTKA
z 3-letnią praktyką adwokacką poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera zdw 09 939

OGRODNIK
żonaty, bezdzietny, lat 38, posiadający chlubne świadectwa, poszukuje posady zaraz lub później. Zgłosz. do Kurjera zdw 09 949.

KUCHMISTRZYNI
gospodyni poszukuje posady od 1. 10. 27. Zna zaprawianie konserw, dobra kuchnia, pieczenie ciast. Zgłoszenia przyjmuje Stanisław Sikorski, kuchmistrz, Wielka Koluda p. Jankowo zdw 09 265

CUKIERNIK
(piekarniowiec) poszukuje posady na miejscu lub na prowincji, może być z obsługą. Zgłoszenia Kurjer, filja St. Rynek rw 4265.

W APTECE
wszechstronnie wpracowany drogerzysta. Wielkopolanin przyjmie od października posadę. Miejscowość obojętna. Łaskawe ofert. prosze pod zdw 10 126

MŁYNARZ
samotny, lat 24, poszukuje posady w młynie wodnym lub motorowym. Edmund Marek, Dąbrowsko, pow. Czarnków zdw 09 970

SZOFER
mechanik. z 5-letnią praktyką francuską. znający język polski francuski i niemiecki. szuka posady w mieście lub majątku. — Zgłoszenia Kurjer zdw 10 111.

POSZUKUJĘ
zaraz posady wyreczycielki albo krawczyni przychodniej także na wyjazd. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdw 10 112.

POSZUKUJĘ
posady jako dame de compagnie zarządu domem lub opieki nad dziećmi. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 08 840.

INTELIGENTNA
panienka która pracowała 4½ roku jako nauczycielka w szkołach powszechnych poszukuje jakiejkolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 09 747.

PIANISTA
rutynowany wolny zaraz Oferty Kurjer jw 8634

MAGISTER
farmacji. Wielkopolanin poszukuje krótko lub długotrwałego zastępstwa w aptekach byłego zaboru pruskiego. Zgłoszenia do Kurjera zdw 09 409

PANIENKA
młodsza. z 3-letnią praktyką biurową w urzędzie państwowym poszukuje posady w Poznaniu Biuro obojętne — Łask oferty Kurjer zdw 09 269

TECHNIK
dentystyczny samodzielny. biegły w pracach złotych i kauczukowych (specjalne) poszukuje posady zaraz. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 09 677

MODNA
garderobe meska oraz kostjumy i płaszcze damskie podług najnowszych znanań wykonuje spiesznie i najtaniej. Sobkowiak. mistrz krawiecki. Mostowa 17. zd 10 687.

STARSZY
czeladnik stolarski na fornierowaną robotę przyjmie posadę jako zastępca majstra albo u wdowy. która prowadzi warsztat po mężu. Zgłoszenia do Oredownika pod zd 10 565.

UCZCIWA
dziewczyna z gotowaniem poszukuje posady zaraz lub od 15. 9. — Zgłoszenia Kurjer zdw 10 134

JĘZYKÓW
korepetycyi muzyk udziela tanio siła znakomita. Adres Kurjer zdw 09 921

SŁUŻĄCA
uczciwa. z dobremi świadectwami umiejąca gotować poszukuje posady zaraz lub 15. 9. Zgłoszenia Kurjer zdw 10 192.

WOLNE MIEJSCA

APTEKA
w Działdowie (Pomorze) poszukuje aptekarza lub pomocnika aptekarskiego na stałą posadę od 1. 9 lub później. Znajomość języka niemieckiego konieczna. Pensja 300 zł resp 400 zł przy wolnem utrzymaniu i mieszkaniu. Odpisy ostatnich 3 zajętych posad dołączyć dw 571

POMOCNIK
obuwniczy potrzebny zaraz na reparacje. Kamiński Fredry 5. zdw 10 667/8.

SŁUŻĄCA
do wszystkiego z dobremi świadectwami. umiejąca skromnie gotować może się zgłosić przy ulicy Słowackiego 19. na drugiem piętrze. między 2 a 3 lub 7 a 8. zdw 10 737/8

POŃCZOSZNIK(arka)
na okrągłą maszynę potrzebny. Adres wskaże Kurjer zdw 10 562/3

NAUCZYCIELKI
rutynowanej poszukuje się na wieś (b. Kongresówka) do dwóch dziewczynek I i III klasa zaraz. Zgłoszenia p. Prusinska. Ogrodowa 9. I ptr. zdw 10 564

MAGAZYNIER
dla składnicy materjałów opałowych i innych towarów przy udzieleniu pożyczki w zwyż 3 000 zł ewtl. wspóludział zaraz poszukiwany. Życiorys do Kurjera zdw 10 577

FRYZJERKA
dzielna w ondulacji i manikure potrzebna zaraz lub od 1. 10. Skowroński. Gniezno. Chrobrego nr. 14. zdw 10 502.

UCZEŃ
z ładnym charakterem pisma. syn uczciwych rodziców. nie niżej lat 16. do biura przedsiębiorstwa fabrycznego najchętniej z okolicy Łazarza poszukiwany. Zgłoszenia do Kurjera zdw 10 511.

APTEKA
w Koźminie poszukuje od 15 9 pomocnika aptekarskiego ze znajomością języka niemieckiego. Zgłoszenia przyjmuje Jankowski. administrator zdw 08 402

SŁUŻĄCA
czysta, dobre gotowanie i pranie. chętnie Małopolanka zaraz potrzebna. Górna Wilda 29. I prawo. zdw 10 525

KILKU
akuratnych biegłych ćwiekierów i biegłych przykrawaczy którzy już w fabrykach pracowali na wysoka płace akordowa mogą się zgłosić. Zabłocki i S-ka T. z o. p.. Mechaniczna fabryka obuwia. Poznań Wrocławska 15. rw 4282/3

SŁUŻĄCA
lub pomywaczka na cały dzień zaraz. Zeyfried. Górna Wilda nr. 40. II zdw 10 675/6.

SŁUŻĄCA
do wszystkiego zaraz potrzebna. Zgłoszenia Półwiejska 9b, I p. zdw 10 542

POSŁUGACZKA
z Jeżyc. władająca również językiem niemieckim. młoda. zdrowa. czysta i uczciwa. potrzebna zaraz przed południem. Adres wskaże Kurjer. filja na Jeżycach jw 8 638

BONA
I. klasy jako przychodnia na cały dzień do 2 chłopców 6—8 lat. może się zgłosić. Oferty Kurjer zdw 10 517.

DZIEWCZYNA
do wszystkiego potrzebna. Kilińskiego 8. II.. lewo. rw 4 274.

PANIENKA
młodsza. początkująca. pisząca biegle na maszynie (Adler.. znająca język polski. niemiecki w słowie i piśmie także do ekspedycji potrzebna zaraz. Oferty piśmienne Kurjer rw 4 279.

KOŁODZIEJA
samodzielnego na korpusy i kowala samodzielnego na prace powozowe poszukuje zaraz H. Dorna. fabryka powozów. Szamotuły. Dworcowa 11. nw 1799

POMOCNICY
malarscy mogą się zgłosić. Zakład malarski. Środa. ul. Gener. Dąbrowskiego 33. Tel. 91. dw 789

POSZUKUJĘ
zaraz zastępcy. wzgl. starszego technika-dent.. biegłego w złocie i kauczuku. Zgłoszenia do dentysty Szarkowskiego w Żninie. dw 788

APTEKARZA
do zarządu apteka poszukuje od 1. 10. 27 r. Zgłoszenia uprasza Z. Osińska. Orzesze (G. Śl.) zdw 10 433

DZIEWCZĘ
do posyłek potrzebne. które może się wyuczyć darmo dobrze szycia. Szajkiewiczowa Fr. Ratajczaka 11a. II wejście zdw 10 429

DZIEWCZYNA
z gotowaniem do wszelkiej pracy pod ogólną dyspozycję matki potrzebna od 15 września. Probostwo Raczkowo p. Popowo kośc.. powiat Wągrowiec zdw 10 461

PODRÓŻUJĄCY
potrzebny na pensję i prowizję. Panowie li tylko dobrze zaprowadzeni w drogerjach aptekach. fryzjerach mogą się zgłosić. „Festyna". Garncarska 5. zdw 10 468

KRAWCOWA
specjalistka na dobrą bieliznę damską. znająca dobrze maszynę okrętkową. potrzebna zaraz na stałą dobrze płatną pracę. Oferty Kurjer zdw 10 473.

DZIEWCZYNA
do wszystkiego. z dobremi świadectwami potrzebna. Wielka 7. IV piętro. lewo zdw 10 478

ZDOLNYCH
panien i uczenic poszukuje pracownia sukien damskich i dziecięcych Anny Sauszkowej Romana Szymańskiego 1. zdwp 10 375

SŁUŻĄCA
z gotowaniem. na średnie miasto do 20 osób. Wożna 16. I. lewo. zdw 10 392

POMOCNIK
zegarmistrzowski. zdolny znajdzie stałą posadę K. Kandziora Poznań. Aleje Marcinkowskiego 8 zdw 10 402

SŁUŻĄCA
do wszystkiego. z dobrem gotowaniem. zaprawianiem potrzebna zaraz na prowincję. Oferty z podaniem pensji i odpisami świadectw do Kurjera zdw 10 404.

RETUSZERKA
tylko wykwalifikowana może się zgłosić do Atelier Mikulli. zdw 10 423

MAŁOPOLANKĘ
służącą kucharkę przyjmę. Zgłoszenia Kurjer zdw 10 400

POWAŻNA
firma potrzebuje rewizora ksiąg do zestawienia bilansu i prowadzenia kasy. Kaucja pożądana 1 000 zł. Pensja miesięczna 500 zł Zgłoszenia z życiorysem Kurjer zdw 10 428.

FRYZJERSKI
pomocnik potrzebny zaraz na stałą posadę. Pensja miesięczna 65 złotych przy wolnym stole i stancji J Hojnacka. Oborniki ulica Dworcowa. nw 1796

KARMELKARZA
dzielnego fachowca poszukuje zaraz. Zgłoszenia z dołączeniem świadectw. podaniem referencji Bilski. ul. Różana 14. zdw 10 327

POTRZEBNY
chłopiec lub starszy człowiek do pasienia bydła. Władysław Polcyn. Kicin p. Poznań zdw 10 330

MASZYNIARKA
potrzebna na konfekcję męską. Piekary 10 zdw 10 313

POSZUKUJĘ
zaraz pomocnika krawieckiego na duże sztuki. Ruciak. Szamarzewskiego 13. I. lewo. zdw 10 323

POTRZEBNY
kierownik mleczarni. z znajomością fabrykacji serów deserowych i zwykłych. — Zgłoszenia pod nr. 35.308 do „Par". Al. Marcinkowskiego 11. Pw 2255-35.308

MARSZANTKA
egzaminowana potrzebna na prowincję od 15. 9 Oferty z podaniem wymagań i odpisami świadectw do Kurjera zdw 10 336.

SŁUŻĄCA
wiejska młodsza potrzebna zaraz. Gumienny Jasna 8 zdw 10 353

POSŁUGACZKA
uczciwa dobre świadectwa zaraz potrzebna Adres wskaże Kurjer zdw 10 355

POTRZEBNA
służąca do wszystkiego z gotowaniem. Cytadela kapitan Nowak. zdw 10 363

UCZEŃ
oraz chłopiec do posyłek może się zgłosić Orwat Wrocławska 13. rw 4267.

Poważne przedsiębiorstwo przemysłowo-handlowe
poszukuje zaraz
obszernych ubikacyj
możliwie w śródmieściu. Łask.
oferty do Biura Ogłoszeń „PAR",
Al. Marcinkowskiego 11 pod 35,334
Pw 2267-35,334

PIERZE i CZYŚCI WSZYSTKO!
SP. AKC. „BLASK"
POZNAŃ
Pw 786-1 5.0 50

W Pedagogjum Akademickiem
uczysz się tanio i szybko.
Zapisy trwają jeszcze. Wolne miejsca na kursach od 4-8 klasy gimn. Nauka pod kierownictwem fachowem w godzinach wieczornych. Informacje i zapisy od 17-20 codziennie Skarbowa 5, II p. zw 13923

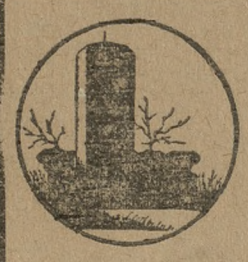
NA WYSTAWIE WODNEJ
W BYDGOSZCZY
NAJWYŻSZĄ NAGRODĘ
pośród wystawców w n a krajowych
DYPLOM HONOROWY m. BYDGOSZCZY
Pw 1993-34,46 otrzymała
Kujawska Wytwórnia Win
H. MAKOWSKIEGO
w Kruszwicy
Znane wyroby wytwórni są wszędzie do nabycia!
Przedstawicielstwo na Poznań
firma „CHADMA", Aleje Marcinkowskiego 24

KURSY HANDLOWE TEOFILA PREISSA
w Poznaniu, ul. Fr. Ratajczaka 29.
Założone w roku 1893.
Nauka rozpoczyna się z początkiem każdego kwartału
Nowe kursy 1 października, tygodniowo 30 lekcyj
Lekcje osobne o każdym czasie
Prospekty na żądanie. zw 13912 18 Dołączyć znaczek pocztowy.

Przyjeżdżajcie na sezon ulgowy
od 1 września nw 1627
do Żegiestowa—Zdroju
Ryczałt za 3 tygodnie pobyt i kurację 290 zł.
„ „ 4 „ „ „ 365 zł.

Obszerne ubikacje biurowe oraz składnica
do wydzierżawienia. Poznań ulica Gwarna 18, II. nw 1816

W 99 wypadkach na 100
sąd kobiety wydany przy ocenie towaru — zawsze jest trafny
Kobieta jest mistrzynią w kupowaniu!
Każda pani zna doskonale adres:
CHOYNACKI, Stary Rynek 25.
Pw 2258/9-35,824/5

PODRÓŻUJĄCYCH
na wojew. Poznańskie. Pomorskie Śląskie poszukuje poważne przedsiębiorstwo handlowe — Zgłoszenia zdw 10 693.

KIEROWNIKA(czkę)
prokurenta z interesową wkładką 2—3 tys. poszukuje poważne przedsiębiorstwo importowe. — Zgłoszenia zdw 10 694

STENOTYPISTKĘ
korespondentkę polsko-niemiecką piszącą na maszynie poszukujemy z gwarancją 300—500 zł. — Zgłoszenia zdw 10 695.

SŁUŻĄCA
do wszystkiego skromna. zdrowa potrzebna zaraz Św Marcin 55. II ptr.. prawo. zdw 10 696

DZIEWCZYNA
od lat 16—20 potrzebna do dziecka zaraz. Zgłoszenia między 1-3 Sauer. Słowackiego 36. zdw 10 709

KSIĄŻKOWA(y)
młodsza. władająca językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie pisząca biegle na maszynie „Underwood". najchętniej z branży obuwia potrzebna zaraz. „Marko". Wały Zygmunta Augusta 1. zdw 10 715

SAMODZIELNA
ekspedjentka potrzebna do składu piekarskiego Kaucja wymagana. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 10 719.

URZĘDNIK
gospodarczy. samotny znajdzie zajęcie jako gospodarz w stumorgowem gospodarstwie. Posiadający parę tysięcy złotych może objąć w poręczający zarząd. — Oferty z podaniem żądanego wynagrodzenia ewtl. posiadanej gotówki nadsyłać do biura ogłoszeń „Par" Bydgoszcz. Dworcowa 72 pod „Gospodarz". Pw 2280-63.805

APTEKA
poszukuje współpracownika natychmiast na zastępstwo lub na stałe. Warunki i referencje do Kurjera Pozn. dw 767.

KSIĄŻKOWA
młodsza z kilkoletnią praktyką biurową potrzebna. — Zgłoszenia z odpisem świadectw i podaniem pensji Kurjer zdw 10 147.

2 PODRÓŻUJĄCYCH
1 odwiedzający składy spożywcze i restauracje w Poznaniu. 2 gościnnych po wioskach. mogą otrzymać poboczne zastępstwo na soki i ekstrakty za wysoką prowizją. Oferty Kurjer zdw 10 514.

SŁUŻĄCA
potrzebna natychmiast. Kroczyńska. Graniczna 3. II. zdw 10 639

POTRZEBNA
służąca z gotowaniem. Śniadeckich 28. parter. prawo. zdw 10 662

CHŁOPIEC
do posyłek do biura z ładnym charakterem pisma porządnych rodziców niech złoży własnoręczne pisane oferty do ekspedycji Kurjera Pozn. zdw 10 628.

POSZUKUJĘ
zaraz gospodynią-kucharkę. która zna się na dobrej kuchni na 500 morgowy folwark. oraz dziewczynę do kuchni. Zgłoszenia Kurjer zdw 10 591

SŁUŻĄCA
umiejąca prać i gotować do wszystkiego potrzebna zaraz. Kryśkowiak. Wielkie Garbary 36. tylny dom. III lewo. zdw 10 598

CZELADNIKA
krawieckiego oraz panny na lepsza składową robotę przyjmie. A. Galas. Kozia 23 III. rw 4297.

ON CHERCHE
une française comme dame de menage pour une famille de deux personnes. S'adresser: plac Wolności nr. 11. firma Tarkowski. Pw 2272-35.343.

POSŁUGACZKA
uczciwa i pracowita zaraz potrzebna. Sobocka. Wielkie Garbary 23 I. p. zdw 10 644.

ZŁOTNIKÓW
kilku na nowe prace przyjmie zaraz. Goguiski. Plac Wolności 5. III p. zdw 10 691

KRAWCOWA
do prowadzenia nowej pracowni damskiej potrzebna. Zgłoszenia Kurjer zdw 10 645.

DZIEWCZYNA
czysta. dobrze polecona do dzieci i prac domowych potrzebna Matejki 59. parter prawo. zdw 10 702

KRAWCOWEJ
tylko pierwszorzędnej i zupełnie samodzielnej siły poszukuje się na miarową pracę. Oferty Kurjer zdw 10 699

INŻYNIERA
(techn. masz.) jako przedstawiciela na b. dz. pr.. z gwarancją 3—5 tys poszukujemy. Zgłoszenia zdw 10 692

DZIELNEGO
pomocnika fryzjerskiego poszukuje zaraz. St. Markiewicz Środa. zdw 10 401

Humor zagraniczny

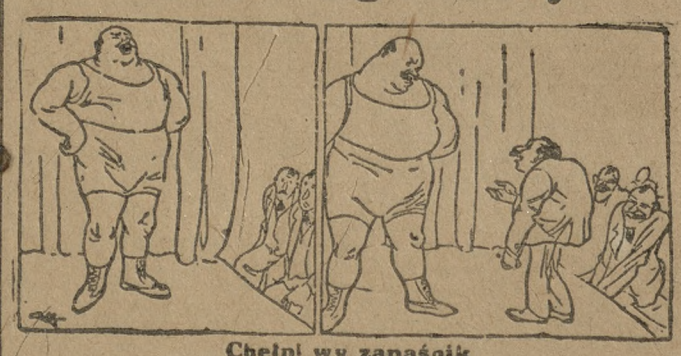
Chełpi wy zapaśnik

„500 złotych wypłacę temu, którego nie położę na obie łopatki w przeciągu 5 minut".

„Proszę o wygrane 500 złotych".

(„Vichingen")

Przedpłata na wrzesień **za oba wydania razem** włącznie tygodniowego dodatku ilustrowanego „Ilustracja Poznańska": w Poznaniu w eksped. zł 3.50, w agencjach w mieście zł 4.00, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4,20, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,36, kwartalnie zł 13,07, pod opaską w Polsce zł 7,50, pod opaską w innych krajach zł 10,00. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawn. nie odpowiada za dostarczanie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczon. numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr, na stronie 4-łamowej 60 gr, na stronie czwartej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18,30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do wydania wieczornego do godziny 10, w dni przedświąteczne do godziny 2 przed południem. Drobne ogłoszenia wiersz napisowy 30 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy.

Telefony do redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1478 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

15. I. 46. Dep. Dyr. S. Wierzejewicz